

Lastevanematele suunatud ennetuskampania eel- ja järeluuring

Tellija: Siseministeerium
Teostaja: AS Emor

aprill-mai 2014

TNS Emor
Lastevanemate uuring

© TNS

Sisukord

1

Sissejuhatus ja põhijäreldused 3

2

Lastevanemate taustaandmed 7

3

Lapsevanemaks olemine 13

4

Suhtumine laste alkoholi ja tubakatoodete tarvitamisse 32

5

Kampaania märkamine ja sõnumi mõju 77

6

Uuringu metoodika 92

1

Sissejuhatus ja põhijäreldused

Sissejuhatus

- Siseministeeriumi poolt tellitud uuringu eesmärgiks oli kaardistada lastevanemate teadlikkust ja arusaamu seoses nende rolliga laste riskikäitumise ennetamisel ja vähendamisel ning hinnata temaatilise meediakampaania tulemuslikkust. Uuringu sihtrühmaks olid 6-14-aastaste laste vanemad üle Eesti.
- Andmekogumine toimus kahes etapis – kampaania eelselt novembris 2013 ja kampaania järgselt märtsi lõpus – aprilli alguses 2014.
- Intervjuud teostati CATI meetodil. Mõlemas andmekogumise etapis osales 300 vastajat, kokku 600 6-14-aastaste laste vanemat.
- Tulemuste omandiõigus kuulub uuringu tellijale.

SISEMINISTEERIUM

tarkvanem.ee

LAPSEVANEM, ÄRA MAGA MAHA ÕIGET AEGA!

Varakult suitsule ja alkoholile seatud piirid peavad paremini.

Põhijäreldused (1)

Enamus lapsevanematest tunnetavad oma vastutust laste teavitamisel ja suunamisel ning näevad alkoholi ja tubakatoodete tarvitamisest tulenevaid ohtusid. Siiski iga neljas vanem ei arva, et tema võimuses on oma lapse sõltuvusainete tarvitamisega seotud otsuseid oluliselt mõjutada.

- Pea kõik lapsevanemad on seda meelt, et isa või ema on peamiselt vastutav selle eest, et lastele oleks selgitatud sõltuvusainete tarvitamisega kaasnevaid ohte ja kahjusid. Valdav enamus ka mõistavad, et noorena alkoholi ja tubakatoodete tarvitamine suurendab sõltuvusse sattumise riski vanemas eas ja mõjutab noore inimese õppimisvõimet. Kolmveerand on veendunud, et nad saavad ise oma lapse otsuseid tubakatoodete ja alkoholi tarvitamise suhtes tugevalt mõjutada ning paljud peavad vajalikuks erinevate lapsi suunavate tegevuste rakendamist.
- Seejuures vajaks aga tähelepanu see neljandik lapsevanematest, kes ei arva, et nemad vanemana saavad olulisel määral mõjutada enda lapse otsuseid seoses alkoholi ja tubakatoodete tarvitamisega. Taolise arusaamaga inimesed peavad ka mitmete last suunavate tegevuste rakendamist ja temaga ohtudest rääkimist vähem vajalikuks. Lapse mõjutamise võimalust peavad väiksemaks sellised vanemad, kes igapäevaselt oma lastega vähem suhtlevad. Nende hulgas on ka vähem inimesi, kes leiavad, et lastega peaks alkoholi ja tubakatoodete tarvitamisega kaasnevatest ohtudest rääkima juba 10 aastaselt või varem.

Lapsevanemad suhtuvad tubakatoodete tarvitamisse laste ja noorte seas rangemalt, kui alkoholi joomisesse.

- Iga neljas lapsevanem arvab, et tubakatoodete tarvitamine peaks olema kõigile keelatud ja kolmveerand peab väga vajalikuks hoolitseda selle eest, et laps üldse tubakatooteid ei tarvitaks. Alkoholi kohta arvab sama esimesel juhul kümnendik ja teisel juhul pooled vastajad. Taoline erinev suhtumine on ilmselt seotud suitsetamise ja alkoholi tarvitamise erineva levimusega elanikkonnas ning alkohoolsete jookide tarvitamist nähakse loomulikumana. Siiski peetakse nii tubakatoodete kui ka alkoholi tarvitamist Eesti noorte seas ühtmoodi suureks probleemiks.
- Vanemate endi poolne tihedam alkoholi tarvitamine kodustel tähtpäevadel muudab tolerantsemaks ka alaealisele alkoholi andmise suhtes. Lisaks väärib esile toomist asjaolu, et iga kolmas 6-14-aastaste laste vanem peab vajalikuks ise esimesena lapsele alkoholi pakkumist, et seeläbi suunata tema tulevast alkoholi tarvitamist. Sigarettidega seoses peab seda vajalikuks iga kümnes.

Põhijäreldused (2)

Sotsiaal-demograafilistes lõigetes hakkab kõige enam silma, et eestlased on sõltuvusainete tarvitamise suhtes tolerantsemad kui vene või muude rahvuste esindajad.

- Vene või muude rahvuste esindajad peavad eestlastest olulisemaks lapse vaba aja sisustamist, tema väljas olemise reguleerimist ning jälgimist, et laps üldse tubakatooteid ja alkoholi ei tarvitaks. Eestlased seevastu tarvitavad tähtpäevadel kodus alkoholi tihedamini, peavad vähem vajalikuks jälgida, et nad laste juureolekul alkoholi ei jooks ning vajalikumaks ise lapsele esimesena alkoholi pakkumist ja juhendamist, kuidas juua nii, et halbu tagajärgi ei tekiks. Samas leiavad eestlased enam, et suudavad tugevalt mõjutada oma lapse sõltuvusainete tarvitamisega seotud otsuseid.
- Mitte-eestlased on oma lapsega ka eestlastest sõbralikumates suhetes. Suurem osakaal nendest kiidavad oma last ning peavad vajalikuks lapsele sõbraks olemist ja talle oma nõudmiste põhjendamist. Eestlased seevastu peavad vajalikumaks lapse kuuletumist ja vanusega otsustusõiguse suurendamist.
- Teemast informeeritumaks võib pidada ka naisi ja nooremaid lapsevanemaid (kuni 39-aastased).

Kampaania on avaldanud mõju 6-14-aastaste laste vanemate arusaamadele.

- Pooled järelküsitlusel osalenud lapsevanemad ütlesid, et nad on näinud kampaaniat „Lapsevanem, ära maga maha õiget aega! Varakult suitsule ja alkoholile seatud piirid peavad paremini“ ning see näitaja on kõrgem naiste hulgas. Märkamise kohta küsiti ilma kampaania materjale näitamata ja enam kui kuu aega peale kampaania põhiosa lõppemist, mistõttu võib arvata, et tegelik kampaaniat tähele pannute osakaal on mõnevõrra kõrgem. Näiteks ütles pärast ka ligi kümnendik kampaaniat mitte märganutest, et nad on külastanud kodulehekülge www.tarkvanem.ee või vastavat Facebook'i lehekülge.
- Valdav enamus lapsevanematest pidasid kampaania sõnumit arusaadavaks ja teemapüsitust vajalikuks. Vähem leidis neid, kelle jaoks kampaania sõnum andis motivatsiooni lisainfo otsimiseks. Iga teine lapsevanem on aga tegelenud info hankimisega viimaks end paremini kurssi sellega, kuidas hoida ära laste riskikäitumist. Seda on rohkem teinud inimesed, kes on kampaaniat tähele pannud.
- Kampaania eelselt ja järgselt küsiti vastajatelt ühte moodi küsimusi. Kampaania järgselt leiavad lapsevanemad enam, et nemad saavad oma lapse otsuseid sõltuvusainete tarvitamise osas mõjutada ning suurem osakaal nendest peab mitmeid ennetavaid tegevusi väga vajalikuks – nagu tubakatoodetega kaasnevatest ohtudest rääkimist või varasemas eas kokkulepete sõlmimist seoses alkoholi ja tubakatoodete tarvitamisega teismeeas.

2

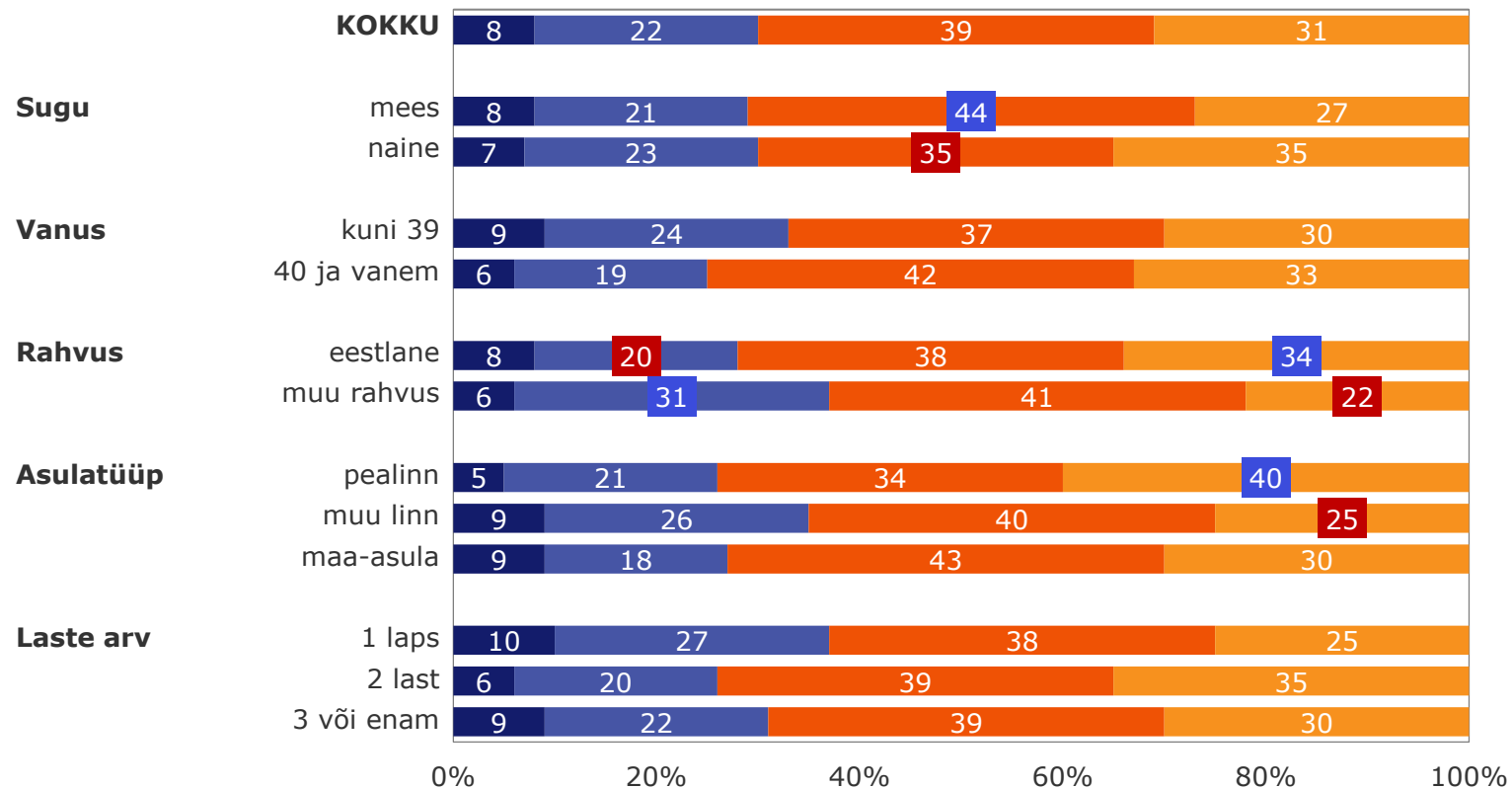
Lastevanemate taustaandmed

Vastajate haridustase

n=600

■ Põhiharidus või alla selle
 ■ Keskkharidus
■ Keskeri- või kutseharidus
 ■ Kõrgharidus või kraad

Sinine – valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus.
Punane – valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus.

TNS Emor
Lastevanemate uuring

© TNS

Vastajate sotsiaalne staatus

n=600

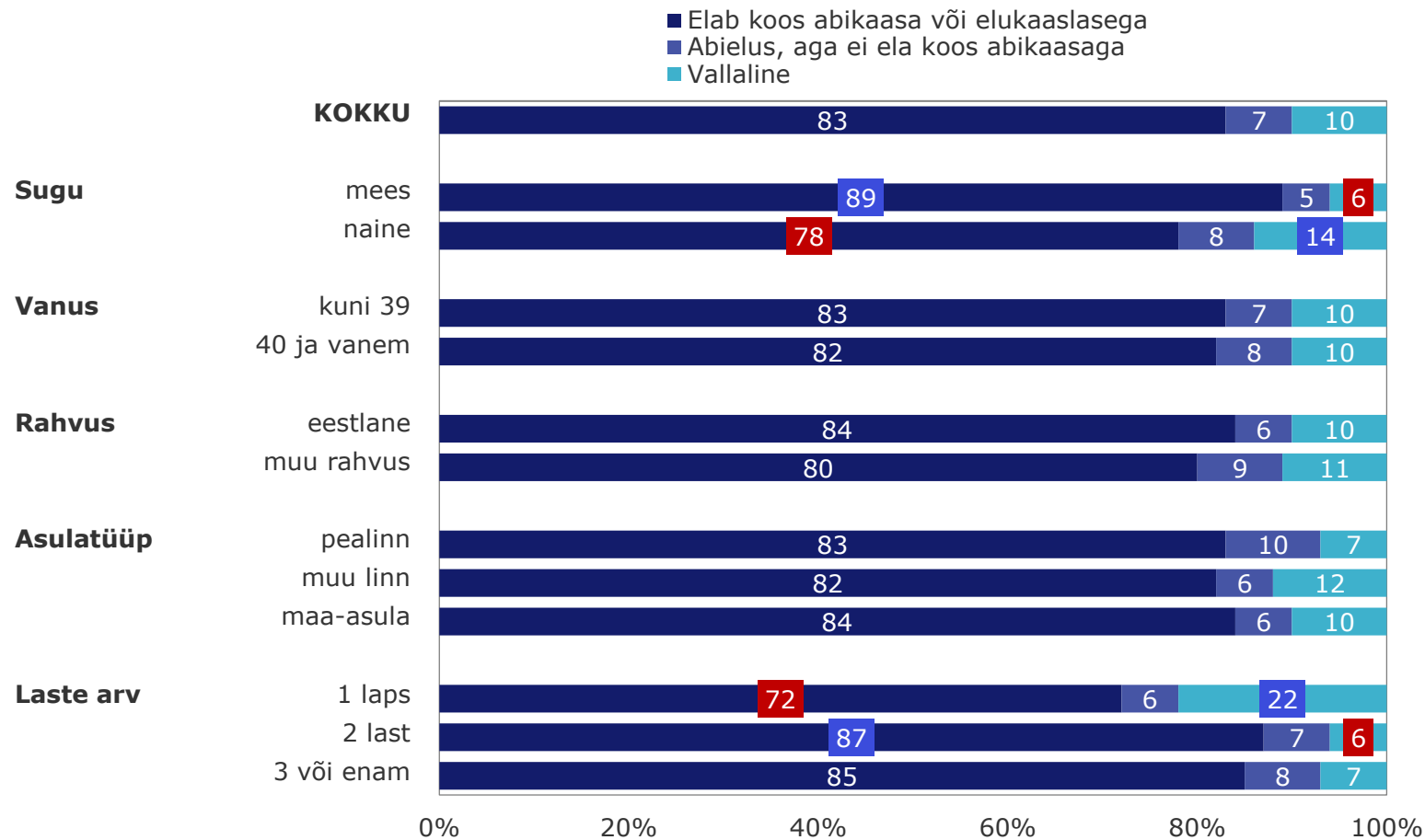
Tunnus		Iseendale tööandja %	Palga- töötaja %	Lapsehool- duspuhkusel %	Töötü, tööotsija %	Pensionil %	Kodune %	Õpilane, üliõpilane %
Sugu	mees	25	70		4		1	
	naine	7	71	7	3	2	7	2
Vanus	kuni 39 a	11	72	6	3	1	4	2
	40 a ja vanem	22	68		4	3	4	
Rahvus	eestlane	17	68	4	3	2	3	2
	muu rahvus	8	77	4	4	1	7	
Asulatüüp	pealinn	12	75	3	2	1	6	1
	muu linn	14	71	4	4	1	3	2
	maa-asula	18	65	4	4	2	4	1
Laste arv	1 laps	15	77	2	4	1	2	
	2 last	11	75	2	3	1	4	2
	3 või enam	20	60	7	4	3	6	1
KOKKU, %		15	70	4	4	1	4	1

Sinine – valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus.

Punane – valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus.

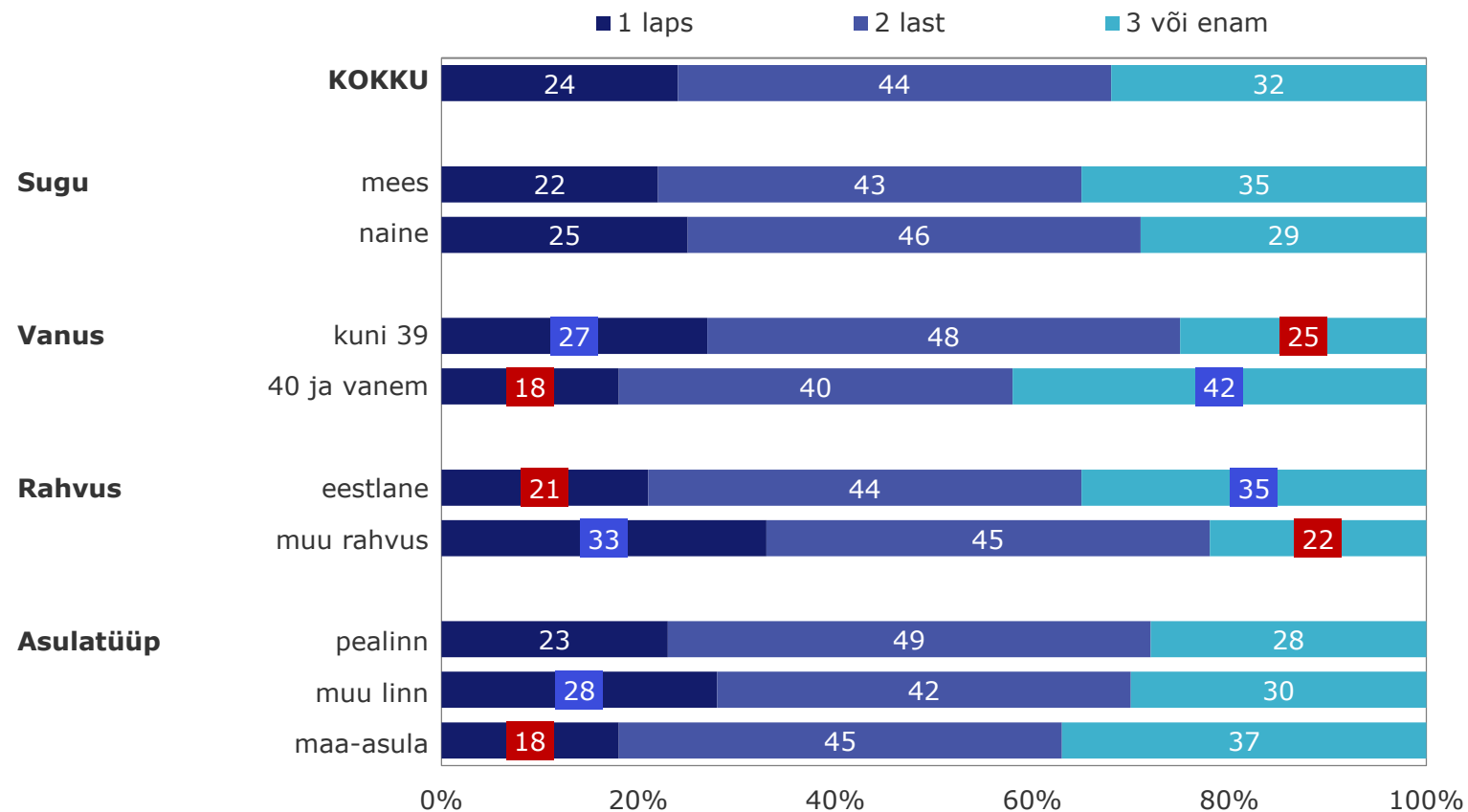
Vastajate perekonnaseis

n=600

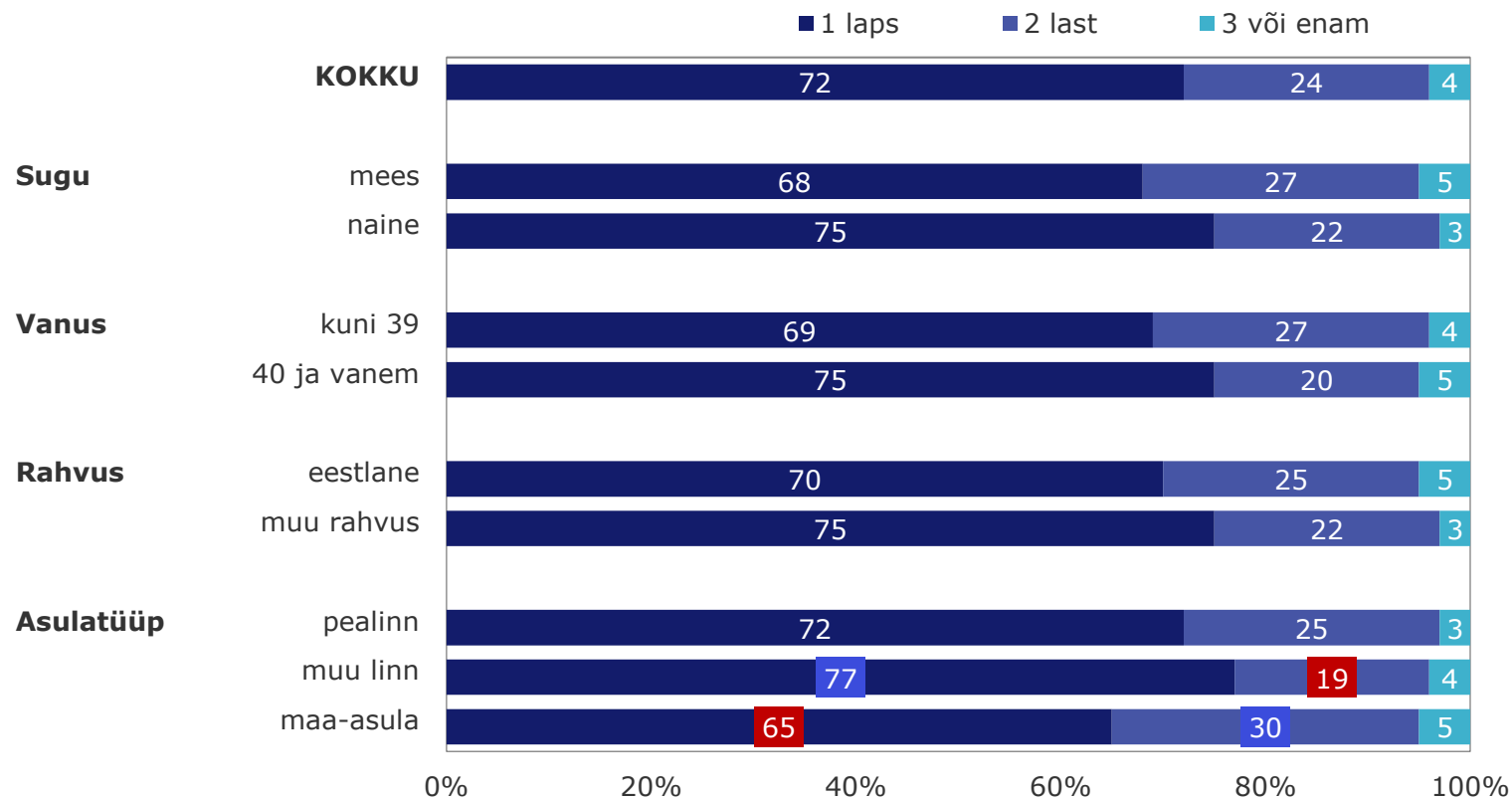
Laste arv (igas vanuses lapsed)

n=600

6-14-aastaste laste arv

n=600

Endaga koos elavate 6-14-a laste arv:

- Kui on 1 laps – 99% 1 last, 1% mitte ühtegi
- Kui on 2 last – 93% 2 last, 4% 1 laps, 3% mitte ühtegi
- Kui on 3 last – 95% 3 last, 5% 1 laps

3

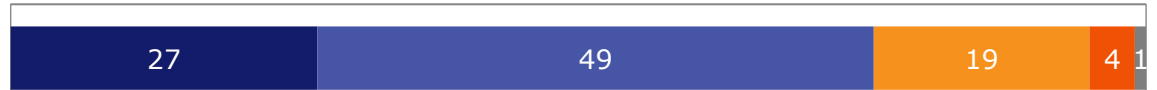
Lapsevanemaks olemine

Nõustumine väidetega lapse kasvatamise kohta

■ Täiesti nõus ■ Pigem nõus ■ Pigem ei ole nõus ■ Ei ole üldse nõus ■ Ei oska öelda

Lapsed peavad kuuletuma oma vanematele ja mitte vastu rääkima

Õige lapsevanem on lapsele nagu sõber

Lapsevanemad peaks laskma lastel teha kõike, mida nad tahavad

Lapsevanemad peaksid alati selgitama ja põhjendama oma nõudmisi lastele

Lapsed ja vanemad peaksid omavahel arutama perekonna otsuseid ja üksteise tundeid

Lastega ei ole mõtet olulistest asjadest rääkida, nad ei saa nagunii aru

Lapsed kasvavad ise, pole vaja neid kasvatada

Vanuse kasvades tuleks lapsele anda rohkem otsustusõigust

0% 20% 40% 60% 80% 100%

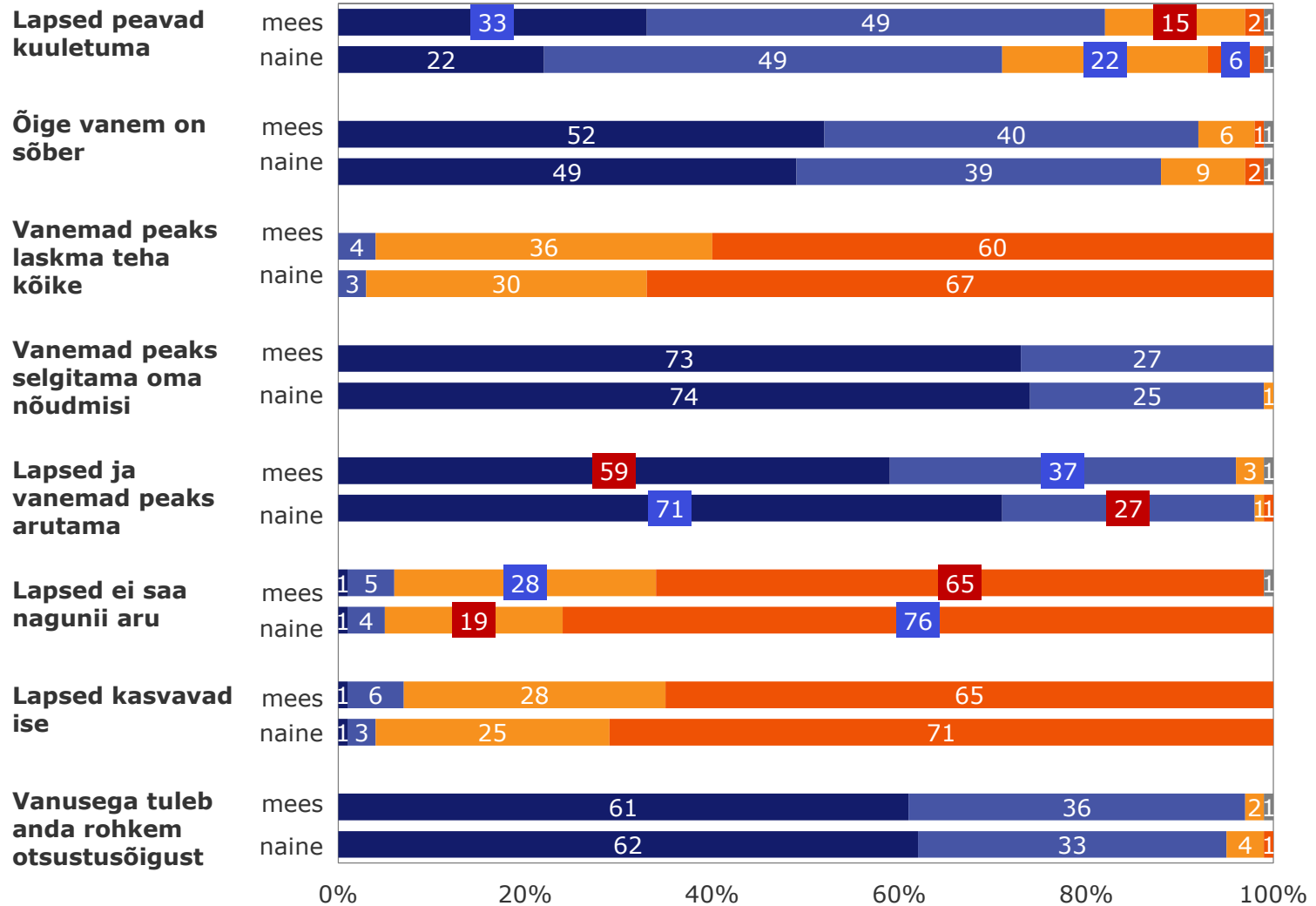
TNS Emor
Lastevanemate uuring

© TNS

Nõustumine väidetega lapse kasvatamise kohta soo lõikes

■ Täiesti nõus ■ Pigem nõus ■ Pigem ei ole nõus ■ Ei ole üldse nõus ■ Ei oska öelda

Mehed peavad vajalikumaks laste kuuletumist, naised lapse ja vanemate vahelisi arutelusid.

TNS Emor
Lastevanemate uuring

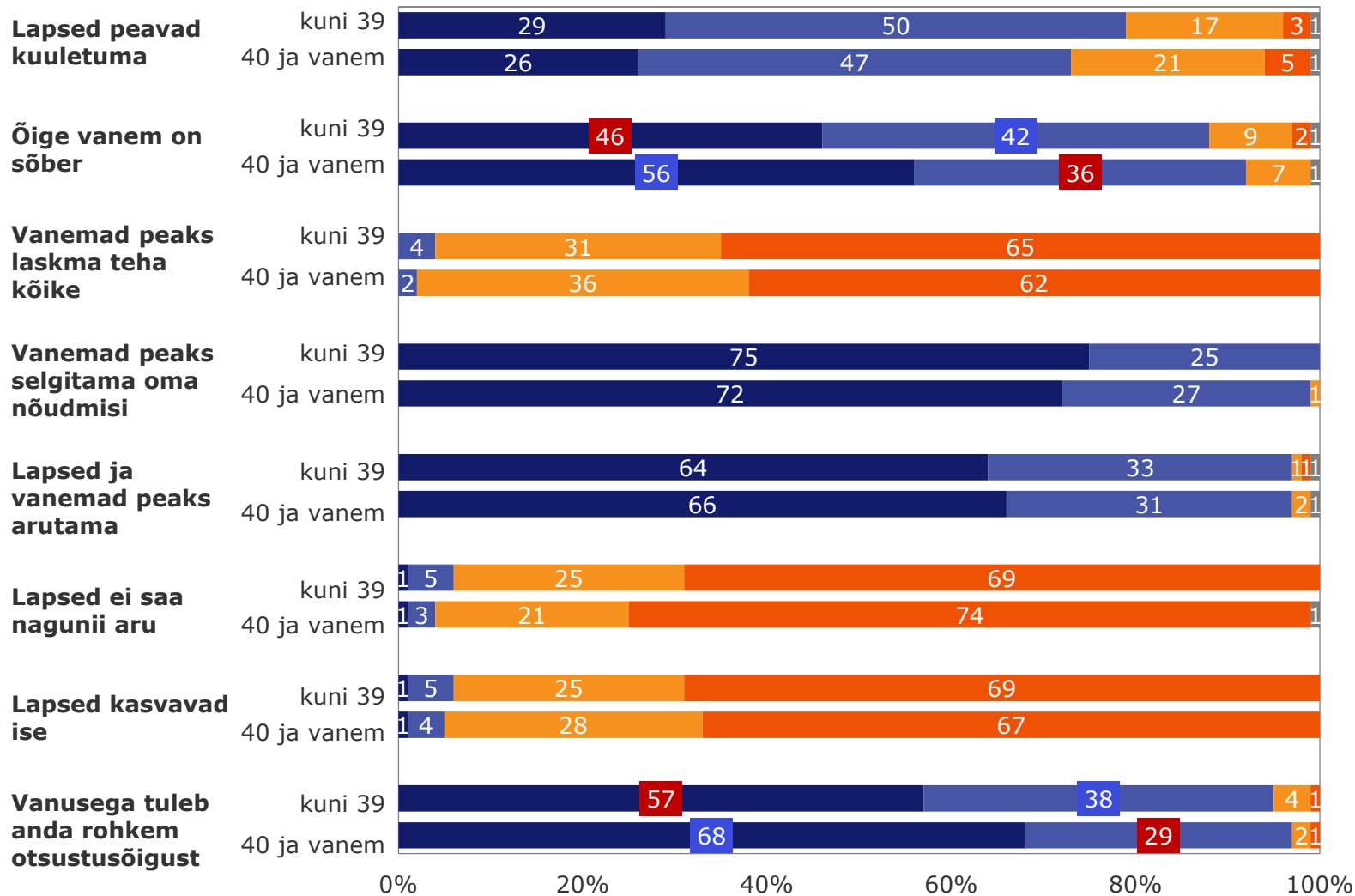
© TNS

Sinine – valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus.
Punane – valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus.

Nõustumine väidetega lapse kasvatamise kohta vanuse lõikes

■ Täiesti nõus ■ Pigem nõus ■ Pigem ei ole nõus ■ Ei ole üldse nõus ■ Ei oska öelda

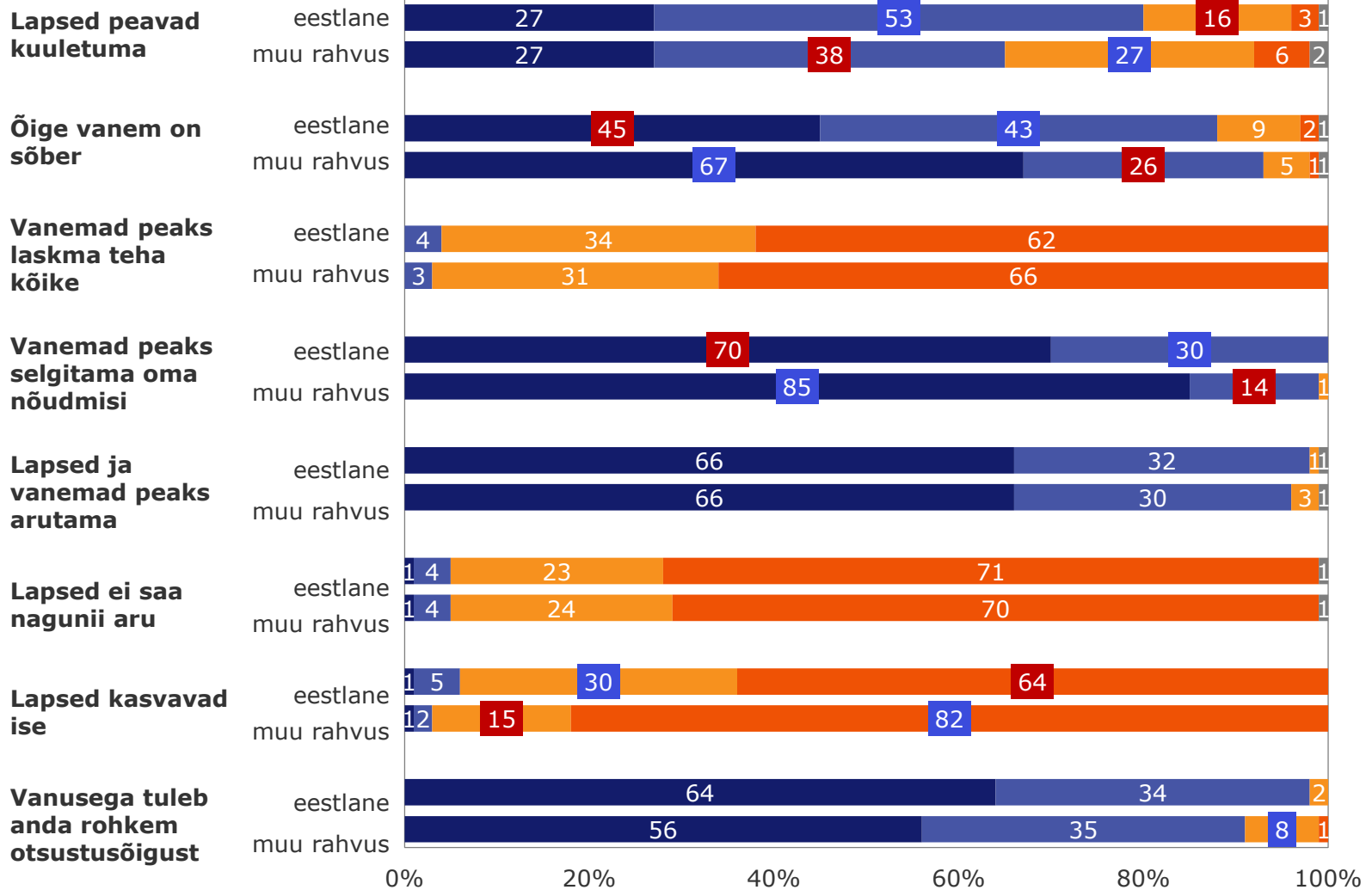
Vanemad lapse-
vanemad
leiavad enam,
et vanuse
kasvades tuleb
lapsele anda
rohkem
otsustusõigust
ning õige vanem
on sõbra eest.

Nõustumine väidetega lapse kasvatamise kohta rahvuse lõikes

■ Täiesti nõus ■ Pigem nõus ■ Pigem ei ole nõus ■ Ei ole üldse nõus ■ Ei oska öelda

Mitte-eestlased pooldavad enam lapsele nõudmiste selgitamist ja sõbraks olemist; eestlased lapse kuuletumist, aga ka vanusega otsustusõiguse andmist.

TNS Emor
Lastevanemate uuring

© TNS

Nõustumine väidetega lapse kasvatamise kohta asulatüübi lõikes

■ Täiesti nõus ■ Pigem nõus ■ Pigem ei ole nõus ■ Ei ole üldse nõus ■ Ei oska öelda

Lapsed peavad kuuletuma

Õige vanem on sõber

Vanemad peaks laskma teha kõike

Vanemad peaks selgitama oma nõudmisi

Lapsed ja vanemad peaks arutama

Lapsed ei saa nangunii aru

Lapsed kasvavad ise

Vanusega tuleb anda rohkem otsustusõigust

0% 20% 40% 60% 80% 100%

Mida suurem asulatüüp, seda vähem vajalikuks peetakse lapse kuuletumist vanematele.

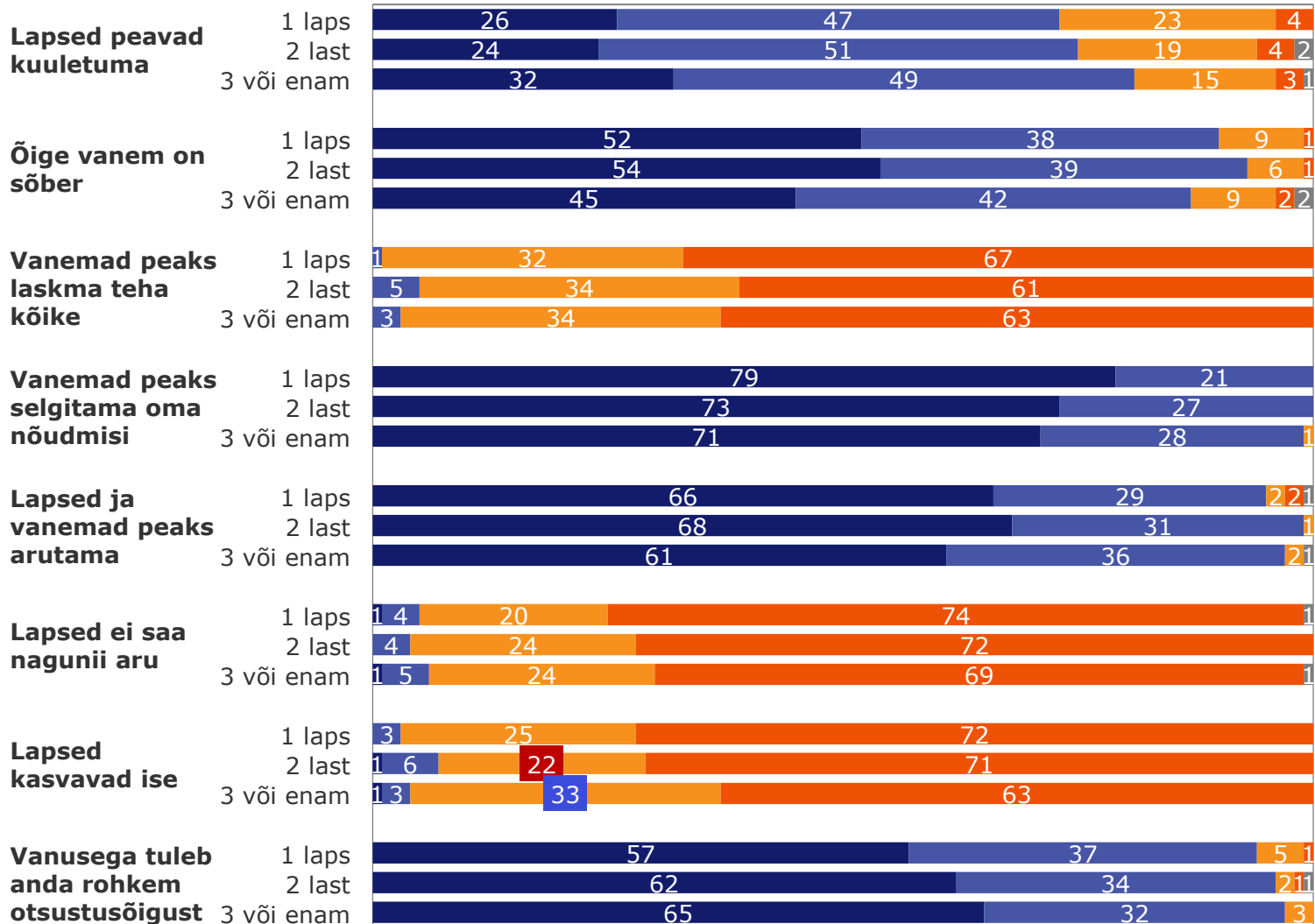
TNS Emor

Lastevanemate uuring

© TNS

Nõustumine väidetega lapse kasvatamise kohta laste arvu lõikes

■ Täiesti nõus ■ Pigem nõus ■ Pigem ei ole nõus ■ Ei ole üldse nõus ■ Ei oska öelda

Laste arvu lõikes on tulemused valdavalt sarnased valimi keskmisega.

Tendents on aga selle poole, et 3 lapsega vanemad peavad teistest mõnevõrra vähem oluliseks lapsele sõbraks olemist ja otsuste/tunnete arutamist ning olulisemaks lapse kuuletumist.

0% 20% 40% 60% 80% 100%

TNS Emor
Lastevanemate uuring

© TNS

Nõustumine väidetega lapse kasvatamise kohta küsitluslaine lõikes

■ Täiesti nõus ■ Pigem nõus ■ Pigem ei ole nõus ■ Ei ole üldse nõus ■ Ei oska öelda

Tulemused ei erine valimi keskmisest olulisel määral.

Lapsed peavad kuuletuma

Õige vanem on sõber

Vanemad peaks laskma teha kõike

Vanemad peaks selgitama oma nõudmisi

Lapsed ja vanemad peaks arutama

Lapsed ei saa nangunii aru

Lapsed kasvavad ise

Vanusega tuleb anda rohkem otsustusõigust

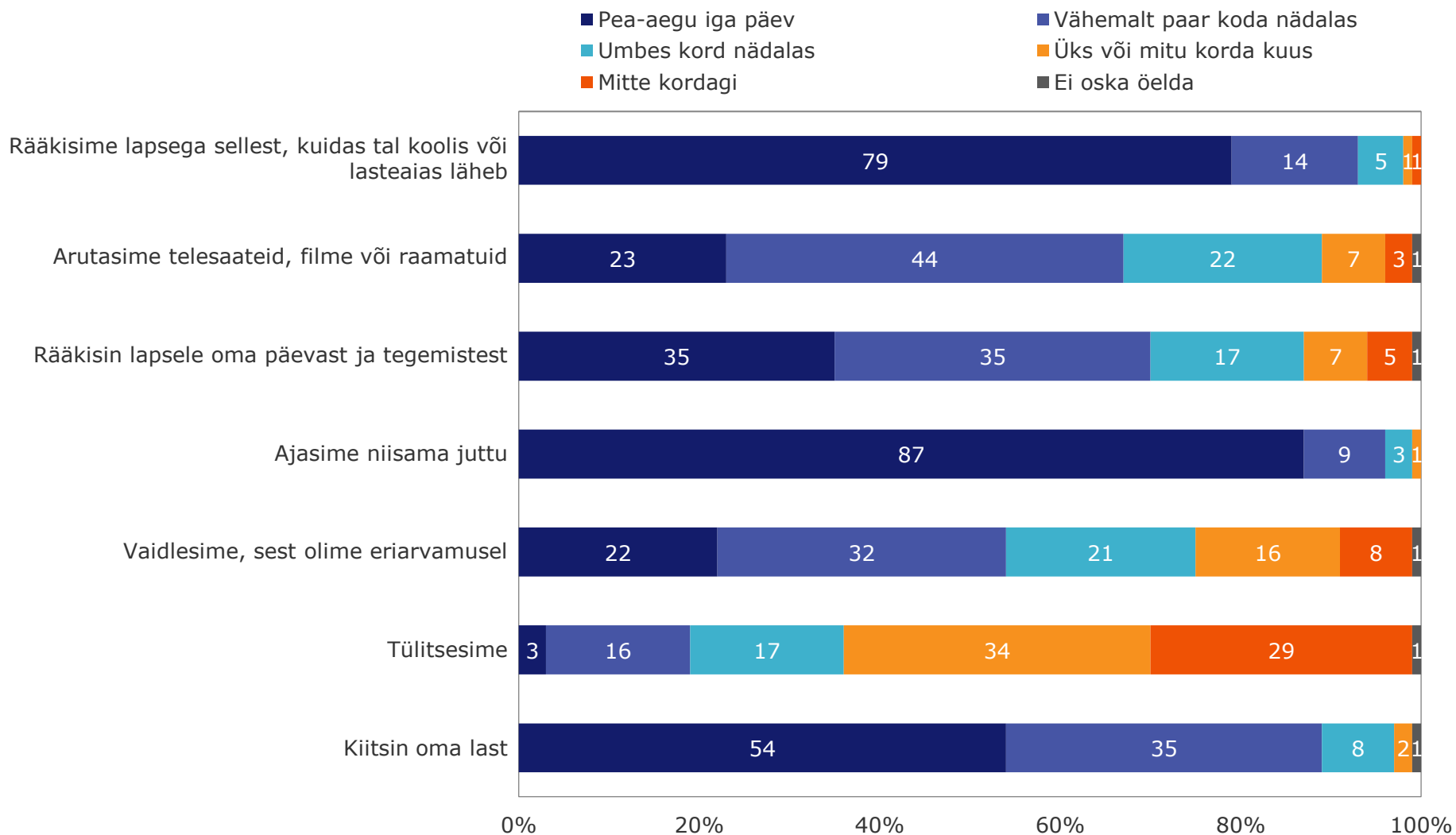
0% 20% 40% 60% 80% 100%

TNS Emor
Lastevanemate uuring

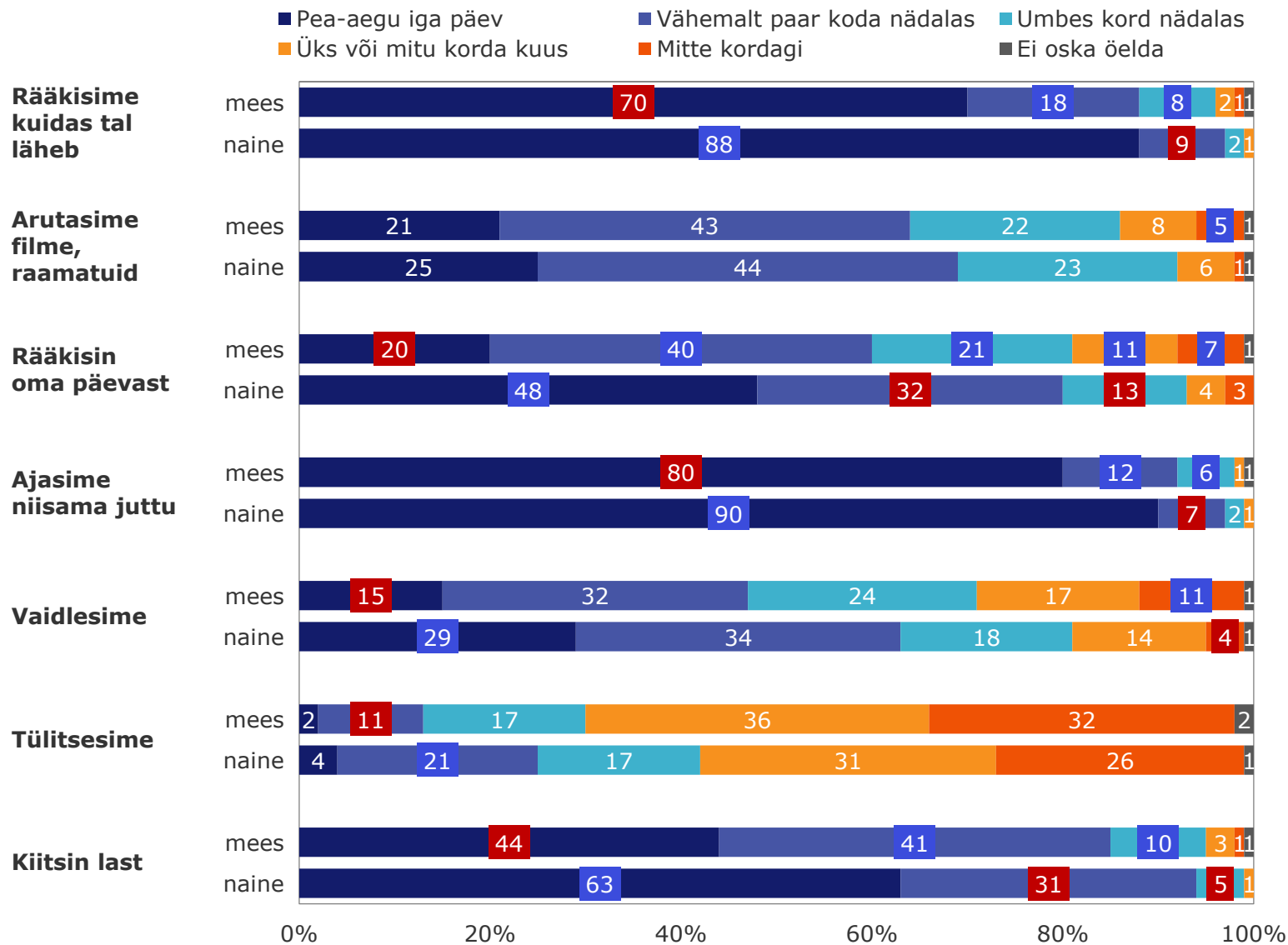
© TNS

Kui sageli tuli viimase kuu aja jooksul ette järgmist?

Viimase kuu aja jooksul tuli ette järgmist, soo lõikes

Naised suhtlevad lastega sagedamini nii rääkimise, kiitmise kui ka vaidlemise ja tülitsemise osas.

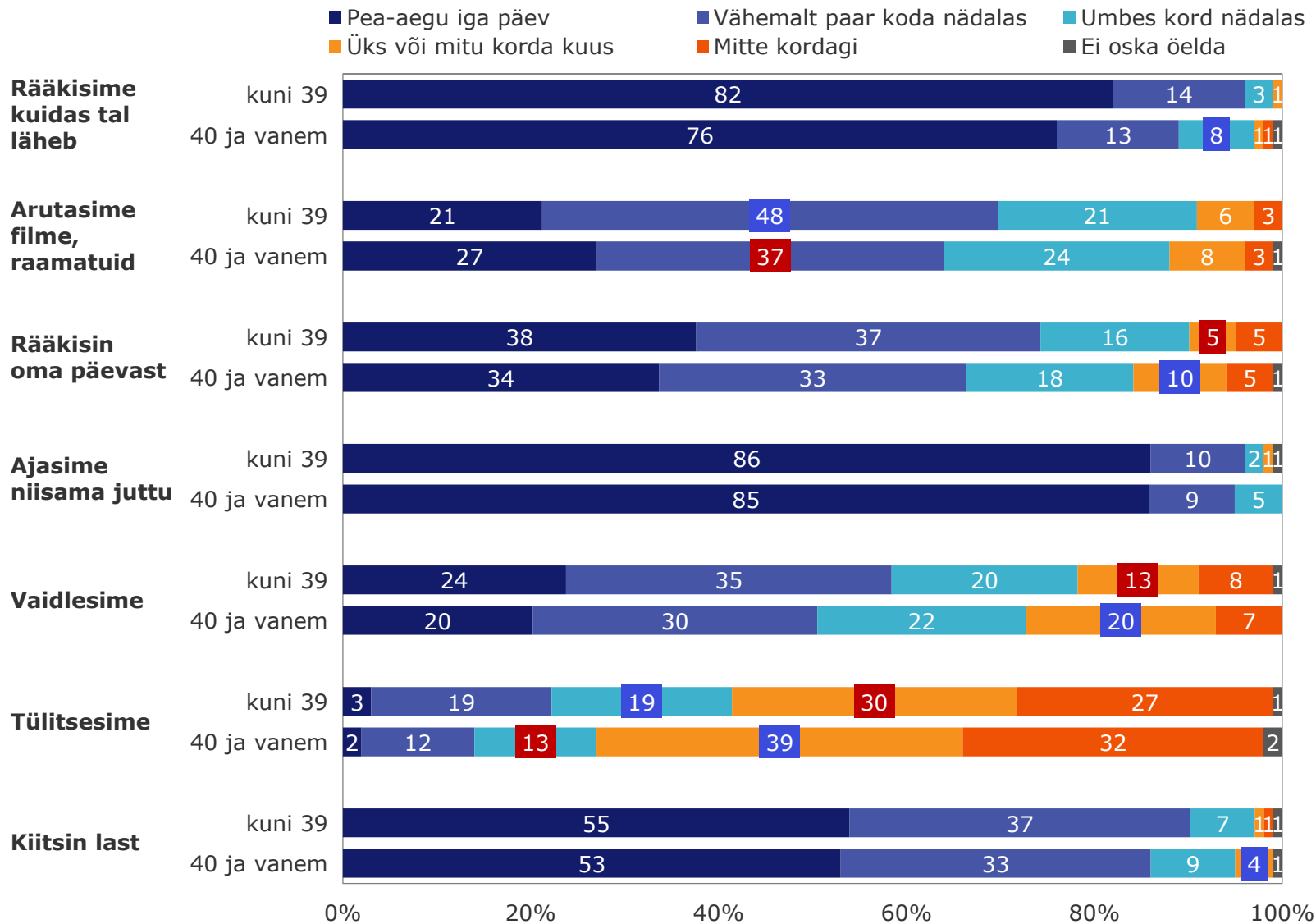
TNS Emor
Lastevanemate uuring

© TNS

Sinine – valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus.
Punane – valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus.

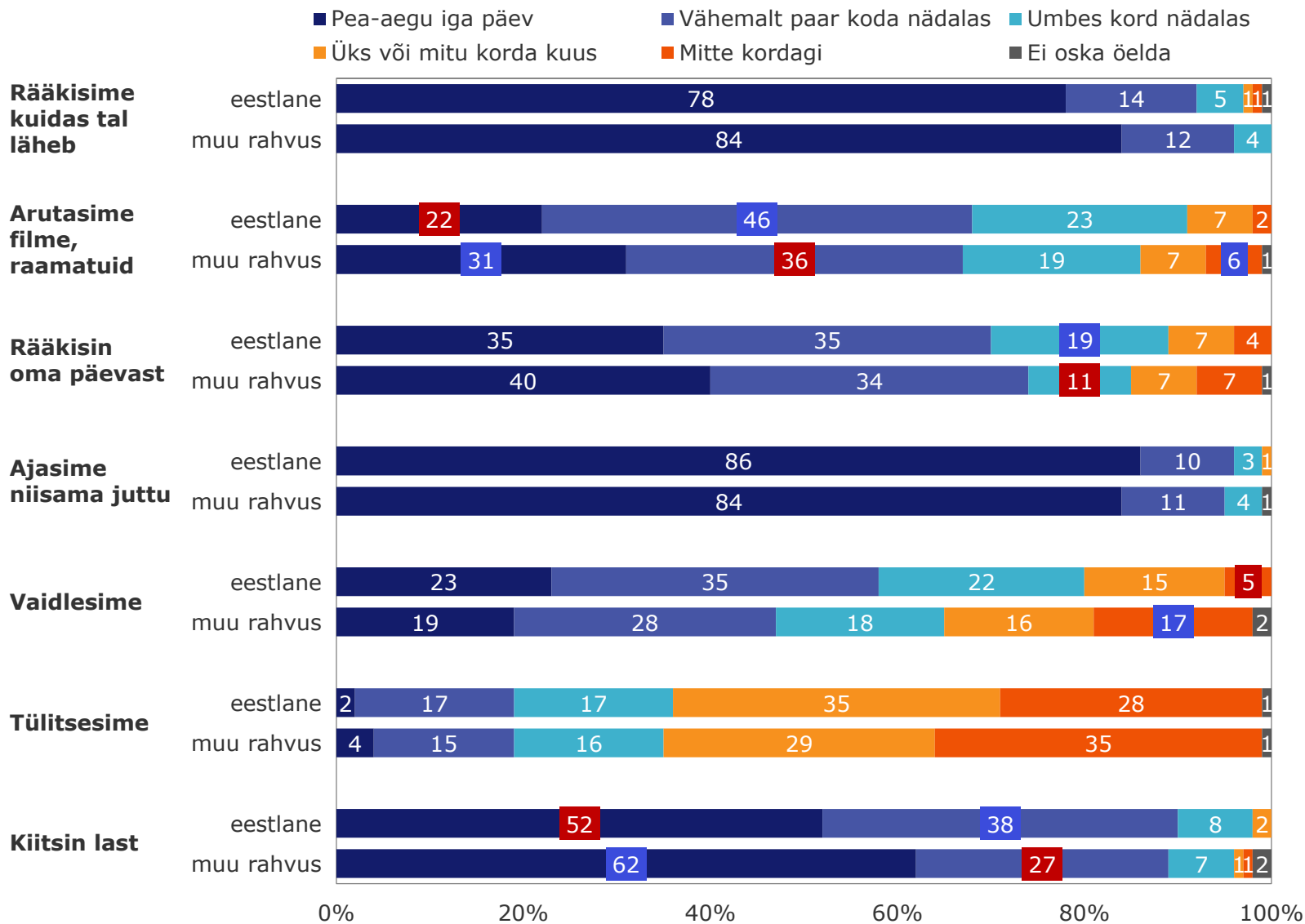
Viimase kuu aja jooksul tuli ette järgmist, vanuse lõikes

Lastega arutavad, vaidlevad ja tülitsevad mõnevõrra sagedamini nooremad vanemad.

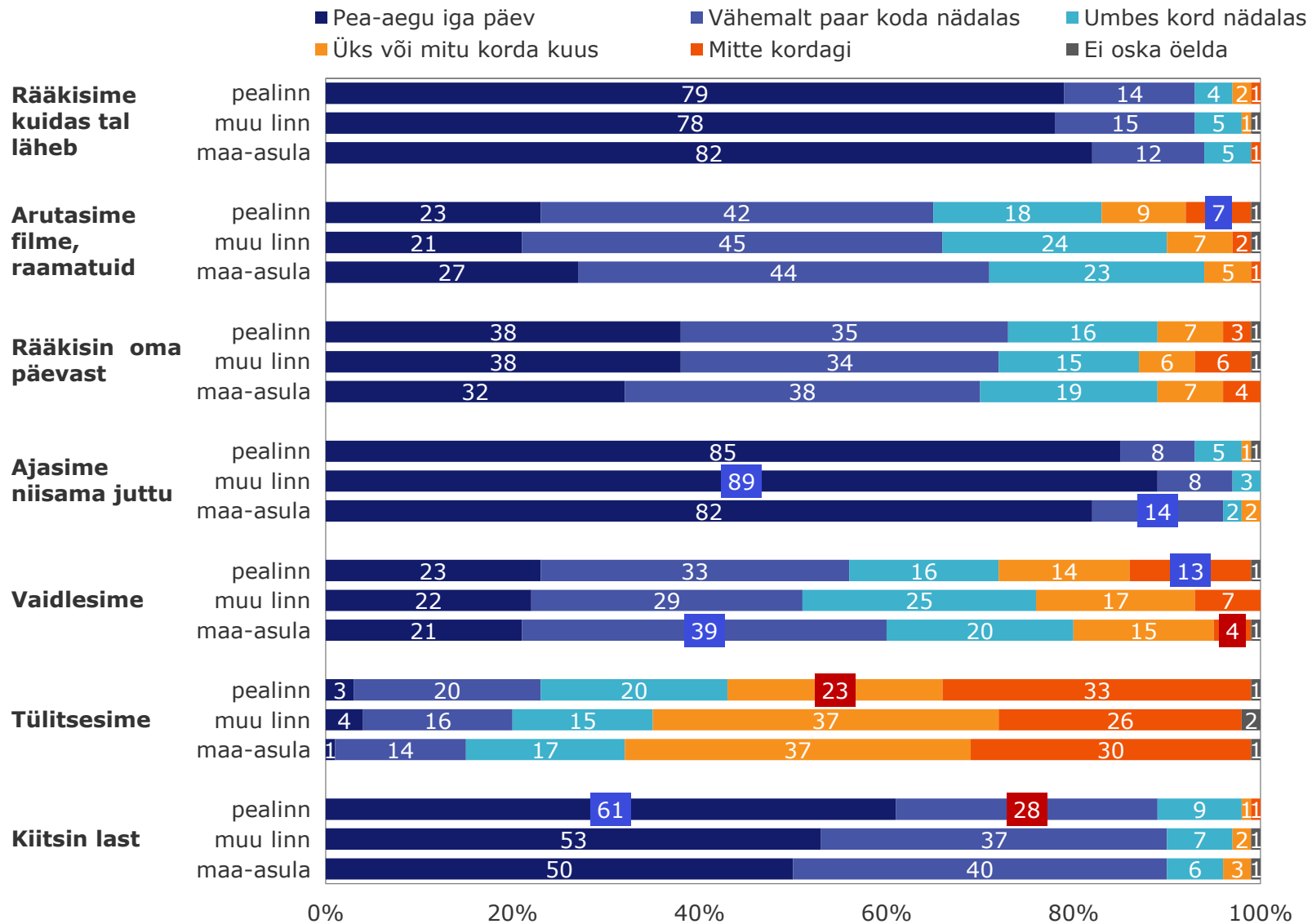
Viimase kuu aja jooksul tuli ette järgmist, rahvuse lõikes

Rahvuse lõikes ühtset tendentsi ei esine. Last kiidavad sagedamini mitte-eestlased.

Viimase kuu aja jooksul tuli ette järgmist, asulatüübi lõikes

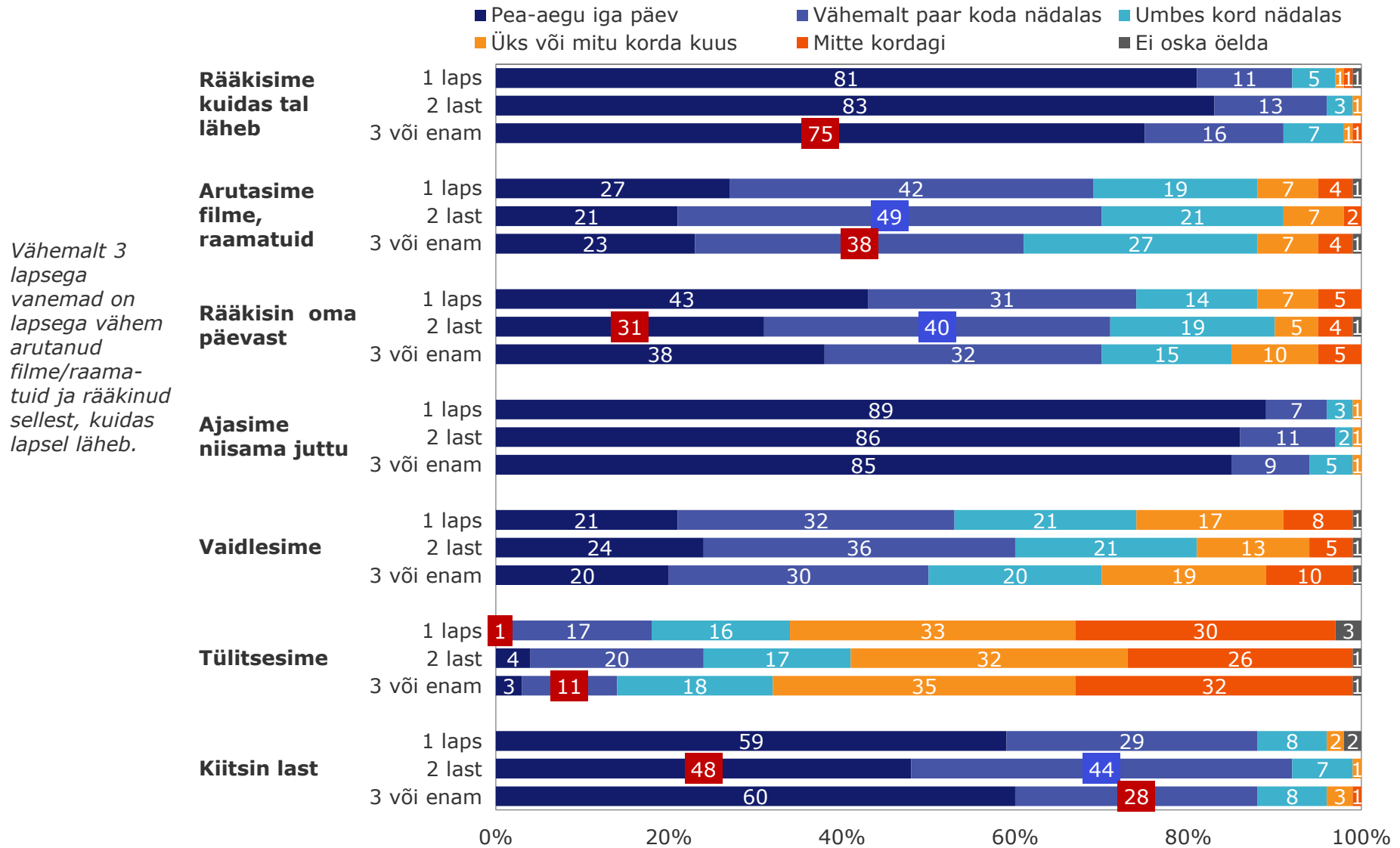
Asulatüübi lõikes ühtset tendentsi erinevate tegevuste osas ei esine, pealinlased on aga last rohkem kiitnud.

TNS Emor
Lastevanemate uuring

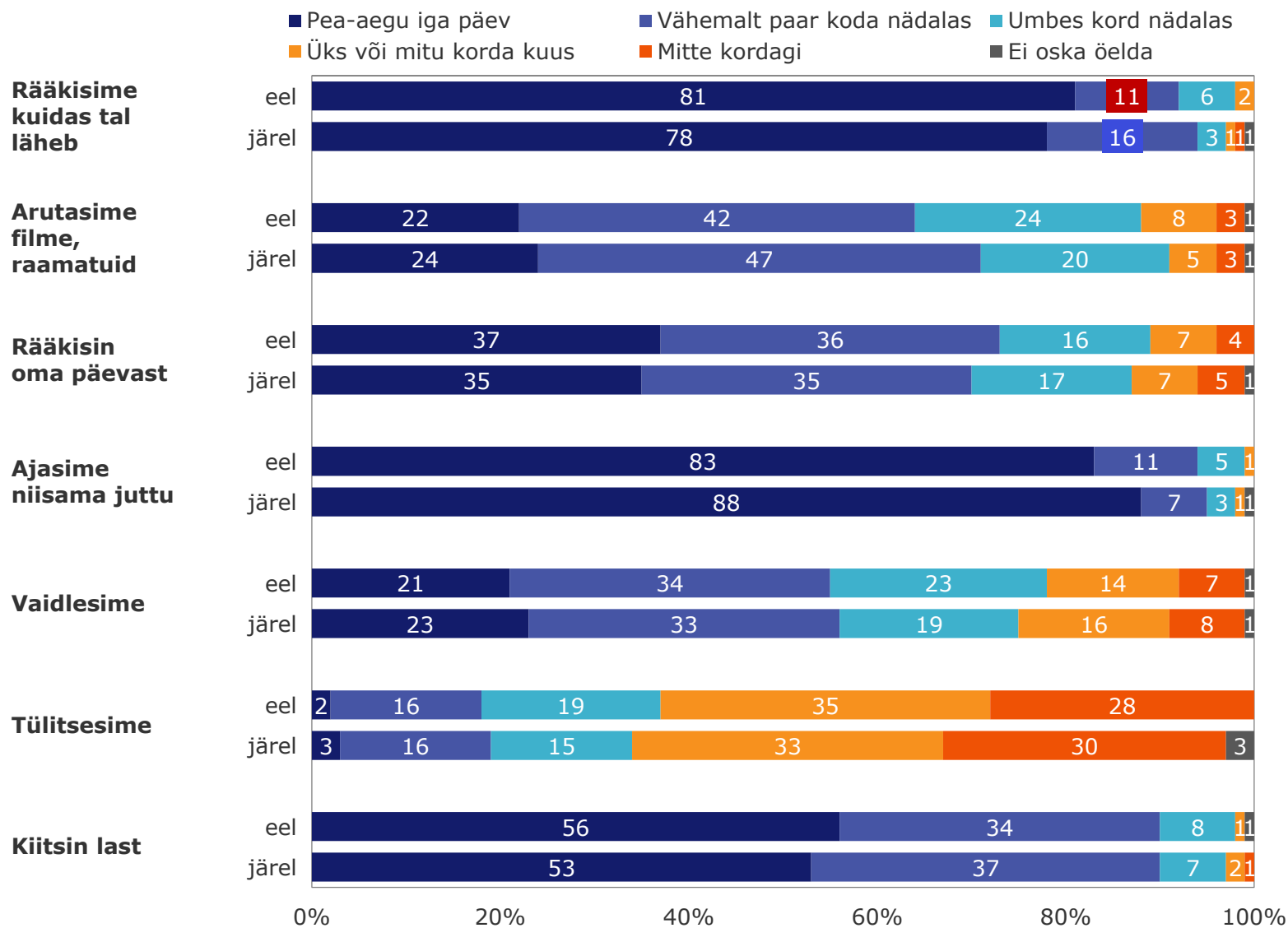
© TNS

Viimase kuu aja jooksul tuli ette järgmist, laste arvu lõikes

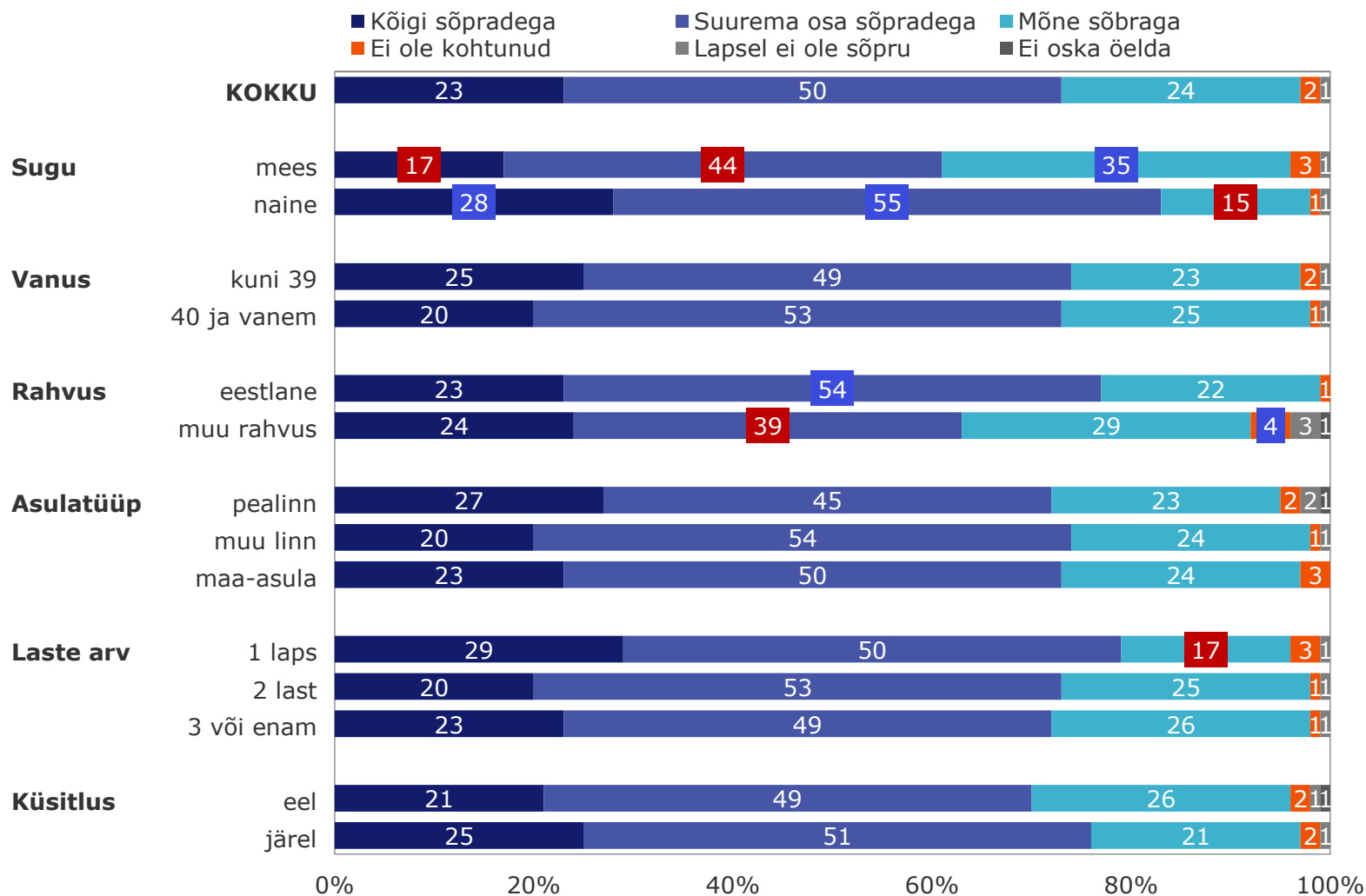
Viimase kuu aja jooksul tuli ette järgmist, küsitluslaine lõikes

Kahe küsitluslaine andmed on väga valdavalt sarnased valimi keskmisega.

Kas olete kohtunud oma 6-14-aastase lapse sõpradega?

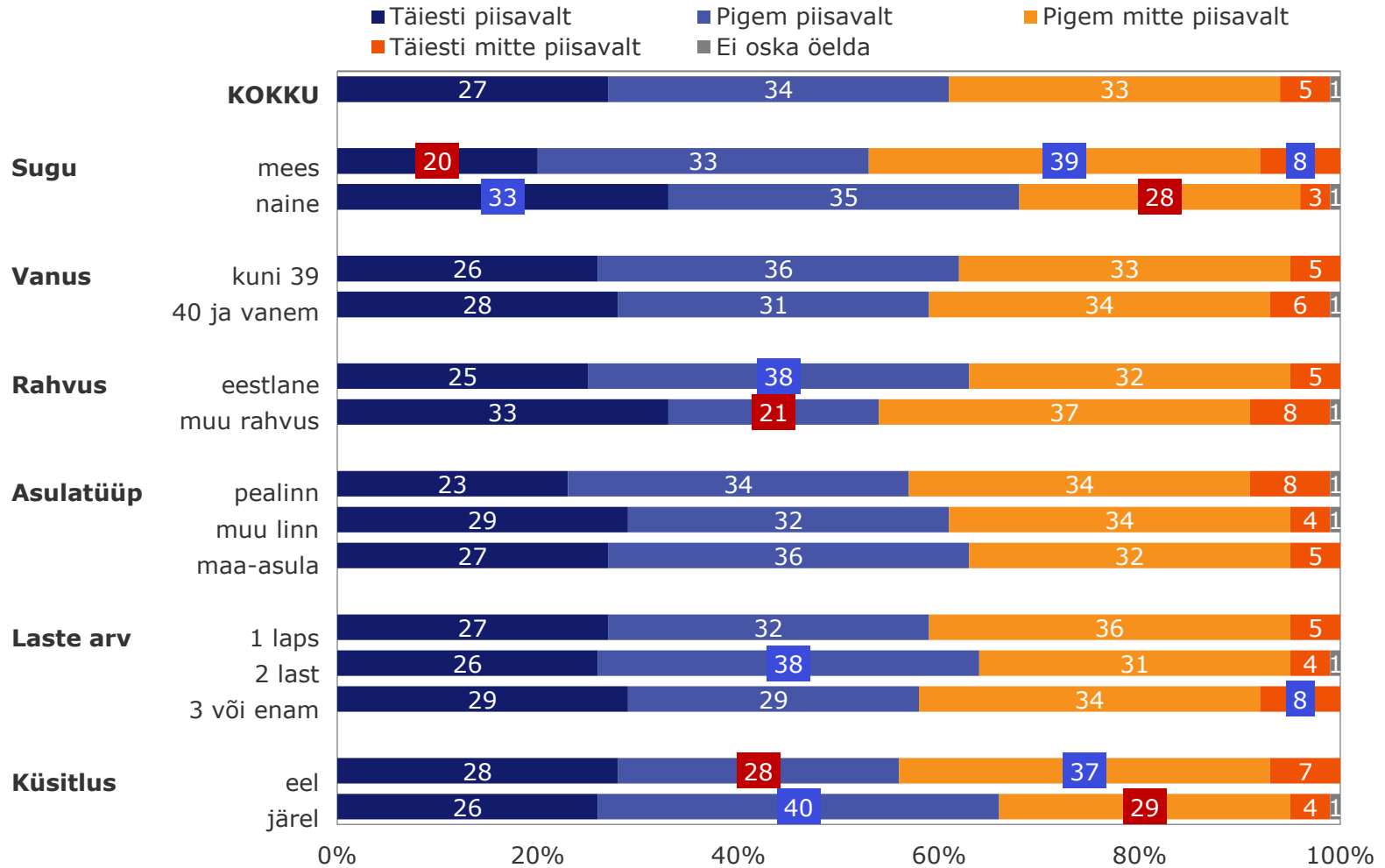
Lapse sõpradega kohtumist märgivad vähem mehed ja mitte-eestlased.

Kas Teil on piisavalt aega oma 6-14-aastase lapsega suhtlemiseks ja koos olemiseks?

Lapse jaoks on vähem aega eelkõige meestel, mõnevõrra ka mitte-eestlastel.

Järelküsitlusel märgitakse piisava aja olemasolu enam.

Kokkuvõte (1)

- Vanemluse stiile käsitleva küsimuse puhul kasutati uuringu „Laste õigust ja vanemluse monitoring“ 2012. a ankeedi sõnastust, kus esitatud väidetega nõustumine või mitte nõustumine väljendab autoritaarset, autoriteetset, järeleandlikku või mitte pühendunud vanemluse stiili. Suurt poolehoidu leidsid 6-14-aastaste laste vanemate poolt autoriteetset stiili väljendavad väited selle kohta, et lapsevanemad peaksid lastele oma nõudmisi põhjendama („täiesti nõus“ vastas 74%) ning lapsega arutama perekondlike otsuseid ja üksteise tundeid („täiesti nõus“ vastas 65%). Tugevat mitte nõustumist võis leida seoses mittepühendunud vanemluse stiili kajastavate väidetega selle kohta, et lastega ei ole mõtet olulistest asjadest rääkida, kuna nad ei saa aru (üldse ei ole nõus 71%) ning lapsed kasvavad ise ka ilma kasvatamata (üldse ei ole nõus 69%). Kõige rohkem vastuste varieeruvust tekitas autoritaarset vanemlusstiili väljendav väide „lapsed peavad kuuletuma oma vanematele ja mitte vastu rääkima“. Sellega nõustus kokku 76% vastajatest (sh 27% oli täiesti nõus) ning pigem või üldse mitte ei nõustunud 23% lastevanematest.
- Väga valdav osa 6-14-a laste vanematest ajab oma lapsega niisama juttu (87%) või räägib sellest, kuidas tal koolis/lasteaias läheb (79%) pea-aegu iga päev. Enda päevast ja tegemistest räägitakse lapsele oluliselt vähem (35% teeb seda pea-aegu igapäevaselt). Üle poole (54%) on sama sagedusega ka oma last kiitnud. Iga-nädalast tülitsemist märgivad 36% ja vaidlemist 75% vastajatest. Oluline osa (38%) lapsevanematest märgib, et tal ei ole oma 6-14-a lapsega tegelemiseks piisavalt aega ja umbes veerand peavad suhtlemiseks leiduvat aega täiesti piisavaks.
- Umbes kolmveerand vanematest on kohtunud kõigi või suurem osa oma lapse sõpradega (sh 23% kõigi sõpradega) ning mitte ühegagi kohtumist märgib paar portsenti.

Kokkuvõte (2)

- **Sugu:** Vanemluse stiile kajastavate väidete põhjal peavad mehed vajalikumaks lapse kuuletumist vanemale. Mehed märgivad naistest rohkem, et neil ei ole oma laste jaoks piisavalt aega. Nad räägivad, aga ka tülitsevad, oma 6-14-a lastega vähem kui naised ning väiksem osakaal neist on kohtunud enamuse oma lapse sõpradega.
- **Vanus:** Kuni 39-aastaste vanemate hulgas leidub vähemalt 40-aastastest vähem vastajaid, kes arvavad, et õige vanem on lapsele sõbra eest ning vanuse kasvades tuleks lapse otsustusõigust suurendada. Nad tülitsevad ja vaidlevad oma lastega sagedamini, aga ka arutavad filme/raamatuid valimi keskmisest enam.
- **Rahvus:** Vene või muude rahvuste esindajad pooldavad eestlastest rohkem lapsele sõbraks olemist ja oma nõudmiste selgitamist ning on viimasel kuul oma last rohkem kiitnud. Eestlased seevastu peavad vajalikumaks lapse kuuletumist vanemale, aga ka lapse vanuse kasvades tema otsustusõiguse suurendamist. Võrreldes mitte-eestlastega arvavad eestlased rohkem, et neil on oma 6-14-a lapse jaoks piisavalt aega ning suurem osakaal neist on kohtunud enamuse oma lapse sõpradega.
- **Asulatüüp:** Pealinlased peavad lapse vanematele kuuletumist vähem oluliseks ja kiidavad oma 6-14-a last rohkem. Kõige vajalikumana näevad kuuletumist ja mitte vastu rääkimist maa-asulate elanikud.
- **Laste arv:** Mõnevõrra enam tulevad valimis esile vähemalt 3 lapsega vanemad. Ootuspäraselt leidub nende seas rohkem vastajaid, kes hindavad, et neil ei ole oma 6-14-a lapse/laste jaoks piisavalt aega ning nad on viimasel kuul oma lastega vähem nende tegemistest rääkinud või filme/raamatuid arutanud. Vähemalt 3 lapsega vanemad peavad väiksema laste arvuga vanematest veidi olulisemaks laste kuuletumist ja vanuse kasvades otsustusõiguse juurde andmist ning vähem oluliseks lapsele sõbraks olemist (valimi keskmisest siinijuures aga tulemused oluliselt ei erine).
- **Küsitluslaine:** Võrreldes eelküsitluse andmetega märgivad kampaania järgsel küsitlusel osalenud lapsevanemad enam, et neil on lapse jaoks piisavalt aega.

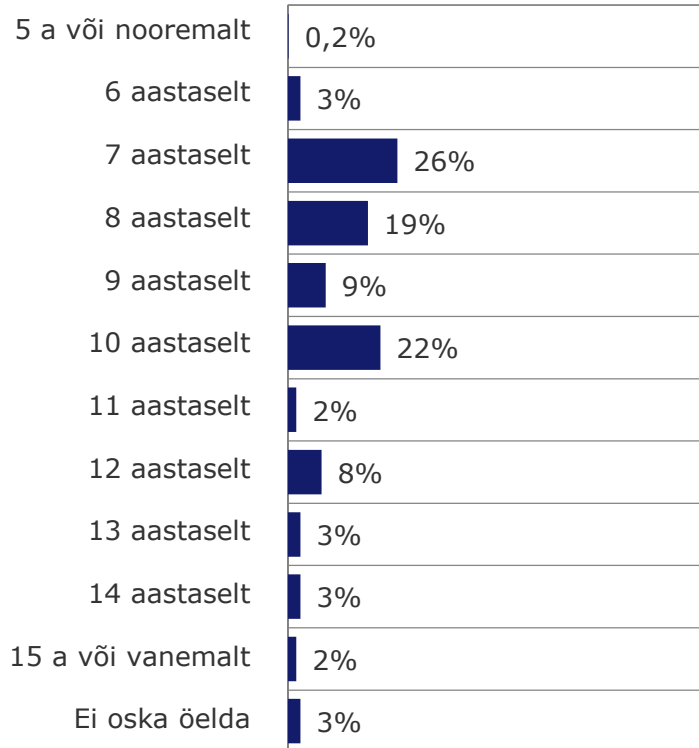
4

Suhtumine laste alkoholi ja tubakatoodete tarvitamisse

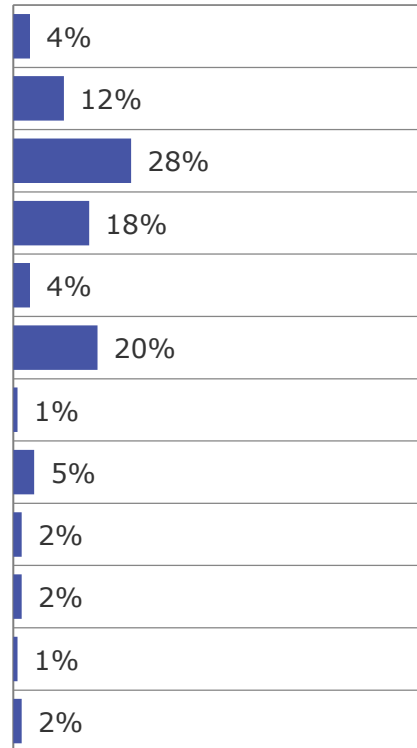

Kui vanalt on lapsed valmis selleks, et...?

Sõita üksinda ühistranspordis

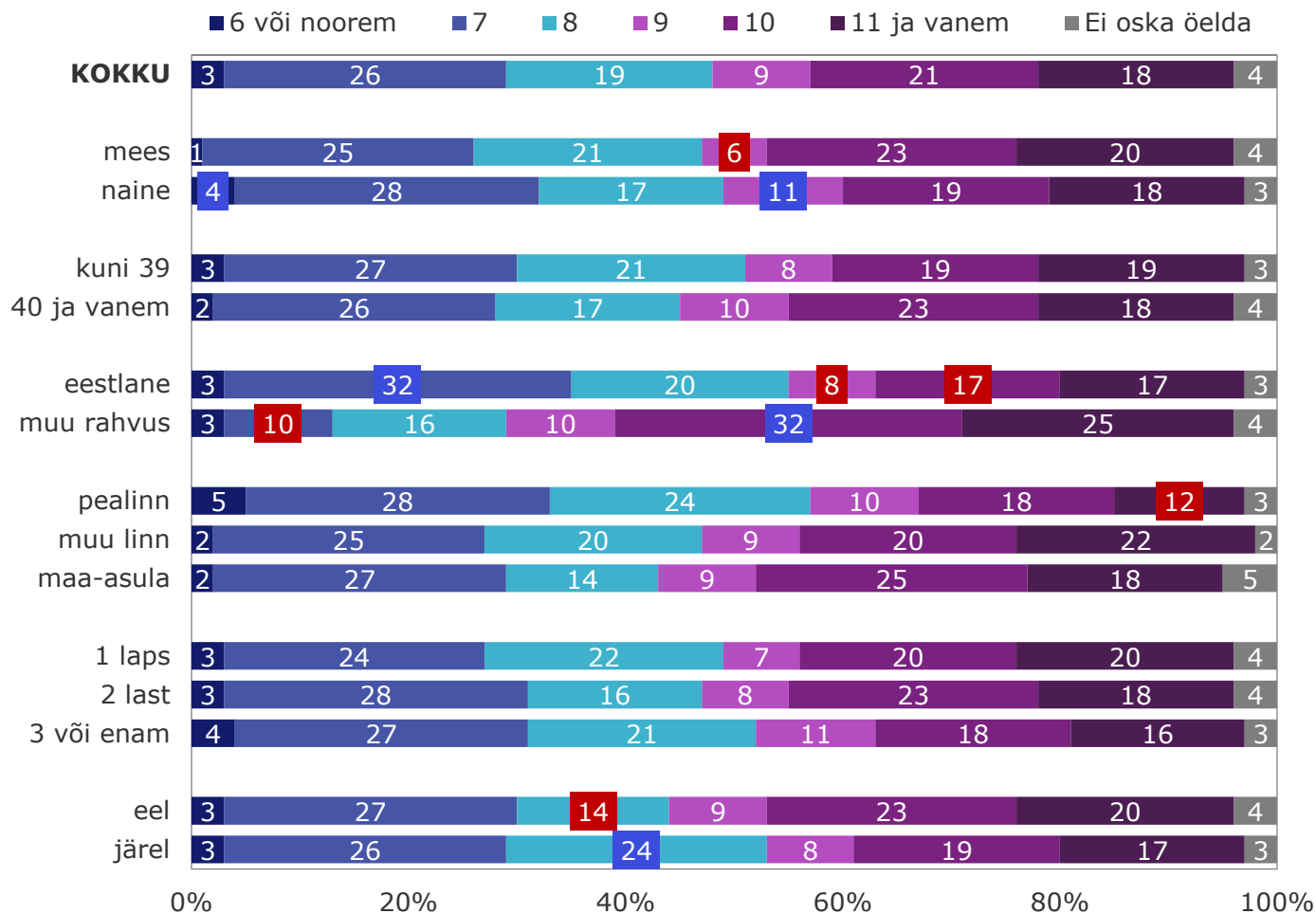
Jäädagi üksi koju

Kui vanalt on lapsed valmis selleks, et sõita üksinda ühistranspordis?

Elkõige esineb erinevus rahvuste lõikes ning eestlased arvavad, et laps on varem valmis üksi sõitmiseks.

Ka pealinlased ja naised näevad lapse valmisolekut varasemas eas.

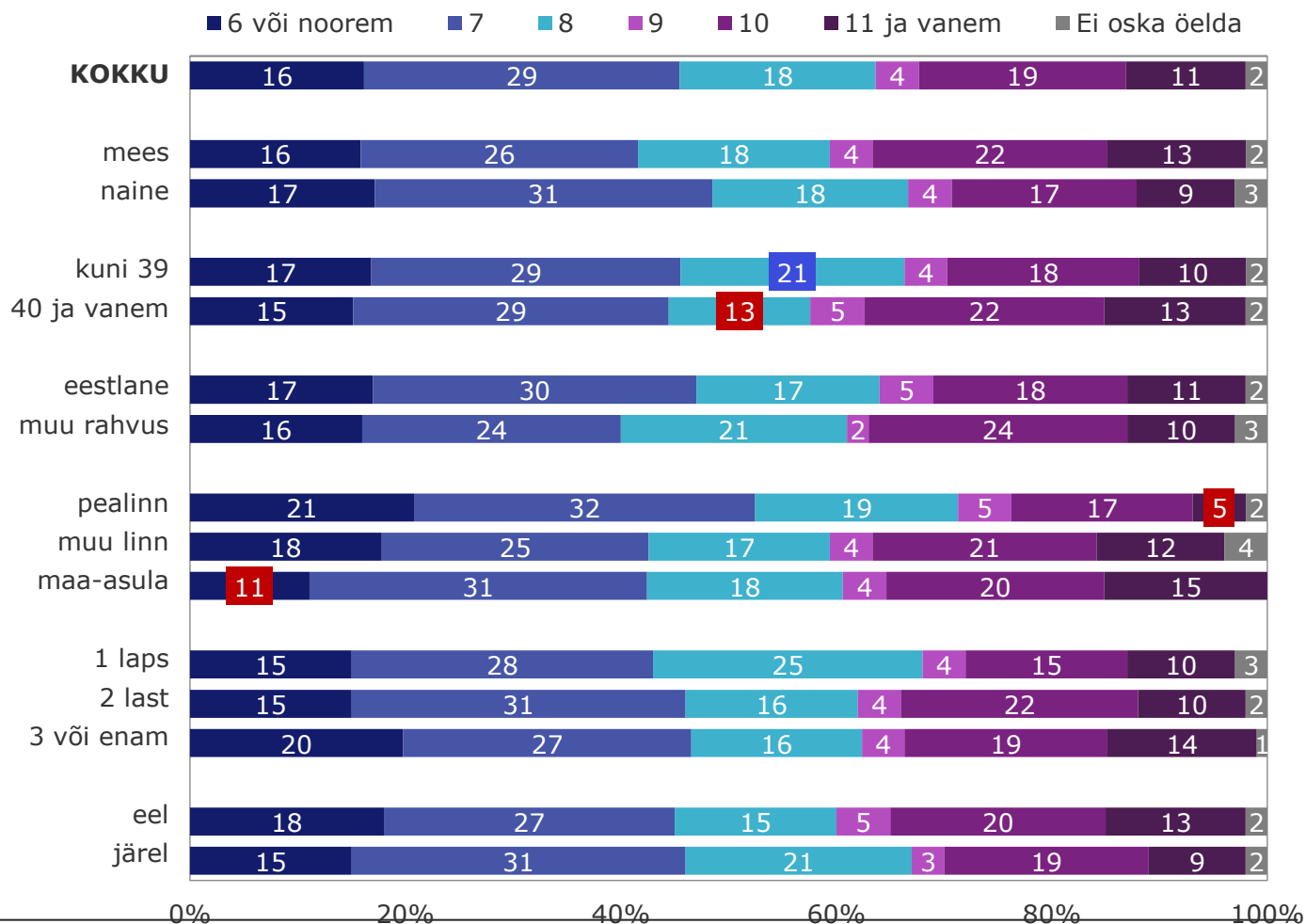
TNS Emor
Lastevanemate uuring

© TNS

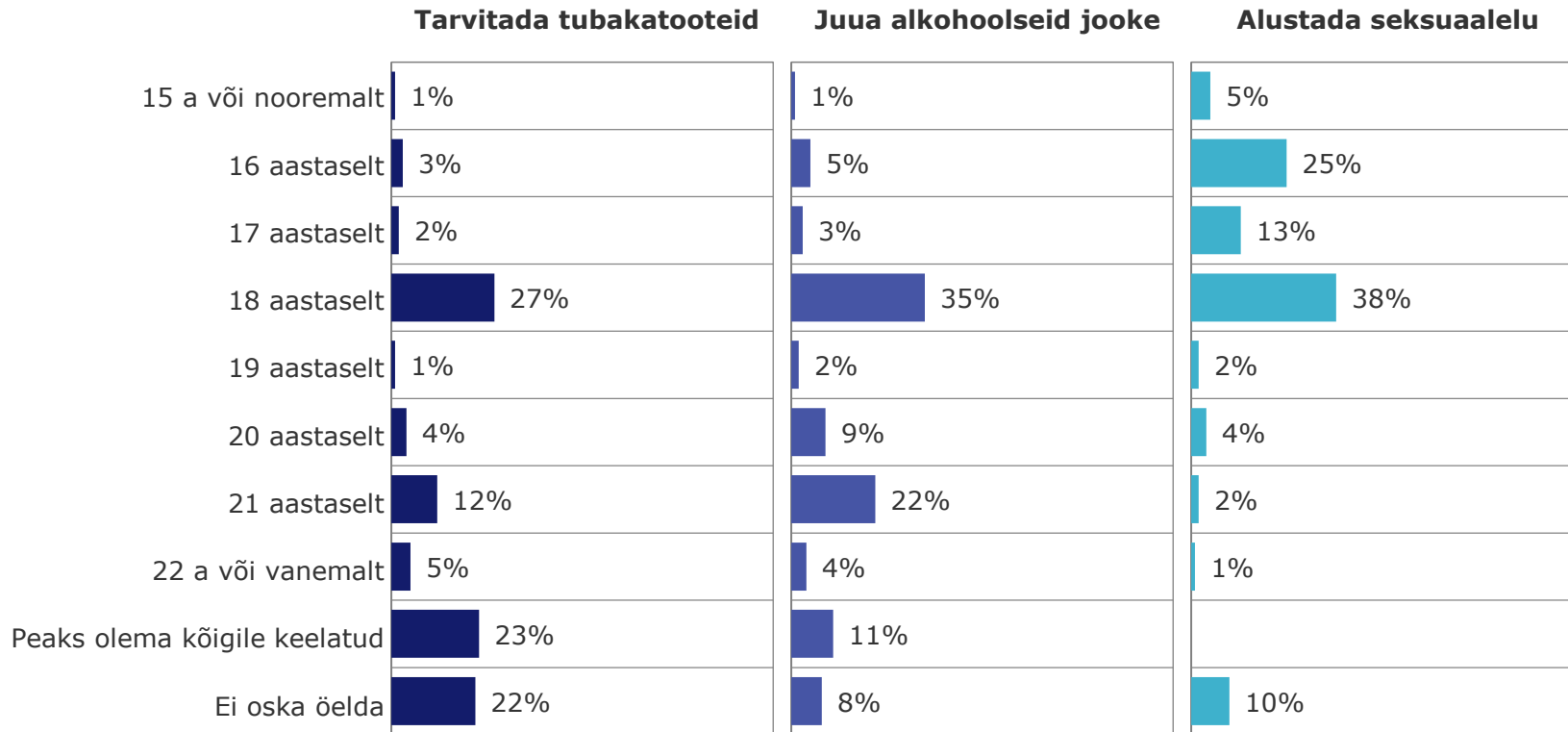
Sinine – valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus.
Punane – valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus.

Kui vanalt on lapsed valmis selleks, et jääda üksi koju?

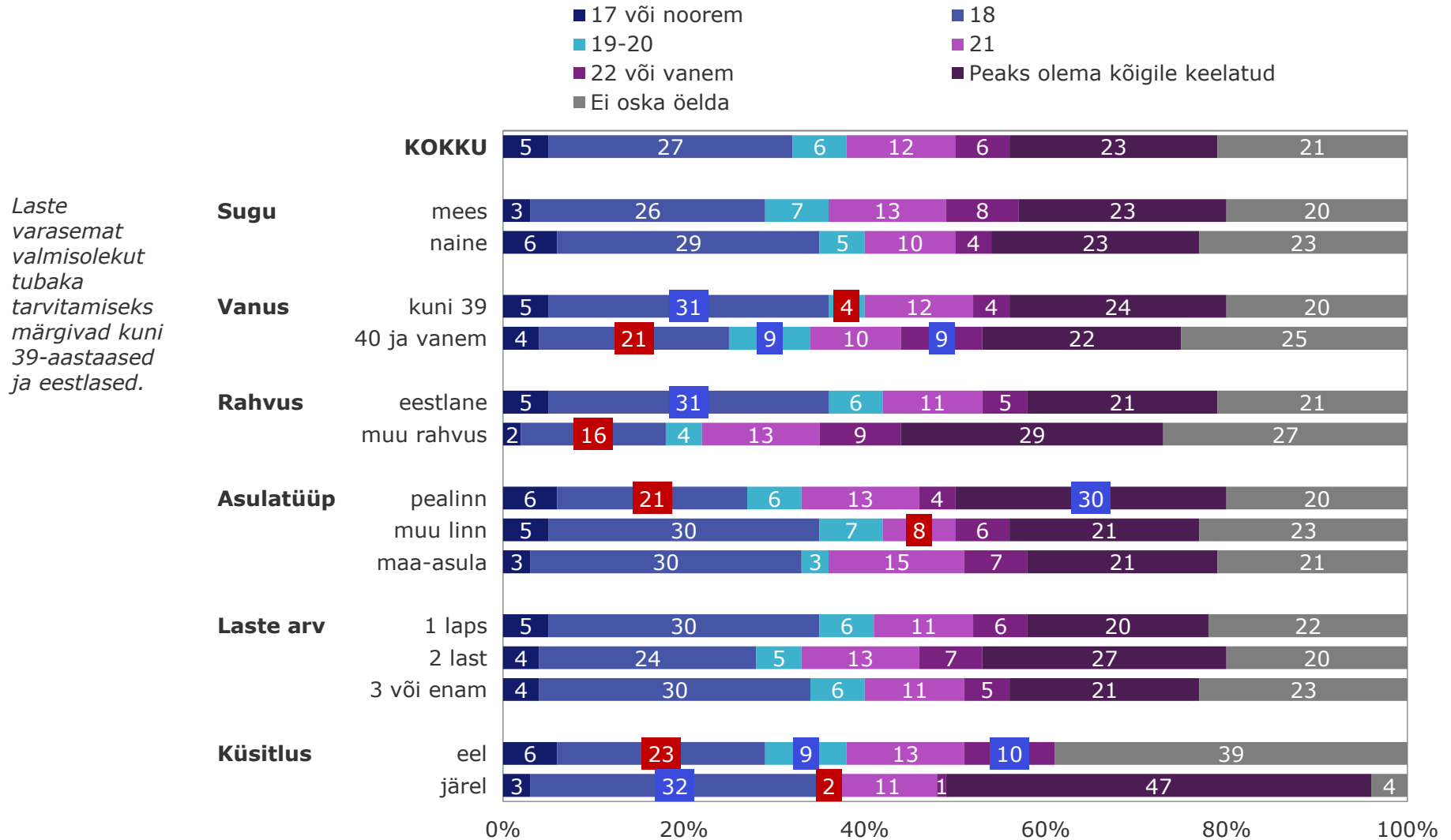
Lapse varasemat valmisolekut üksi koju jäämiseks märgivad pealinlased ja mõnevõrra ka nooremad vastajad.

Kui vanalt on lapsed valmis selleks, et...?

Kui vanalt on lapsed valmis selleks, et tarvitada tubakatooteid?

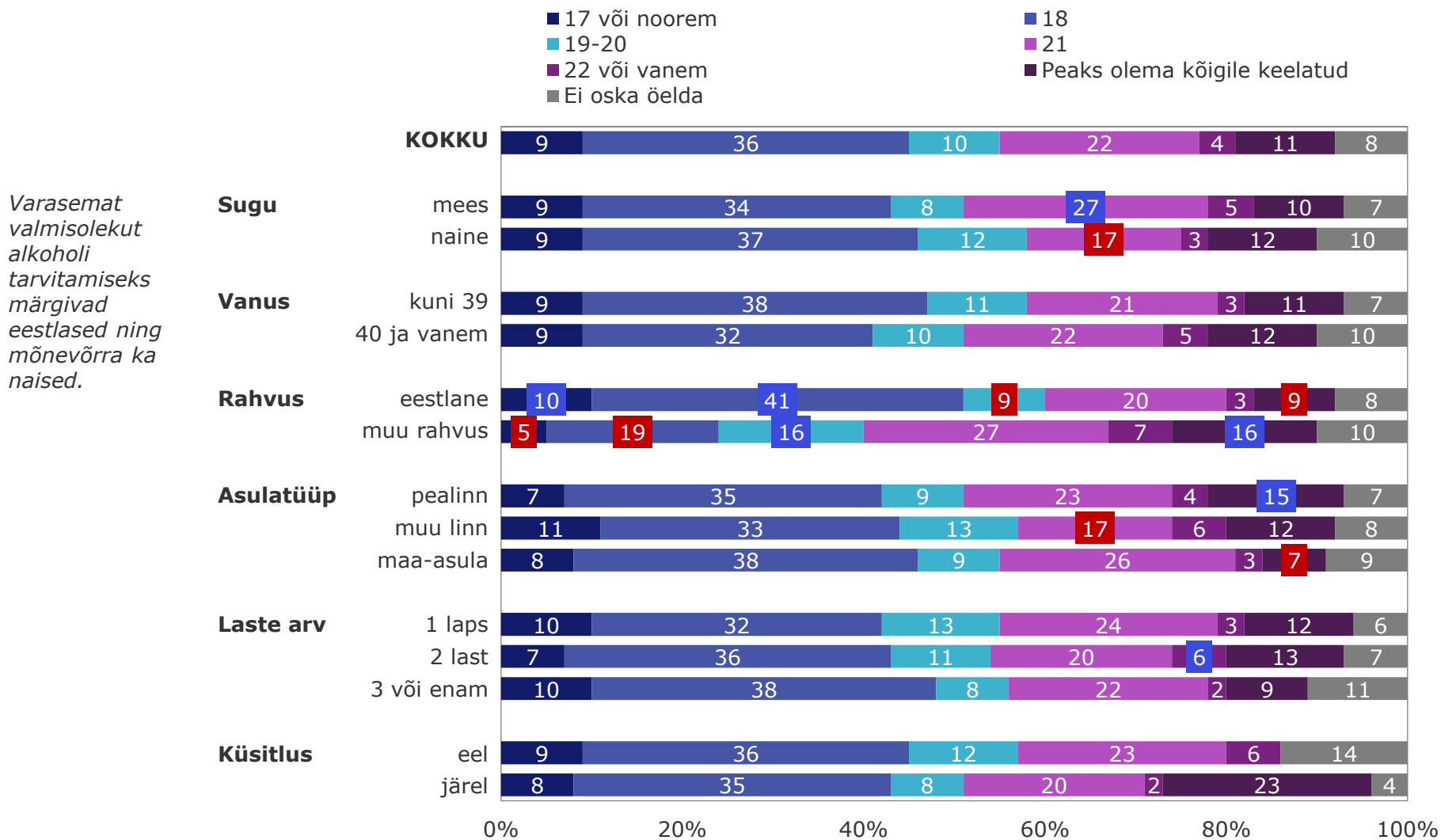

TNS Emor
Lastevanemate uuring

© TNS

NB! Järelküsitluse ajal muudeti küsimuse sõnastust ja lisati vastusevariant „peaks olema kõigile keelatud“. See tingib erinevused kahe viimase vastuse vahel eel- ja järelküsitluse lõikes.

Kui vanalt on lapsed valmis selleks, et juua alkohoolseid jooke?

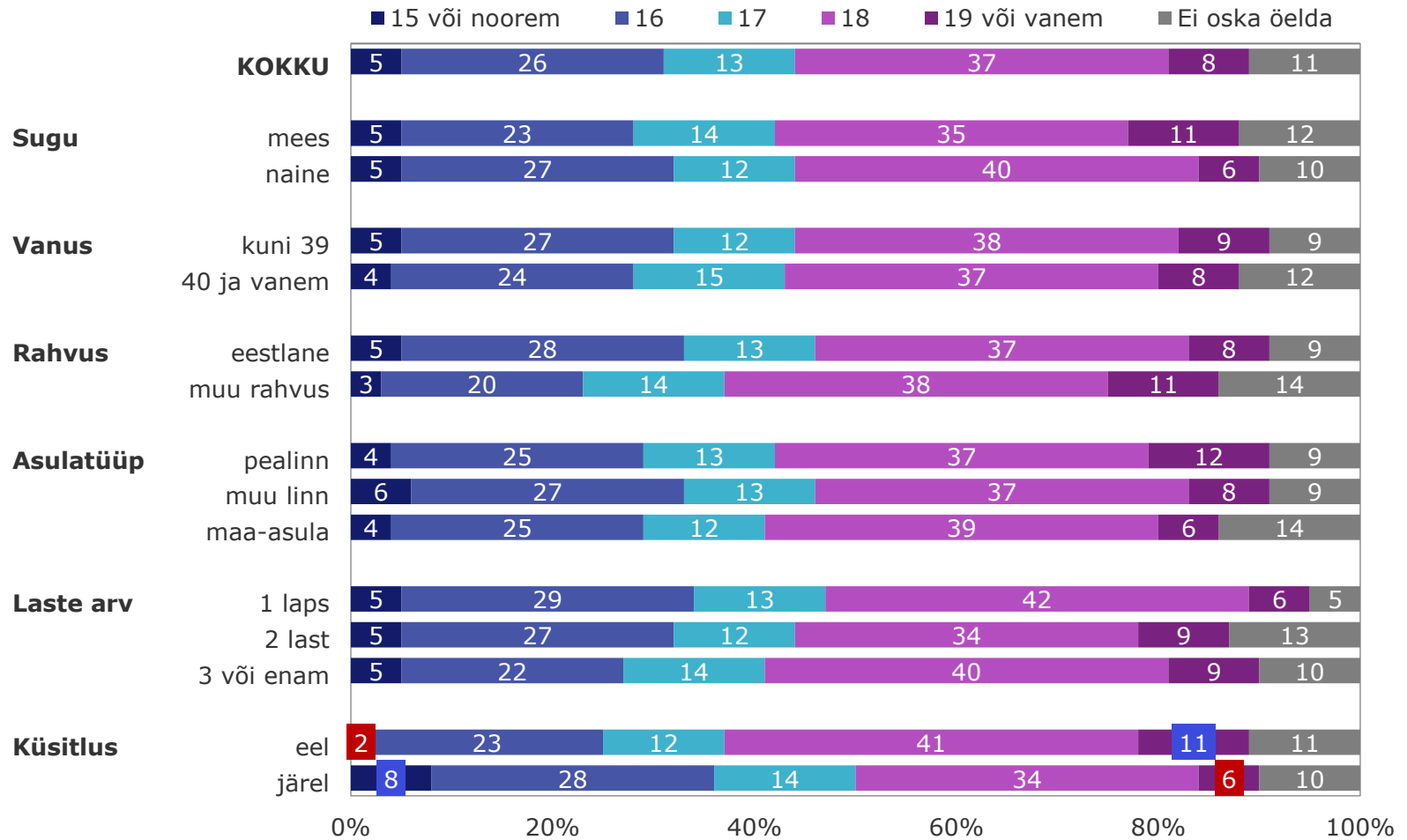
TNS Emor
Lastevanemate uuring

© TNS

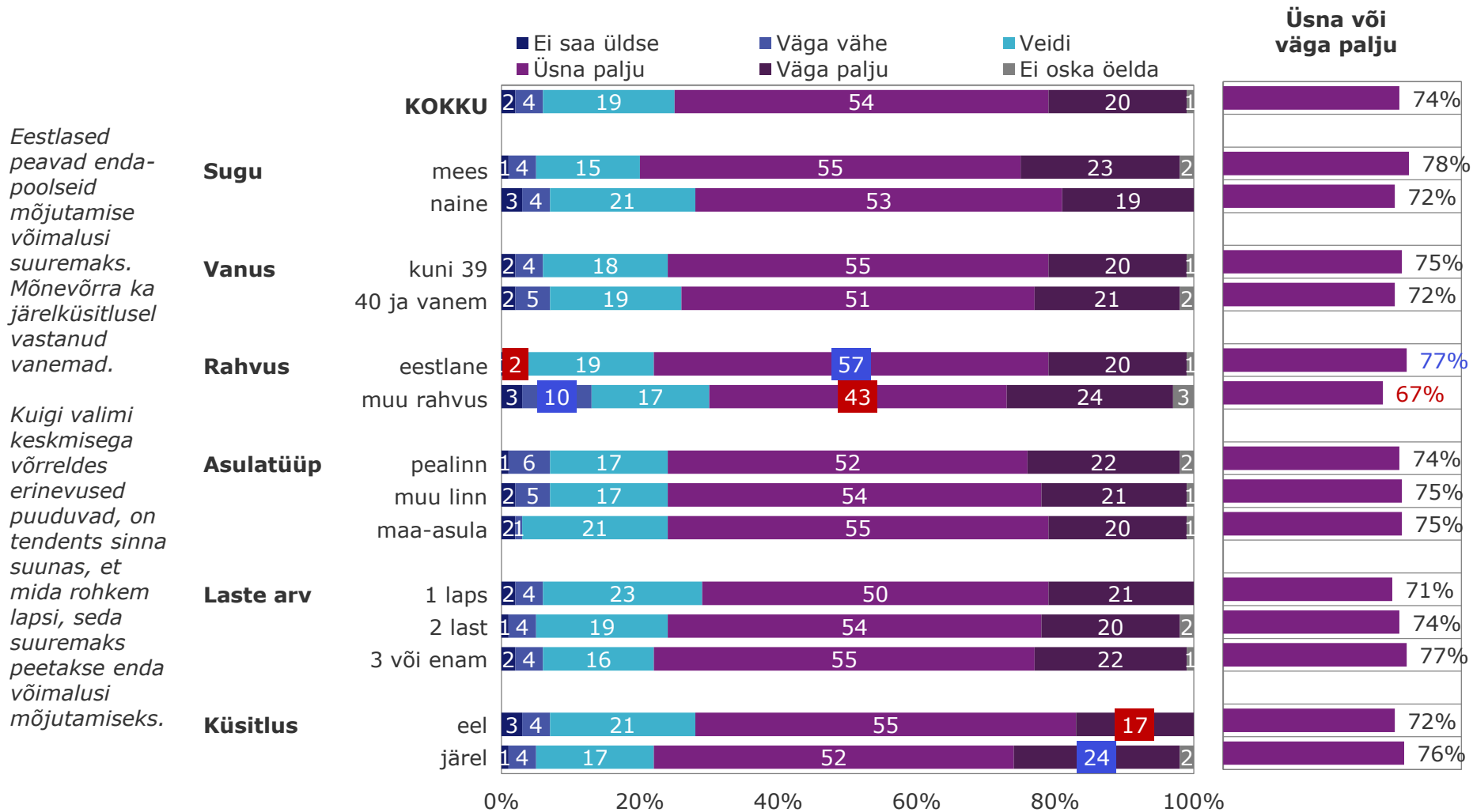
NB! Järelküsitluse ajal muudeti küsimuse sõnastust ja lisati vastusevariant „peaks olema kõigile keelatud“. See tingib erinevused kahe viimase vastuse vahel eel- ja järelküsitluse lõikes.

Kui vanalt on lapsed valmis selleks, et alustada seksuaalelu?

Valimi keskmisest erineb vaid eel- ja järelküsitluse võrdlus.

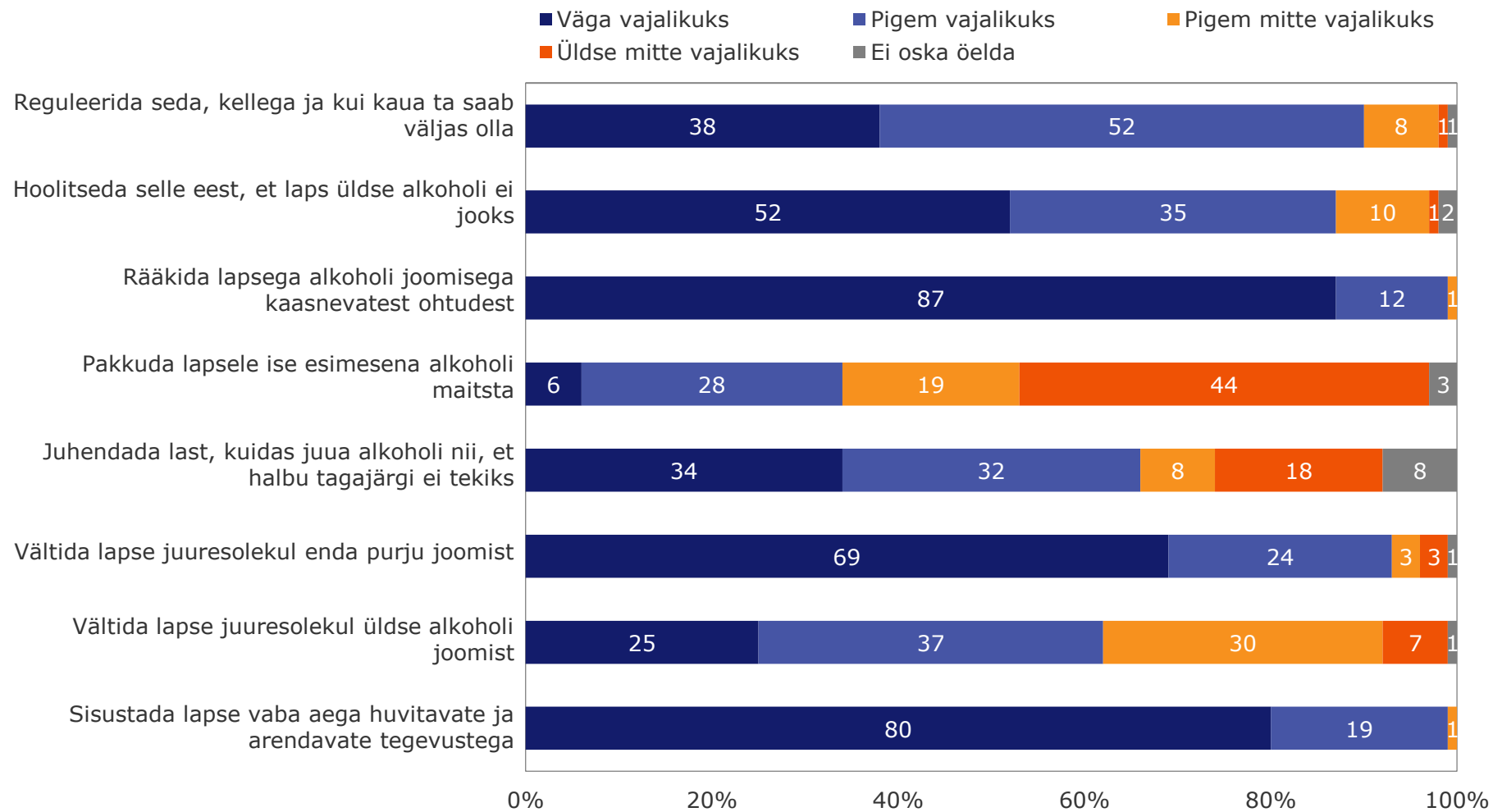
Kas vanemana saate mõjutada lapse otsuseid selle kohta, kas tarvitada alkoholi ja tubakatooteid või mitte?

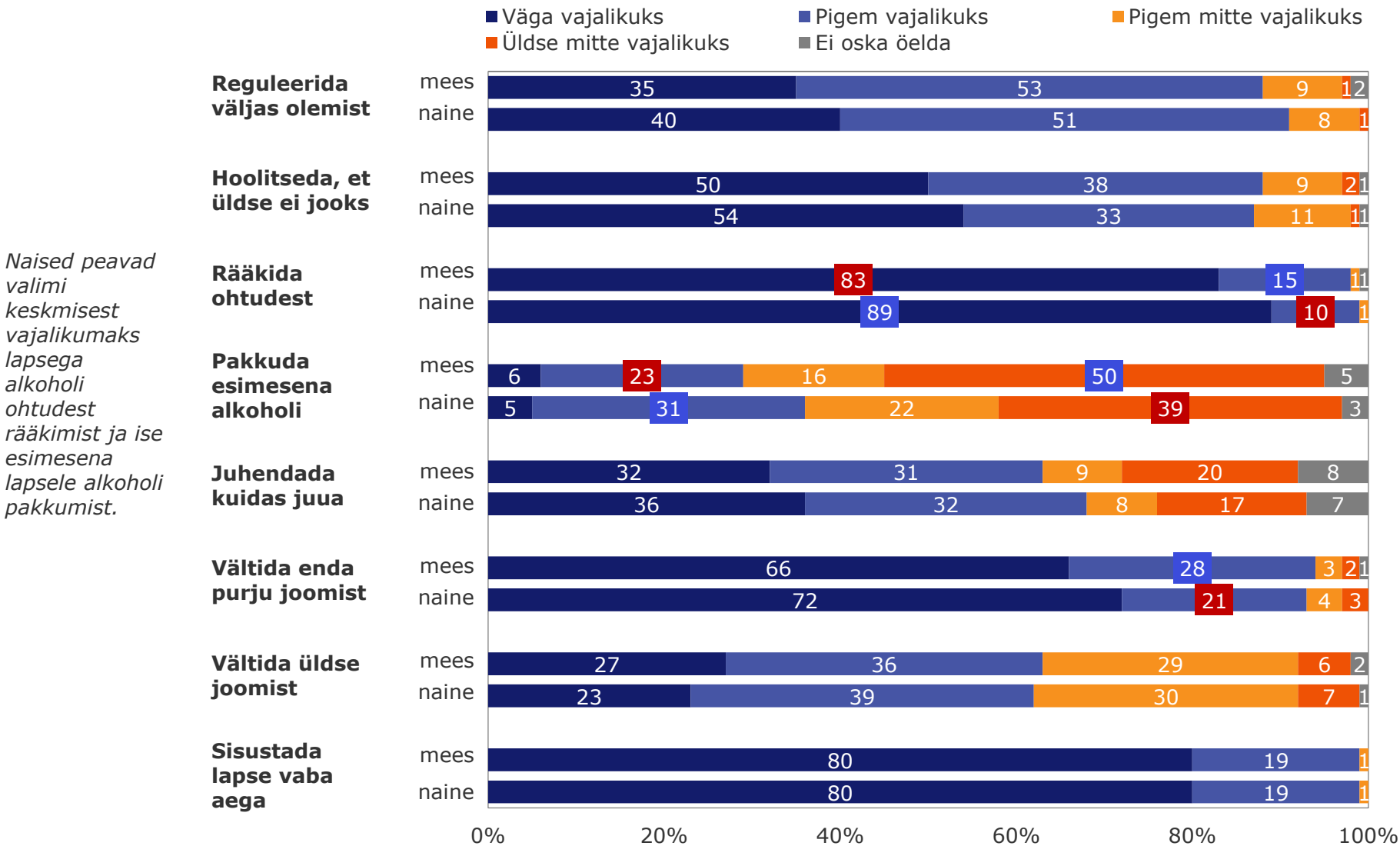
TNS Emor
Lastevanemate uuring

© TNS

Kui vajalikuks peate neid tegevusi, et suunata oma lapse alkoholtarvitamist tulevikus?

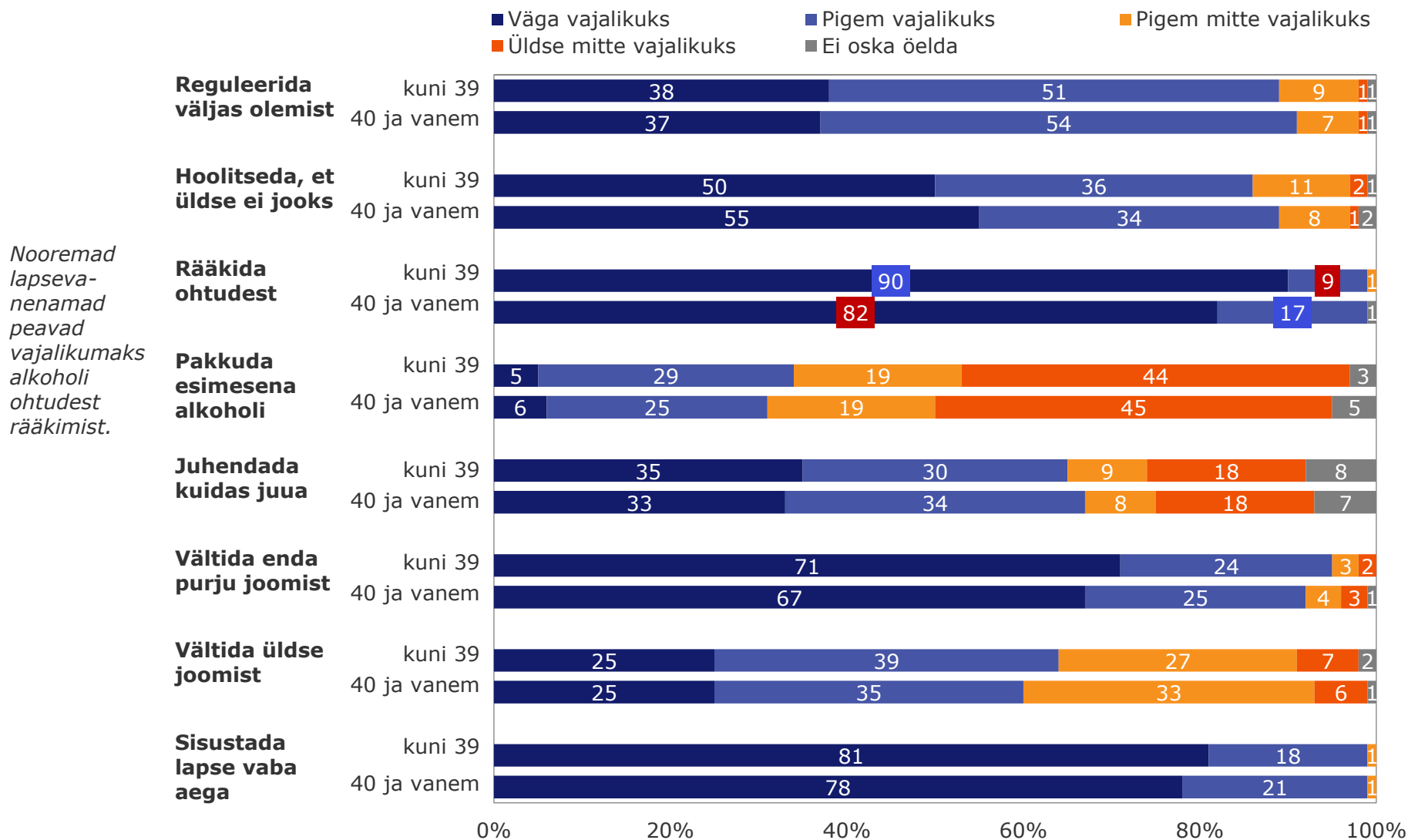

Tegevuste vajalikuks pidamine soo lõikes

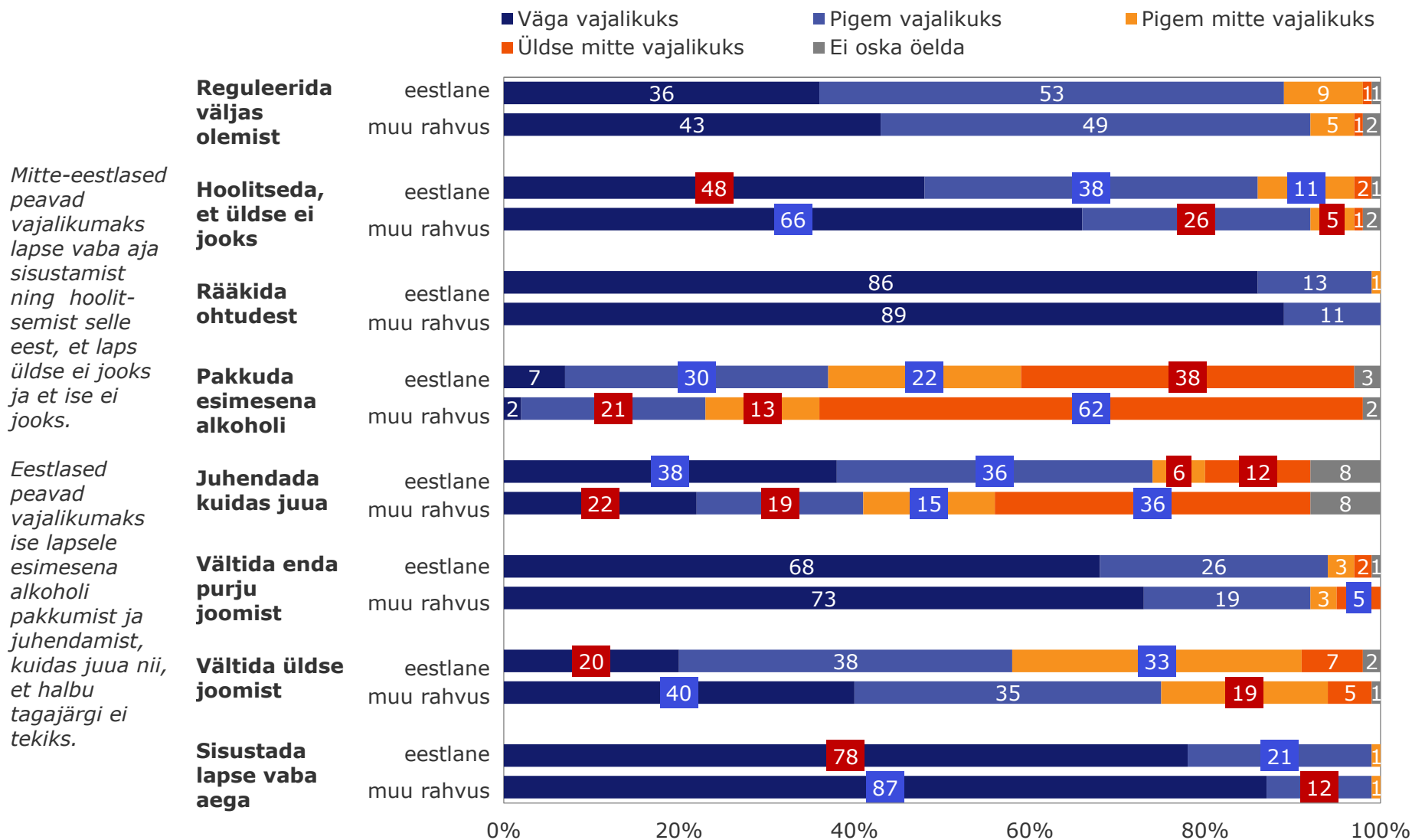

Naised peavad valimi keskmisest vajalikumaks lapsega alkoholi ohtudest rääkimist ja ise esimesena lapsele alkoholi pakkumist.

Tegevuste vajalikuks pidamine vanuse lõikes

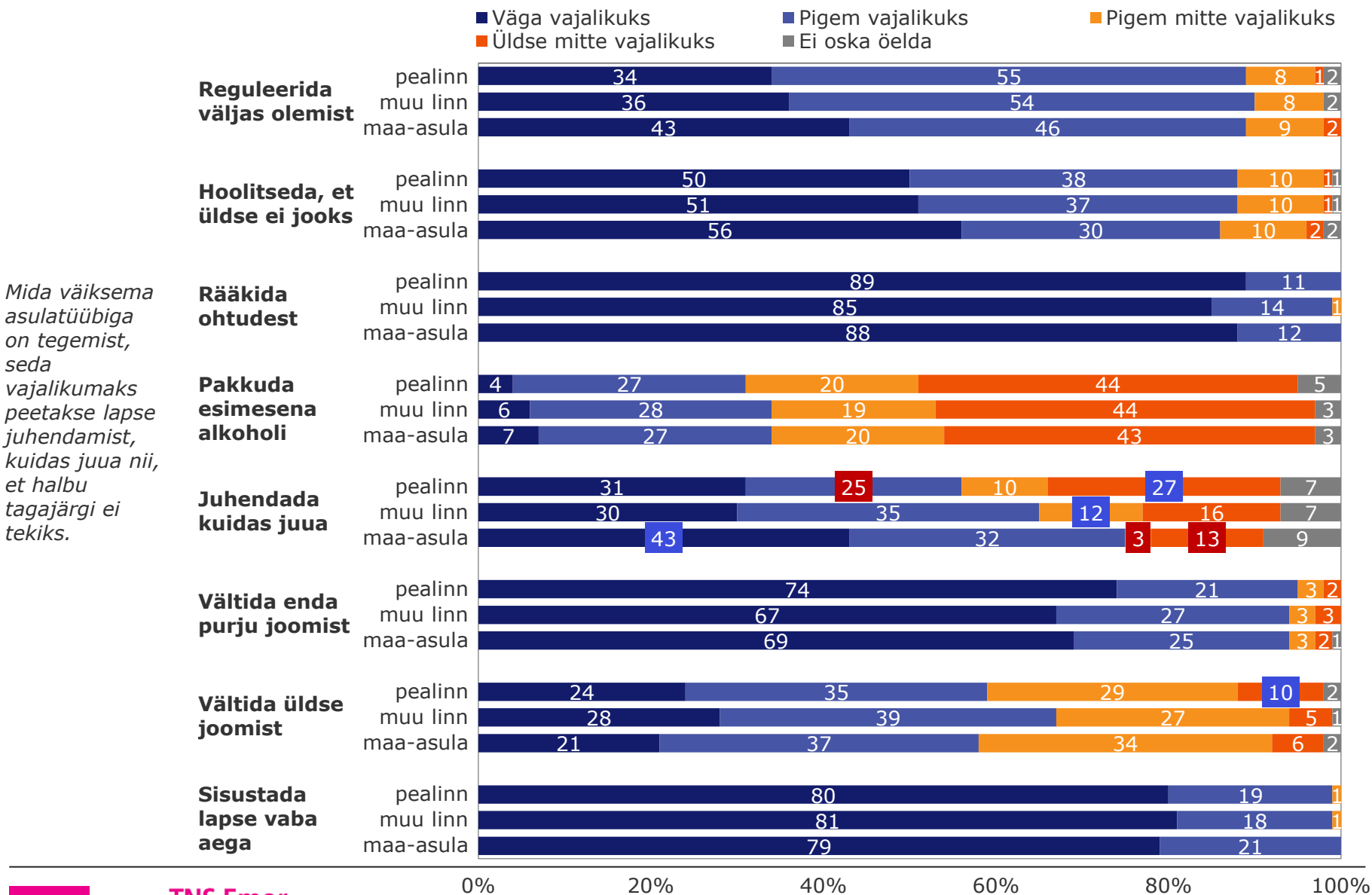
Tegevuste vajalikuks pidamine rahvuse lõikes

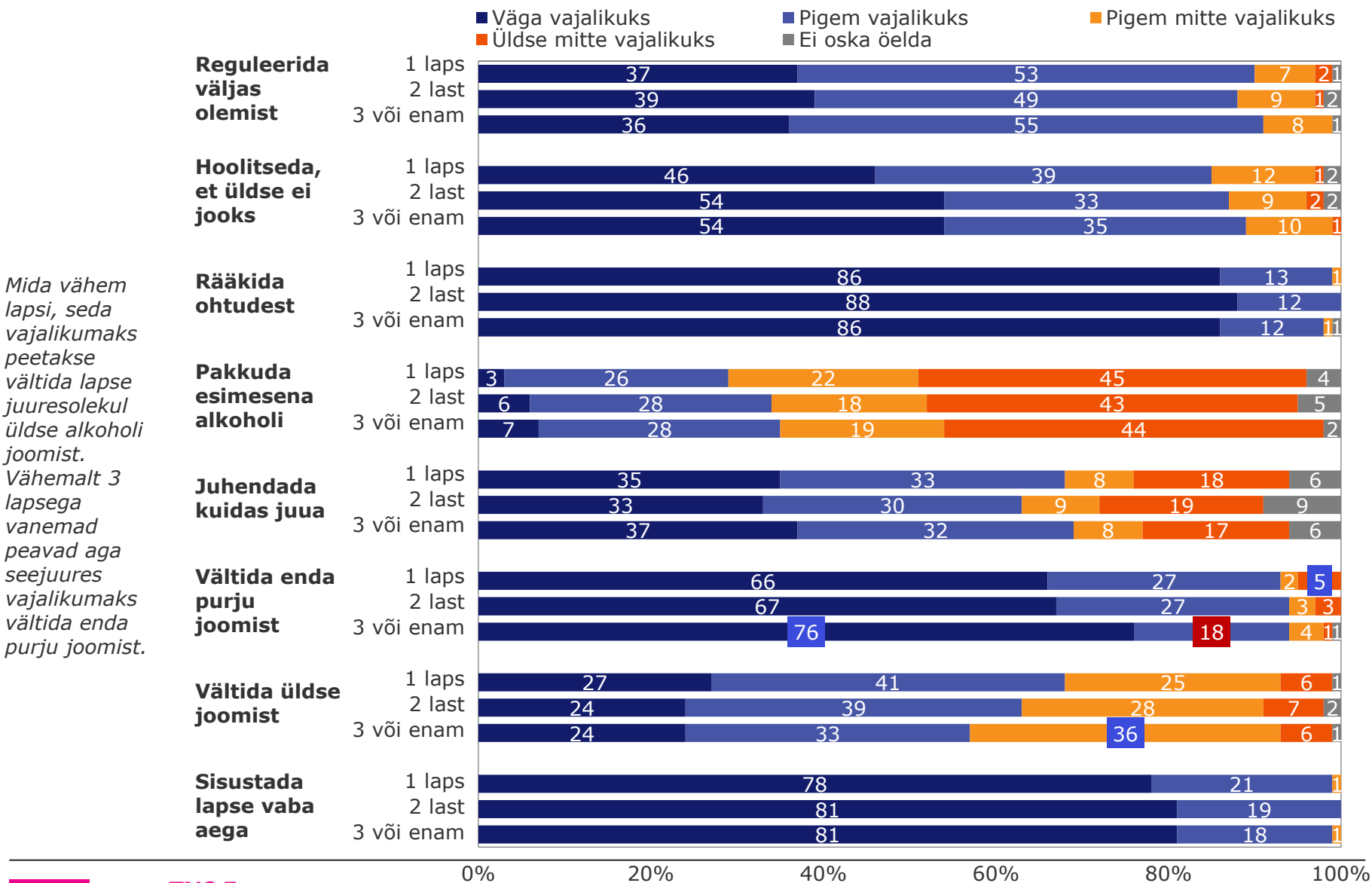
Mitte-eestlased peavad vajalikumaks lapse vaba aja sisustamist ning hoolitsemist selle eest, et laps üldse ei jooks ja et ise ei jooks.

Eestlased peavad vajalikumaks ise lapsele esimesena alkoholi pakkumist ja juhendamist, kuidas juua nii, et halbu tagajärgi ei tekiks.

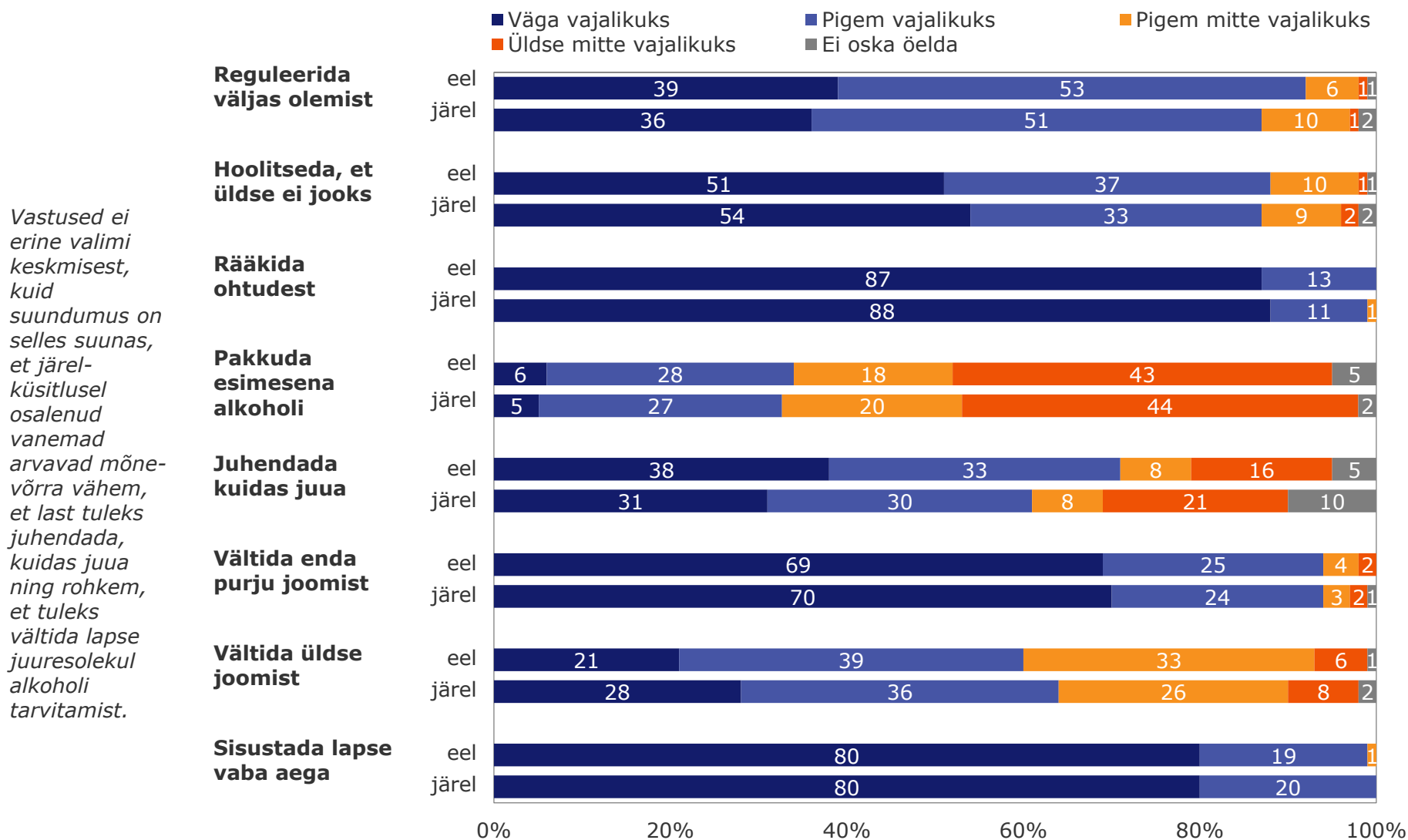
Tegevuste vajalikuks pidamine asulatüübi lõikes

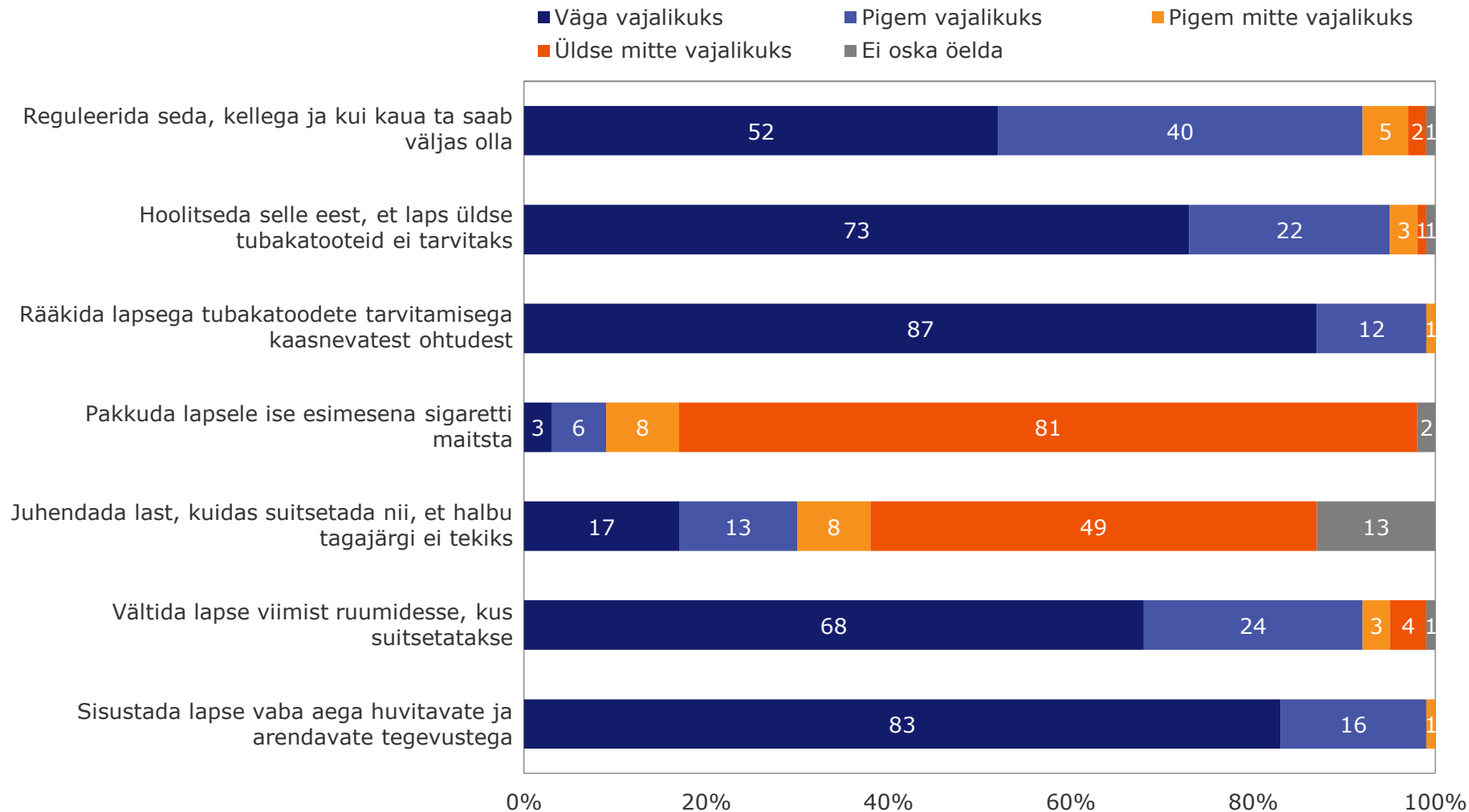
Tegevuste vajalikuks pidamine laste arvu lõikes

Tegevuste vajalikuks pidamine küsitluslaine lõikes

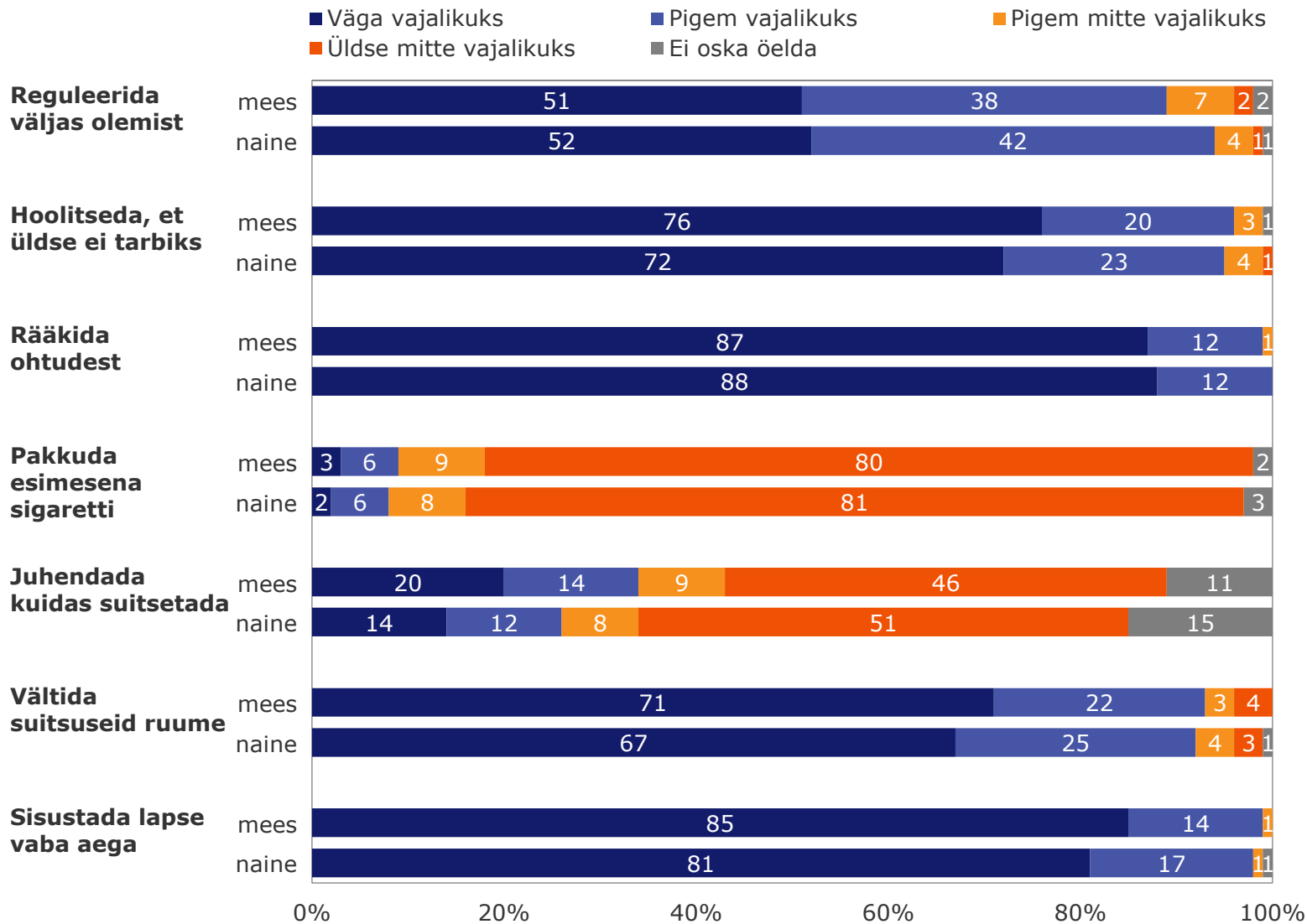

Kui vajalikuks peate neid tegevusi, et suunata oma lapse tubakatoodete tarvitamist tulevikus?

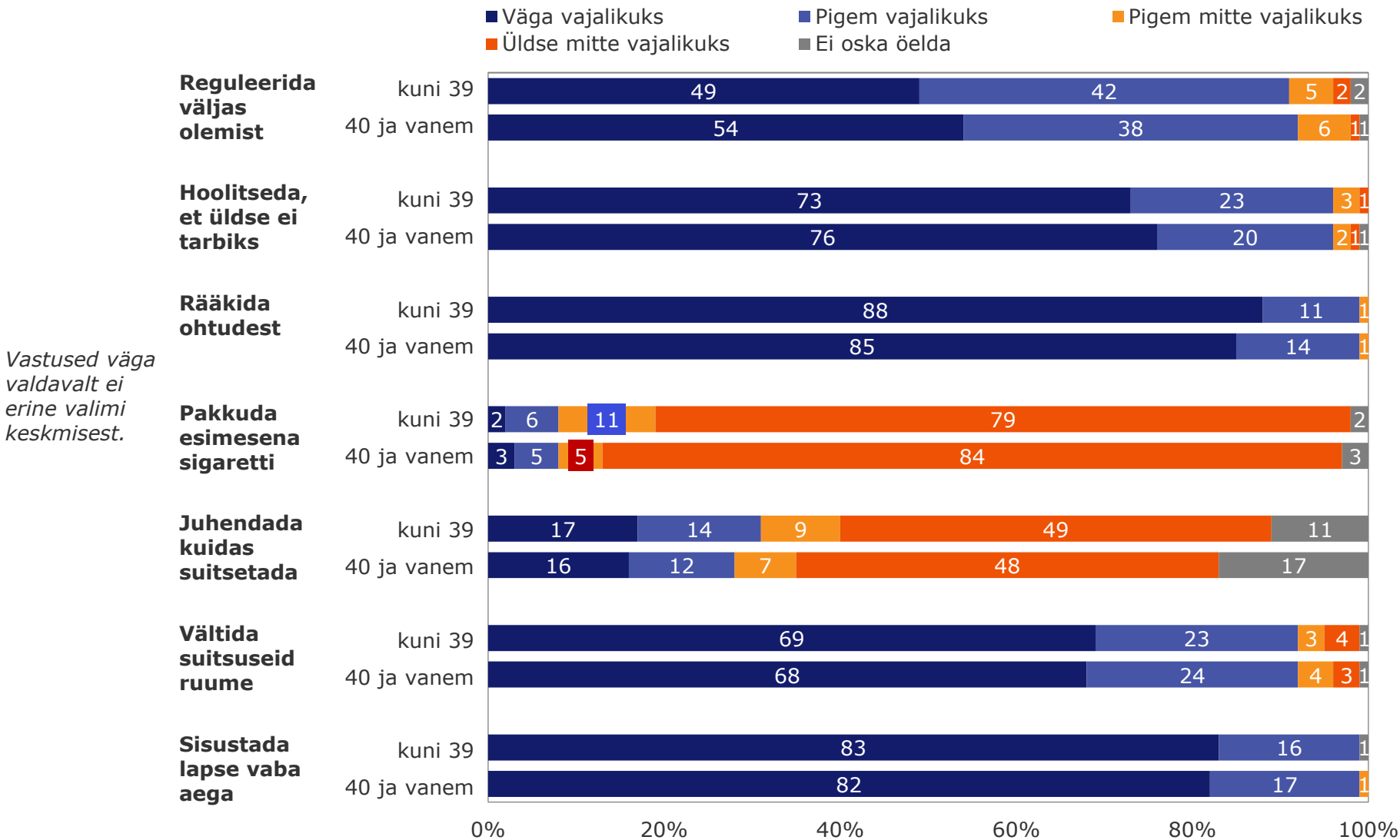

Tegevuste vajalikuks pidamine soo lõikes

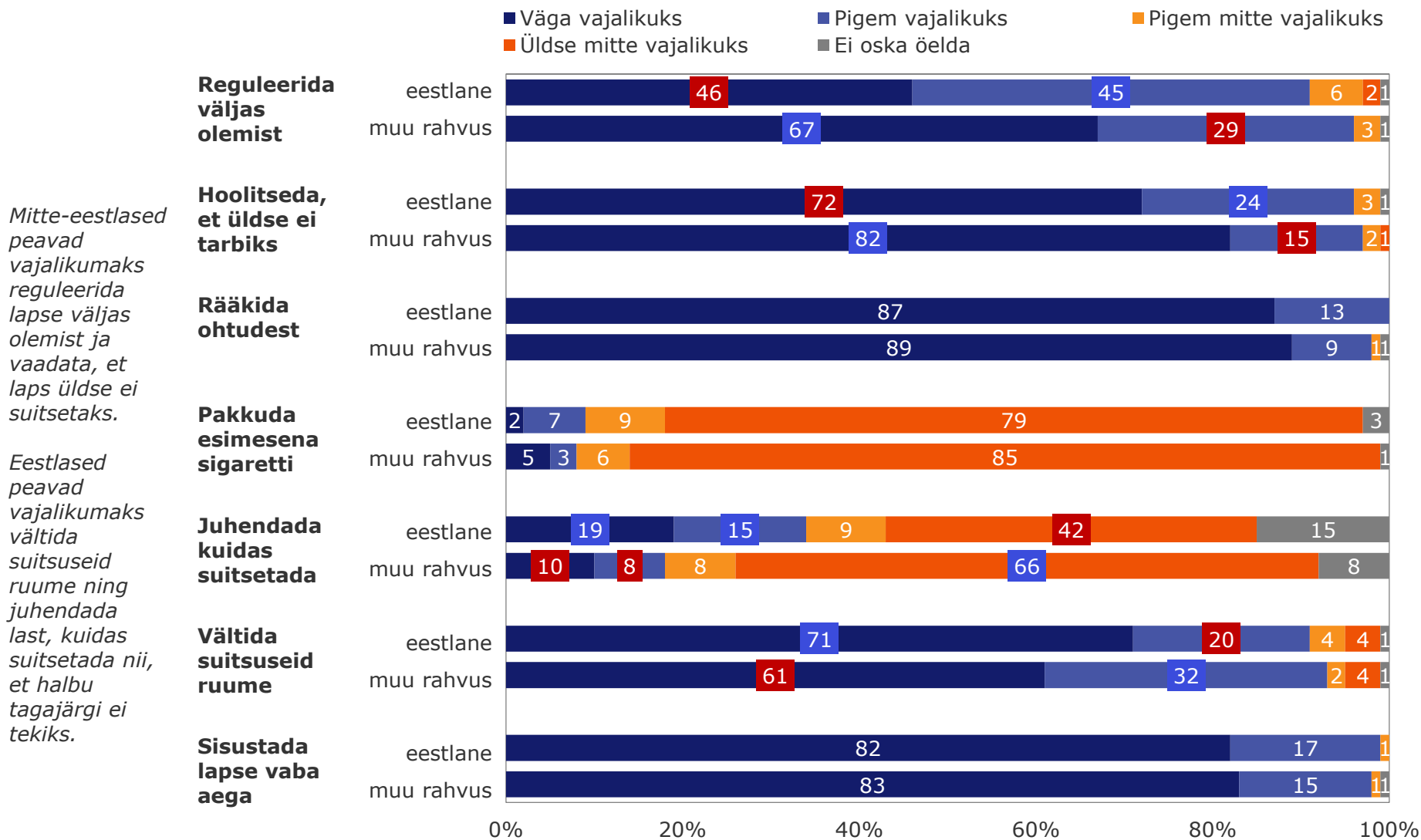
Vastused ei erine valimi keskmisest, kuid näha on tendentsi, et mehed peavad naistest vajalikumaks juhendada, kuidas suitsetada nii, et halbu tagajärgi ei tekiks.

Tegevuste vajalikuks pidamine vanuse lõikes

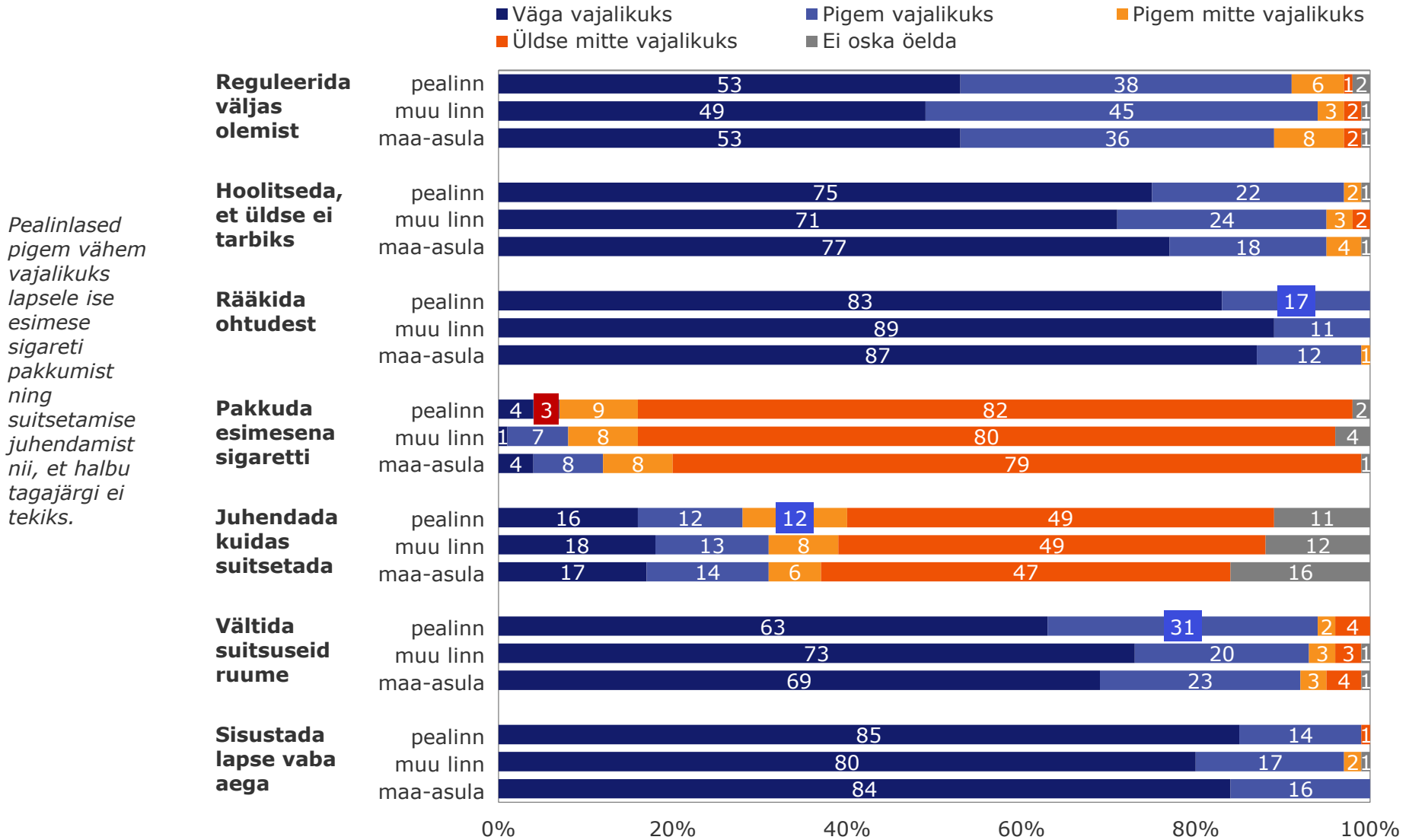
Tegevuste vajalikuks pidamine rahvuse lõikes

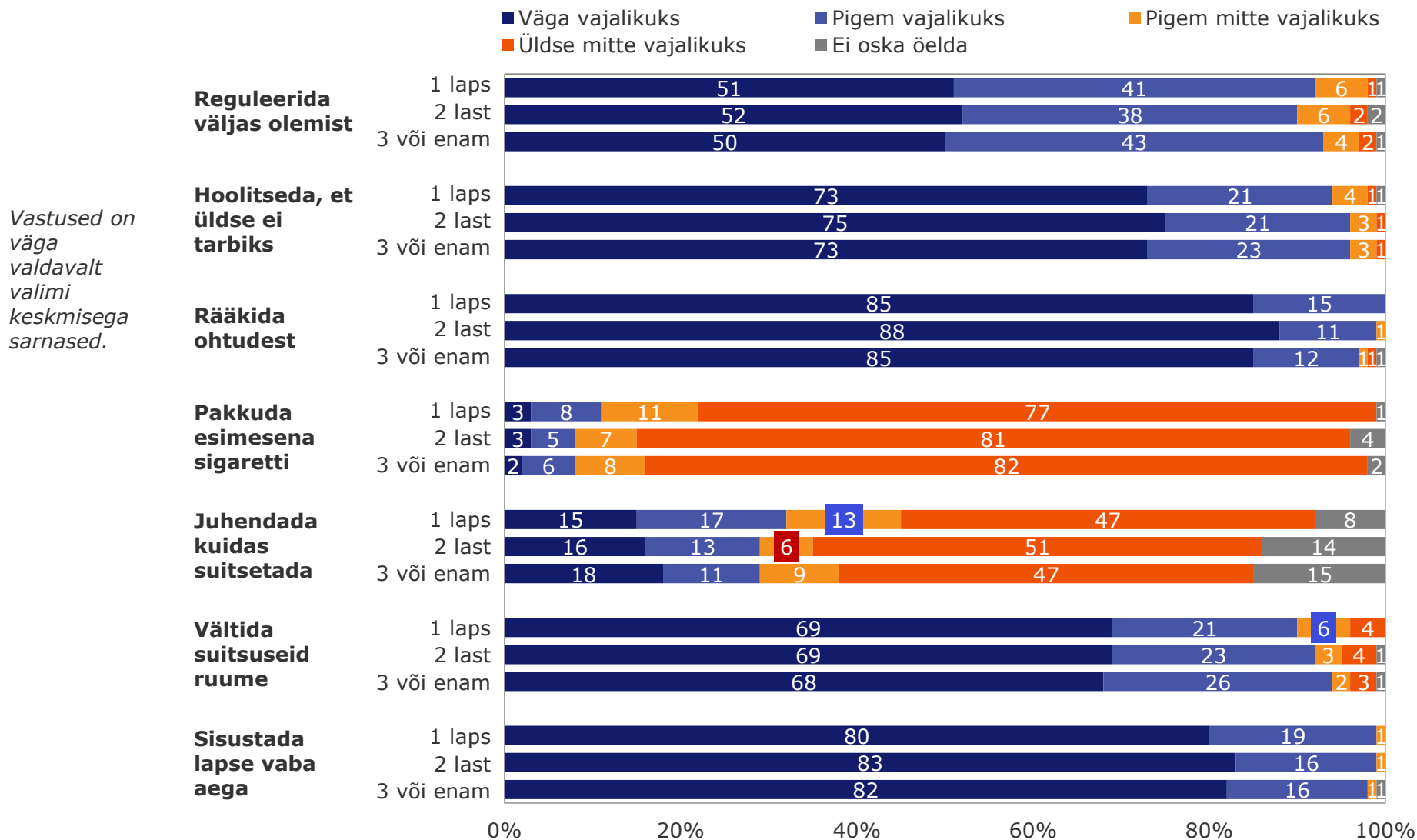
Mitte-eestlased peavad vajalikumaks reguleerida lapse väljas olemist ja vaadata, et laps üldse ei suitsetaks.

Eestlased peavad vajalikumaks vältida suitsuseid ruume ning juhendada last, kuidas suitsetada nii, et halbu tagajärge ei tekiks.

Tegevuste vajalikuks pidamine asulatüübi lõikes

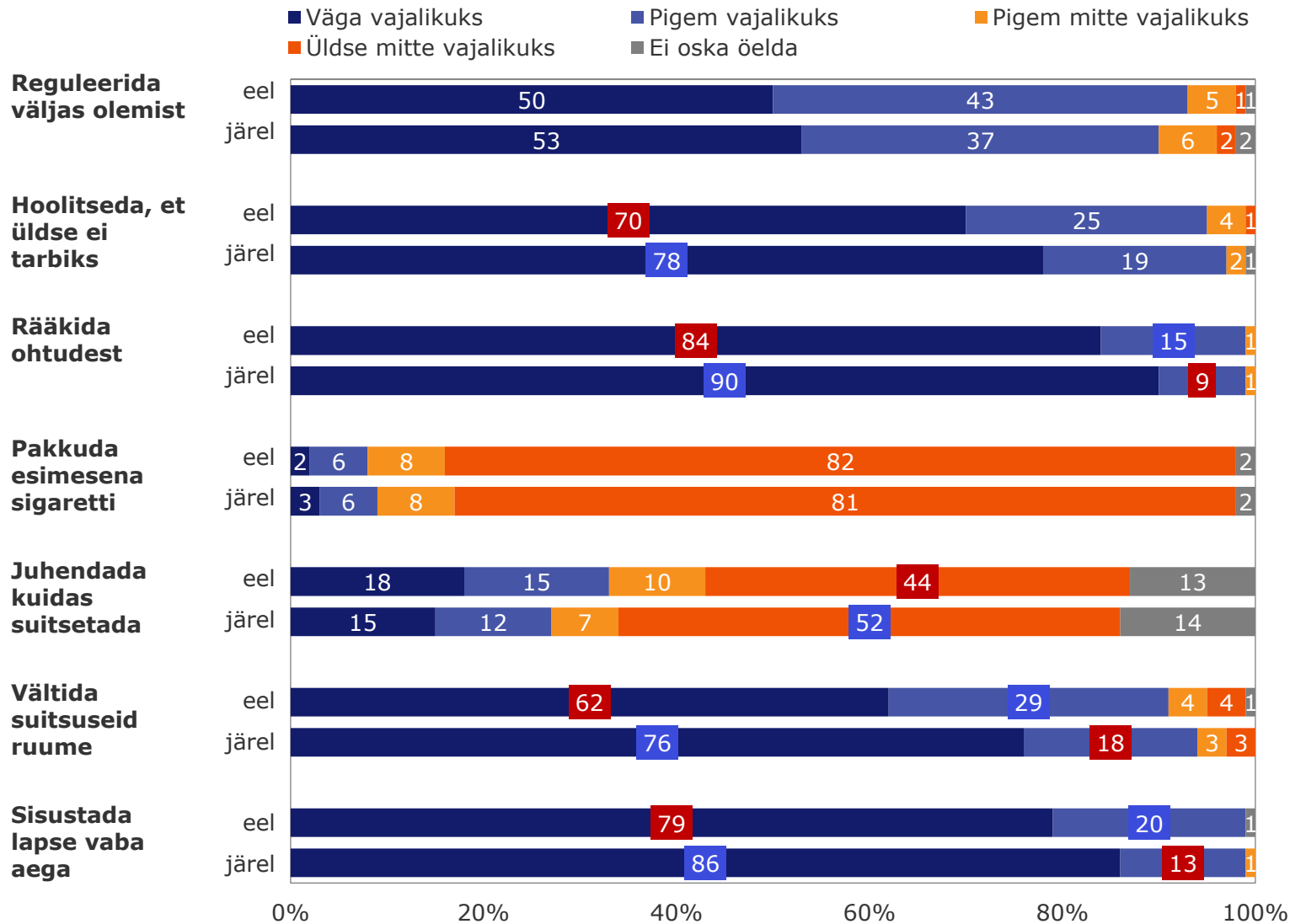

Tegevuste vajalikuks pidamine laste arvu lõikes

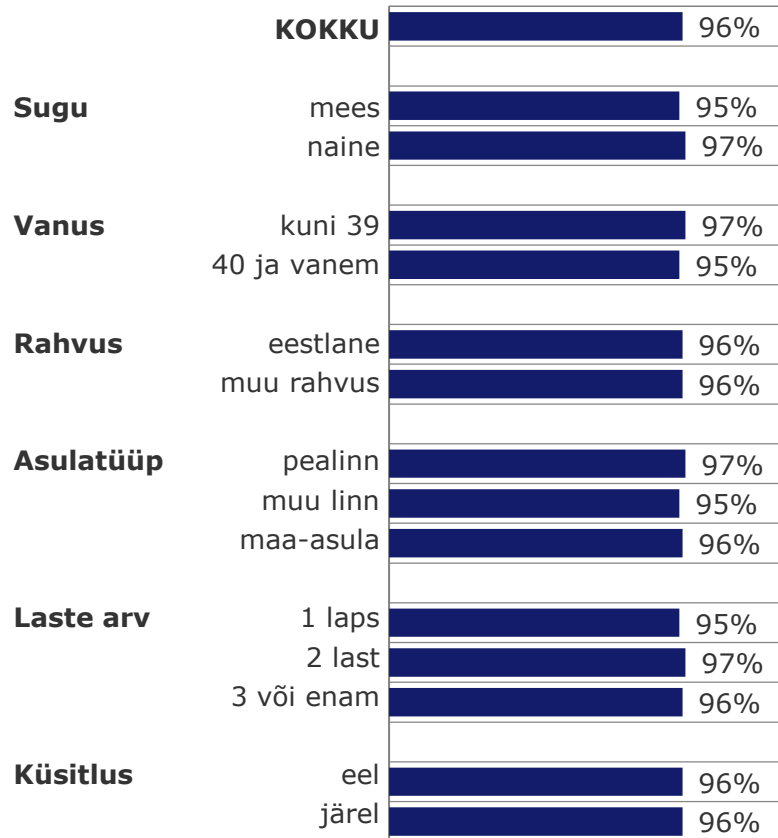
Tegevuste vajalikkus küsitluslaine lõikes

Järeliküsitlusel on rohkem vanemaid, kes peavad vajalikuks sisustada lapse vaba aega, hoolitseda, et laps üldse ei suitsetaks ja rääkida kaasnevatest ohtudest. Vähem otstarbekaks peetakse juhendamist, kuidas halbu tagajärgi vältivalt suitsetada.

Kes peaks peamiselt vastutama, et lastele oleks selgitatud alkoholi ja tubakatoodete tarvitamisega kaasnevaid kahjusid ja ohte?

Isa või ema

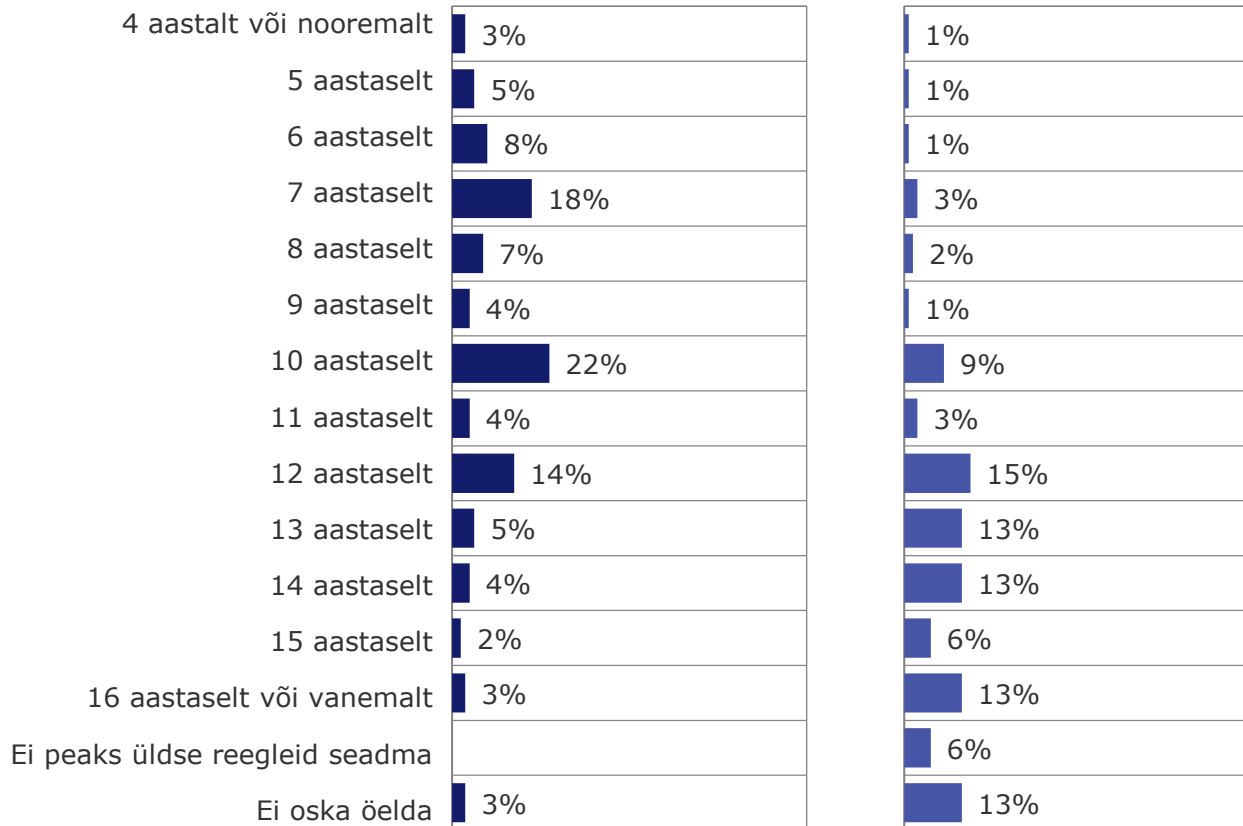
Lisaks mainib 1% vanemaid õdesid-vendi ning 3% õpetajaid.

Ühegi grupi tulemused valimi keskmisest ei erine.

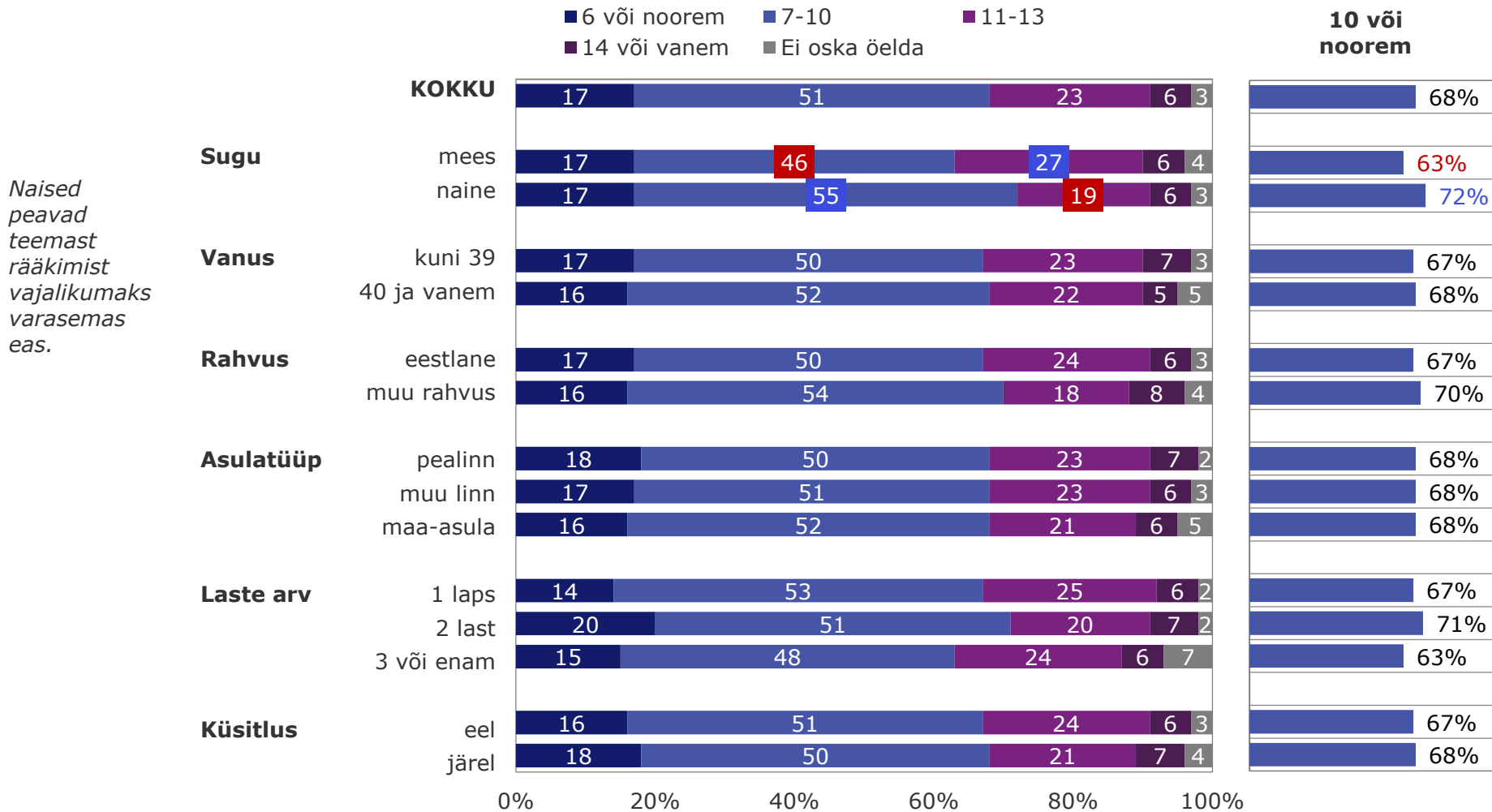
Kui vanalt hiljemalt peaks lastega...?

rääkima alkoholi ja tubakatoodete tarvitamisega kaasnevatest kahjustest ja ohtudest

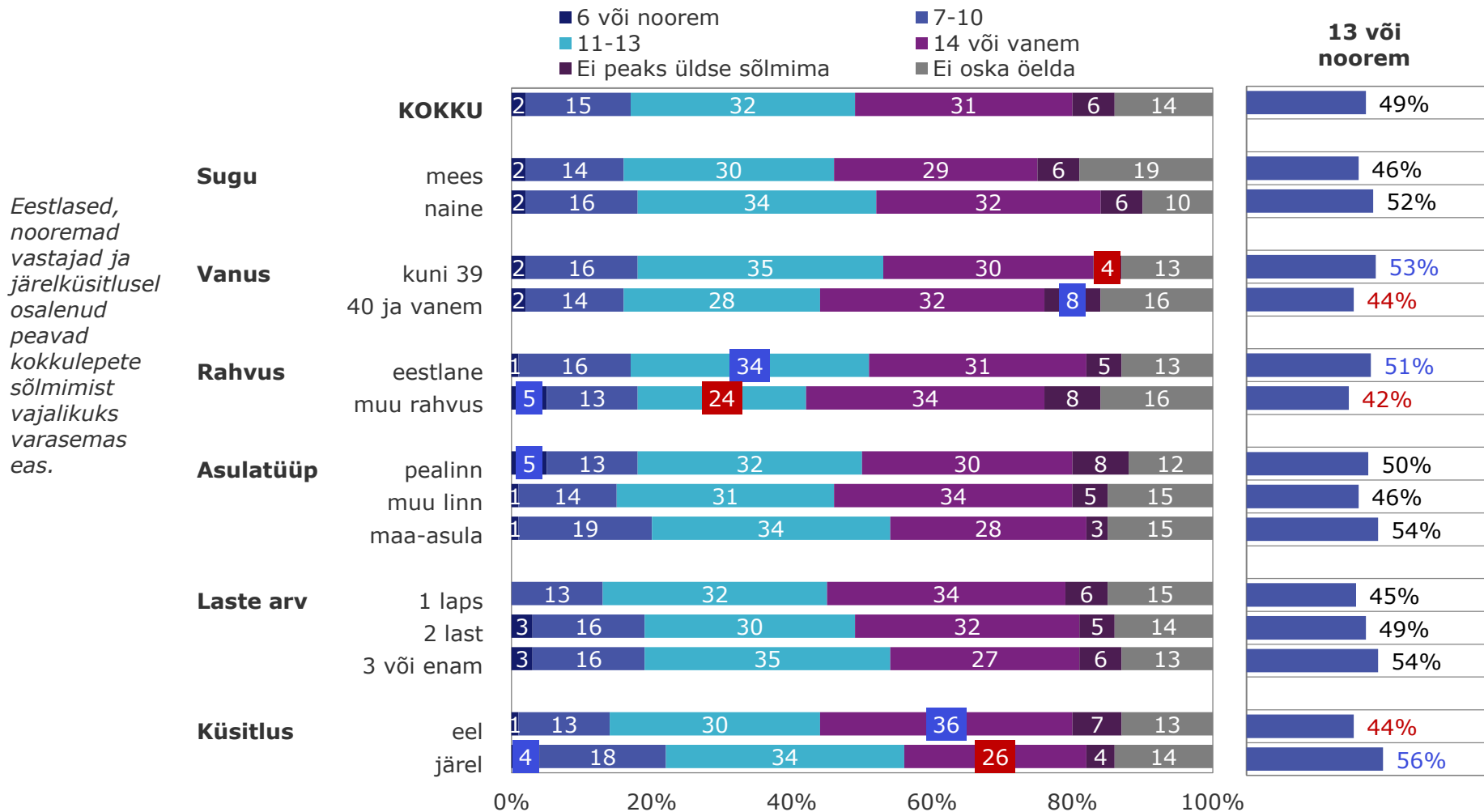
sõlmima kokkulepped ja kehtestama reeglid alkoholi ja tubakatoodete tarvitamise kohta teismeeas

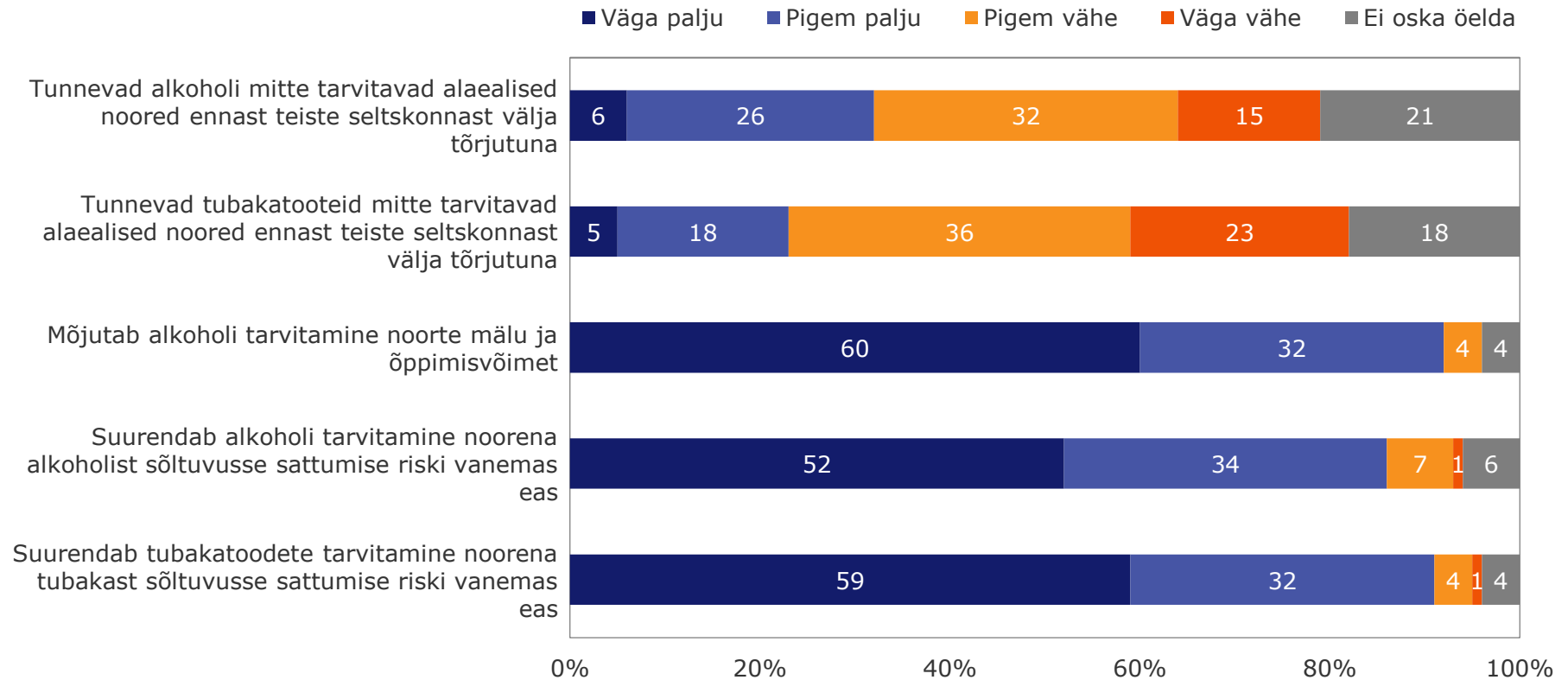
Kui vanalt peaks rääkima alkoholi ja tubakatoodete tarvitamisega kaasnevatest kahjudest ja ohtudest?

Kui vanalt peaks lastega sõlmima kokkulepped ja kehtestama reeglid alkoholi ja tubakatoodete tarvitamise kohta teismeeas?

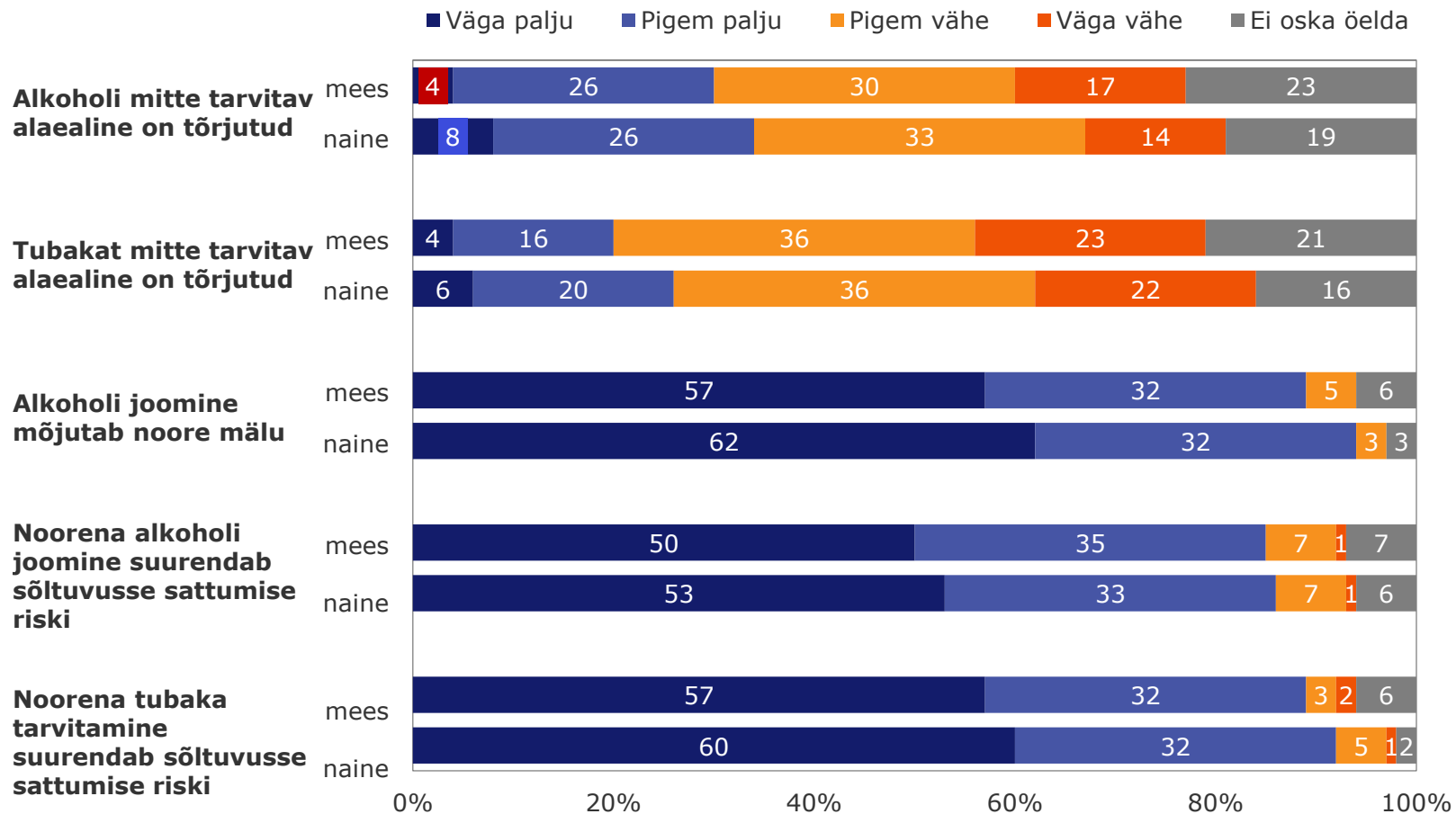

Millisel määral...?

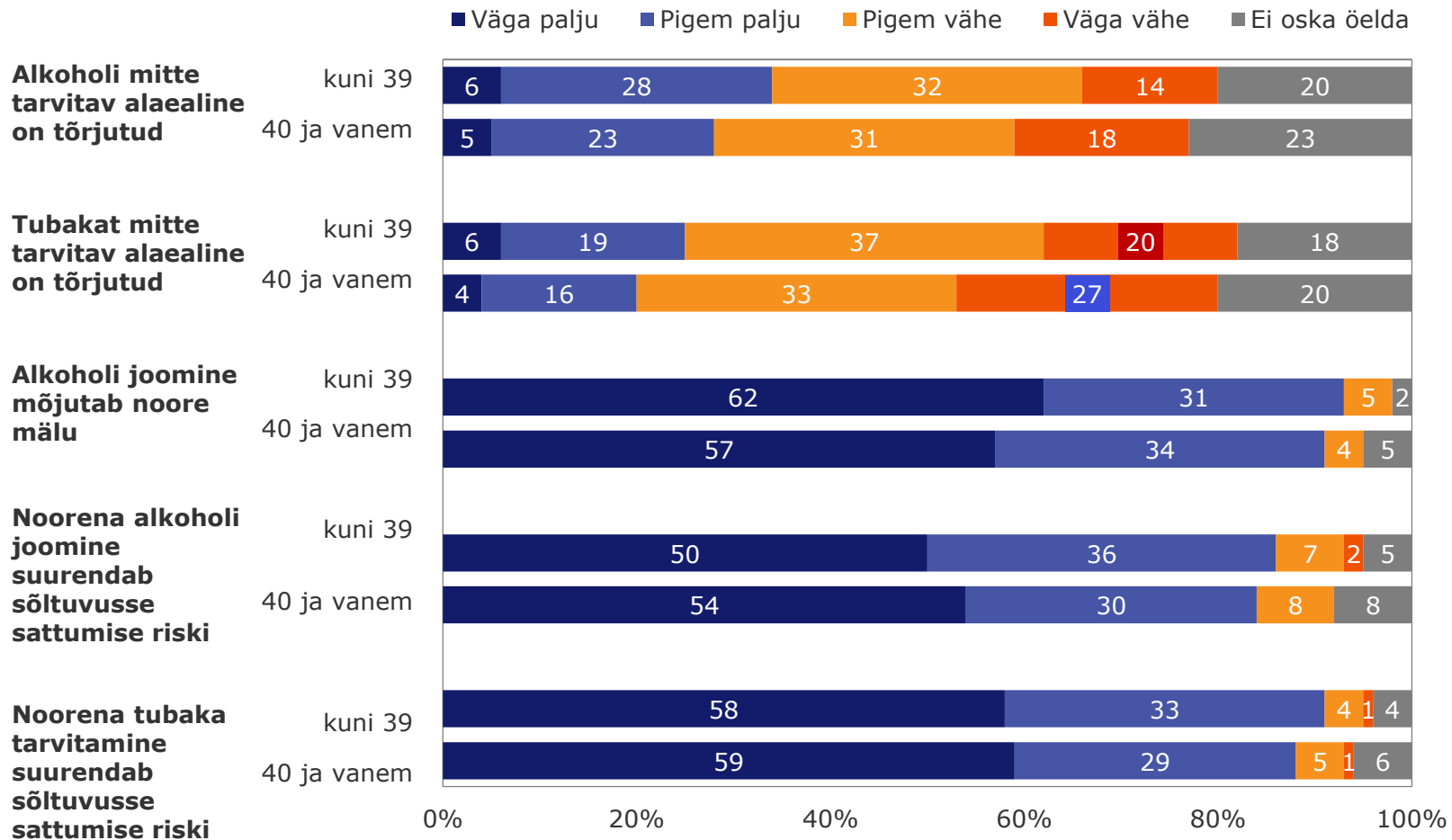
Vastused väidetele soo lõikes

Erinevust valimi keskmisest on märgata vaid esimese väite puhul vastuses „väga palju“, mida naised valivad rohkem.

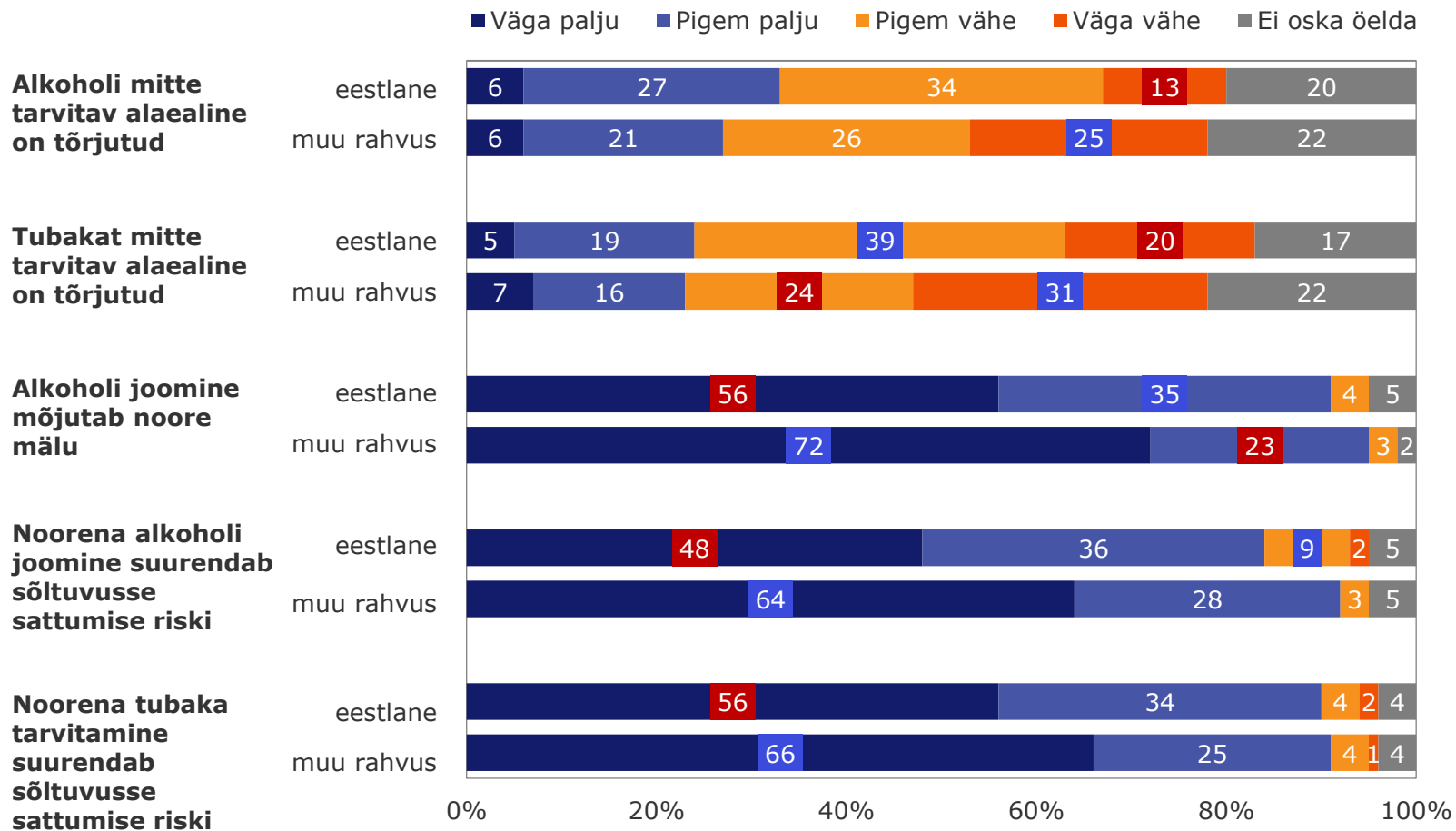
Vastused väidetele vanuse lõikes

Nooremad vastajad leiavad enam, et tubakat mitte tarvitav alaealine on kaaslaste poolt tõrjutud.

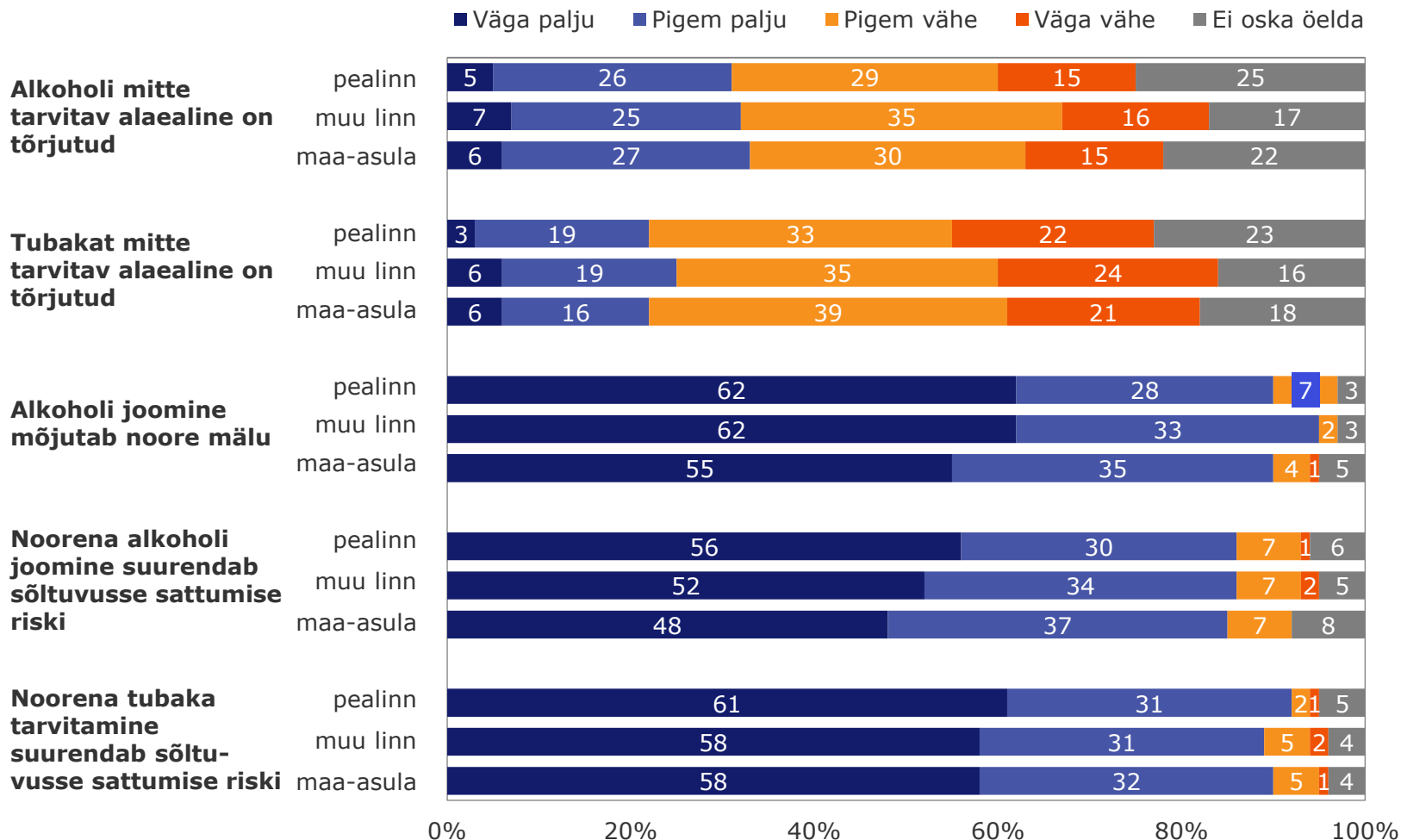
Vastused väidetele rahvuse lõikes

Mitte-eestlased arvavad vähem, et alkoholi või tubakat mitte tarvitavad alaealised tunnevad ennast tõrjutuna ning tajuvad paremini alkoholi joomise mõju noorele inimesele.

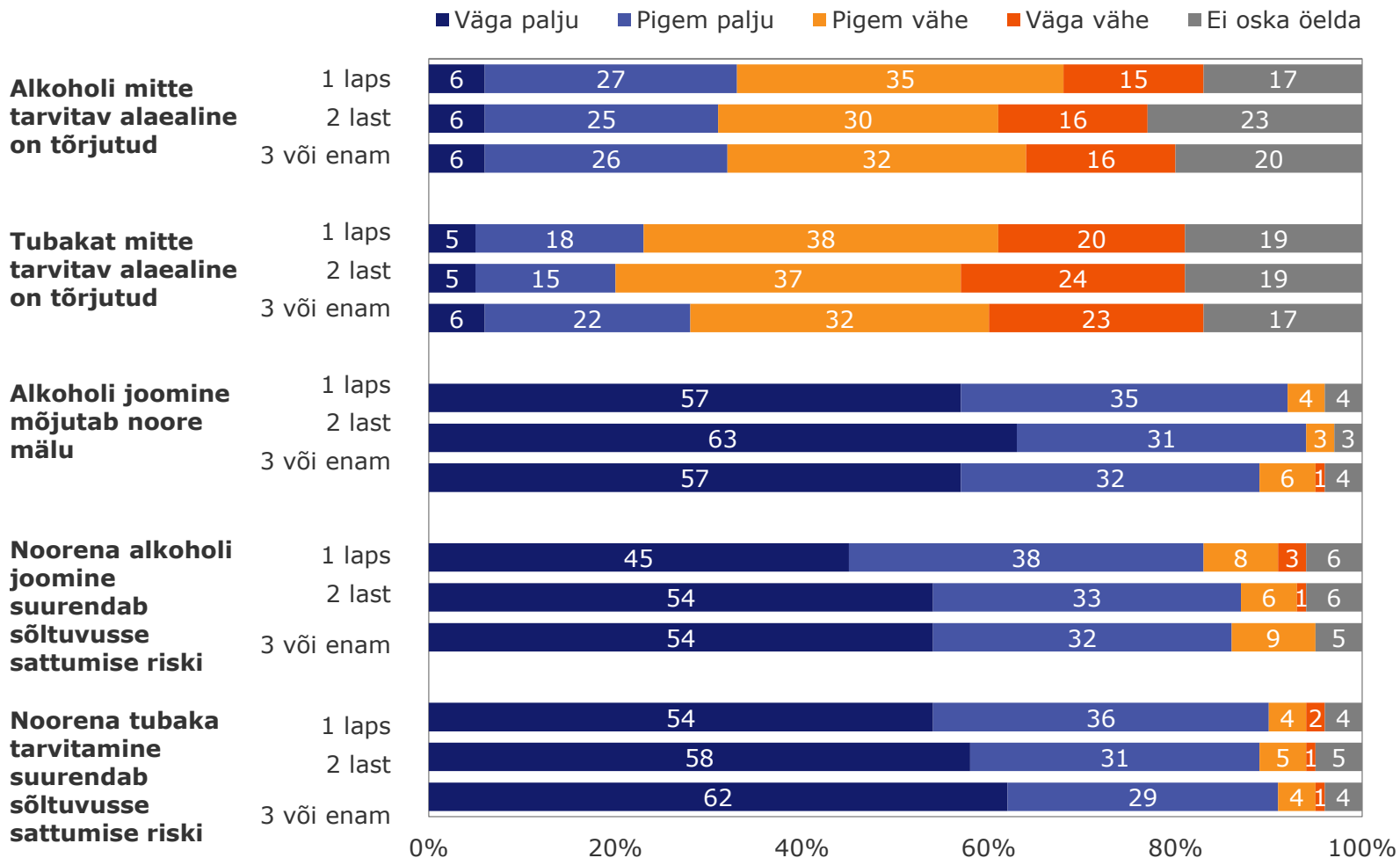
Vastused väidetele asulatüübi lõikes

Vastused valimi keskmisest praktiliselt ei erine. On aga märgata mõningast tendentsi, et mida väiksem asula, seda vähem arvatakse, et noorena alkoholi joomine suurendab sõltuvusse sattumise riski väga olulisel määral.

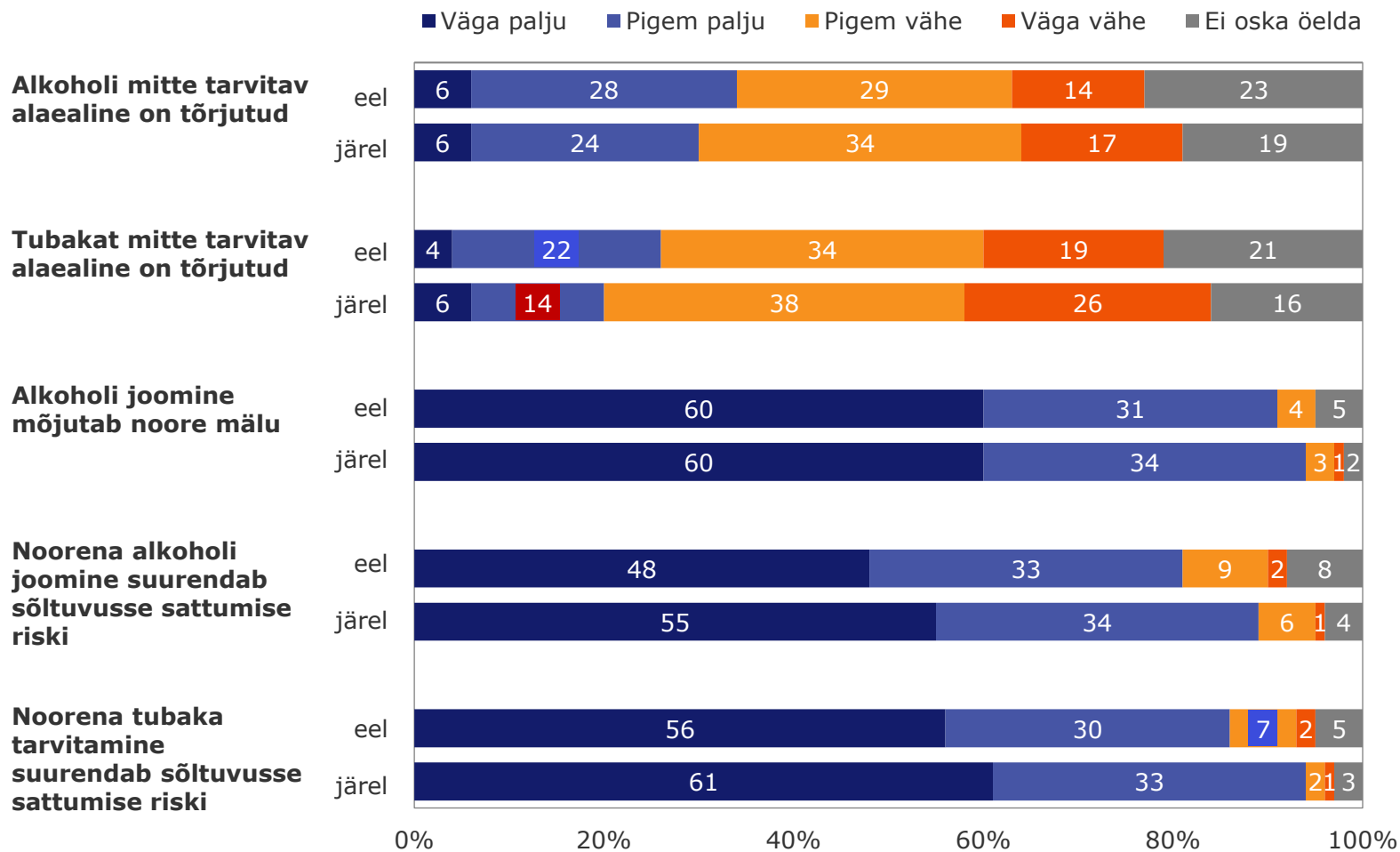
Vastused väidetele laste arvu lõikes

Vastused valimi keskmisest oluliselt ei erine. Tendents on aga sinna suunas, et suurema laste arvuga vanemad leiavad rohkem, et noorena alkoholi või tubakatoodete tarvitamine suurendab sõltuvusse sattumise riski väga palju.

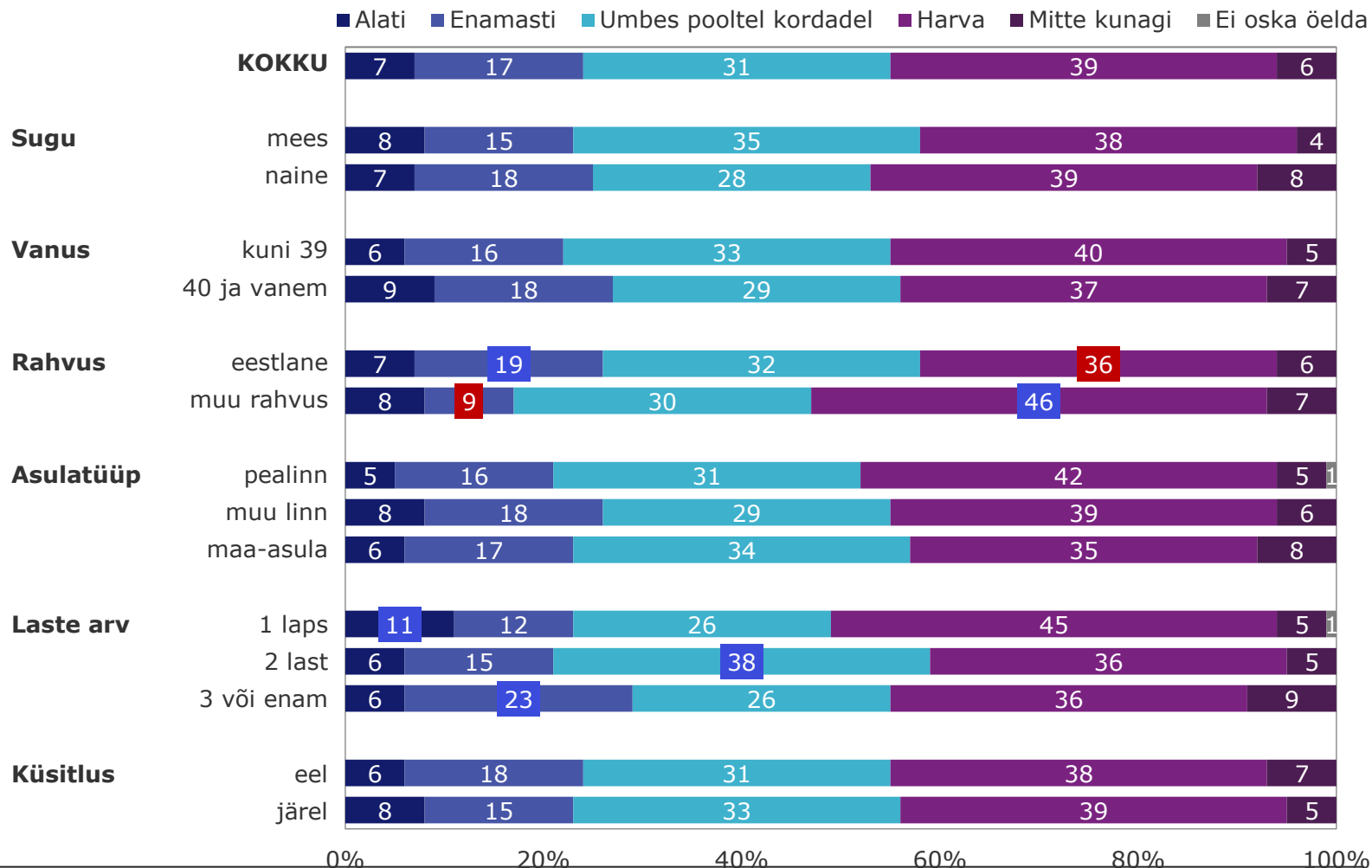
Vastused väidetele küsitluslaine lõikes

Eelküsitlusel leiavad vastajad veidi enam, et tubakat mitte tarvitav alaealine on tõrjutud.

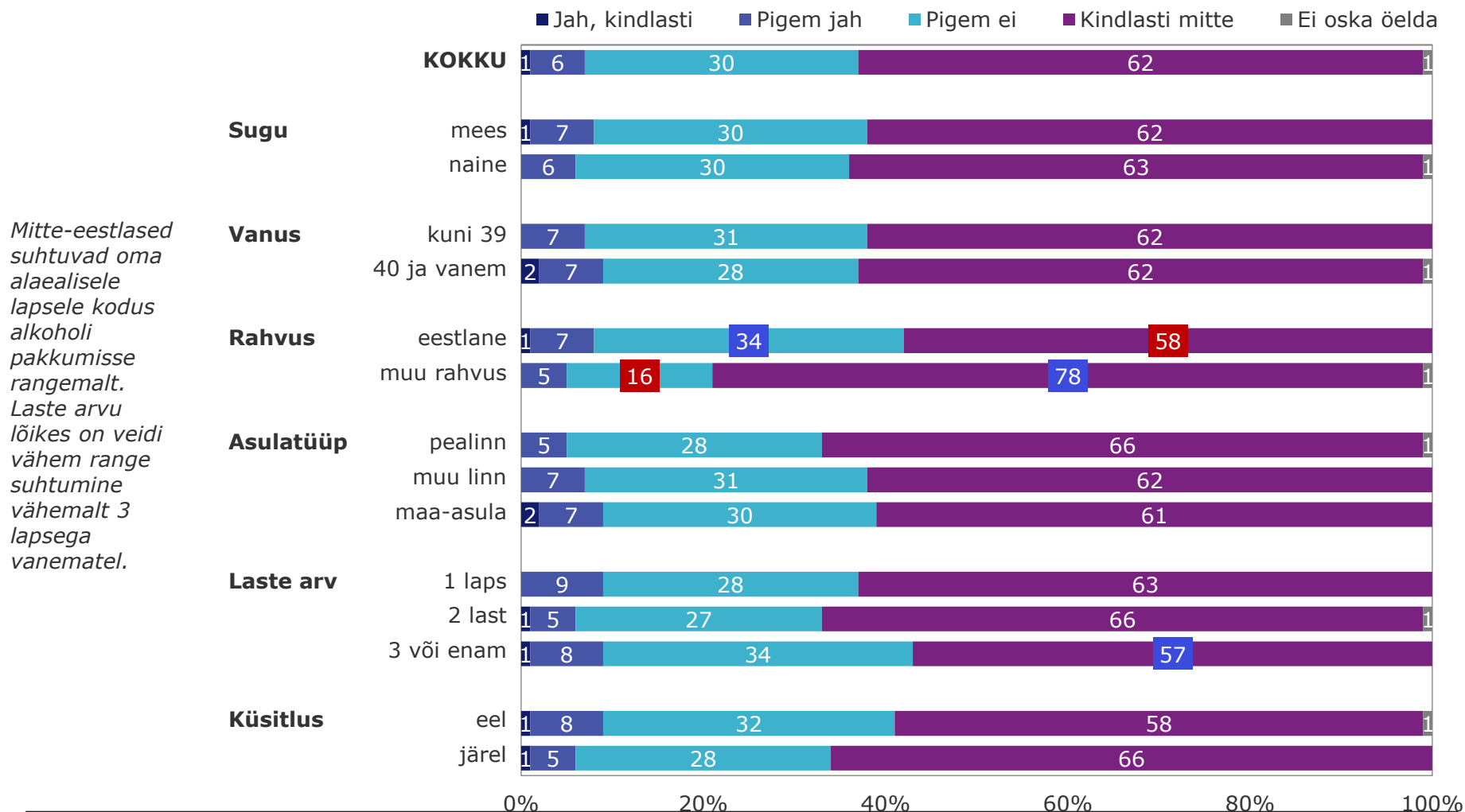

Kui sageli on Teie kodus kombeks tähtpäevi või olulisi sündmusi alkoholi joomisega tähistada?

Tähtpäevi tähistavad kodus alkoholi joomisega enam eestlased.

Kas vanemad võivad oluliste tähtpäevade tähistamisel ka alaealistele lastele kodus alkoholi pakkuda?

Mitte-eestlased suhtuvad oma alaealisele lapsele kodus alkoholi pakkumisse rangemalt. Laste arvu lõikes on veidi vähem range suhtumine vähemalt 3 lapsega vanematel.

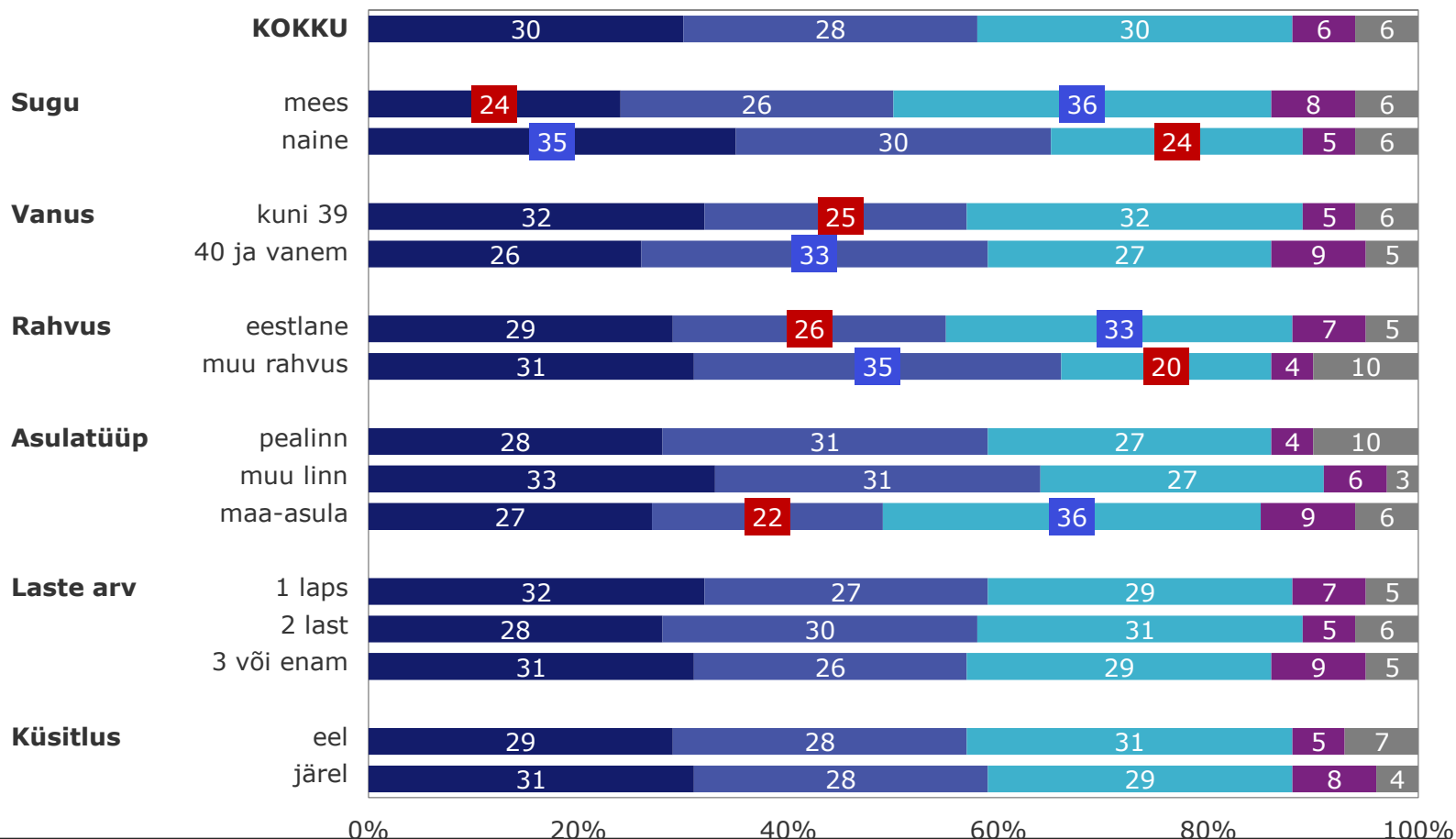
TNS Emor
Lastevanemate uuring

© TNS

Kui suureks probleemiks peate alkoholi tarvitamist Eesti alaealiste noorte hulgas?

Noorte hulgas alkoholi tarvitamist peavad väiksemaks probleemiks mehed, eestlased ja maa-asulate elanikud.

- Väga suureks
- Suureks
- Pigem suureks
- Pigem väikseks, väikseks, väga väikseks, ei ole üldse probleem
- Ei oska öelda

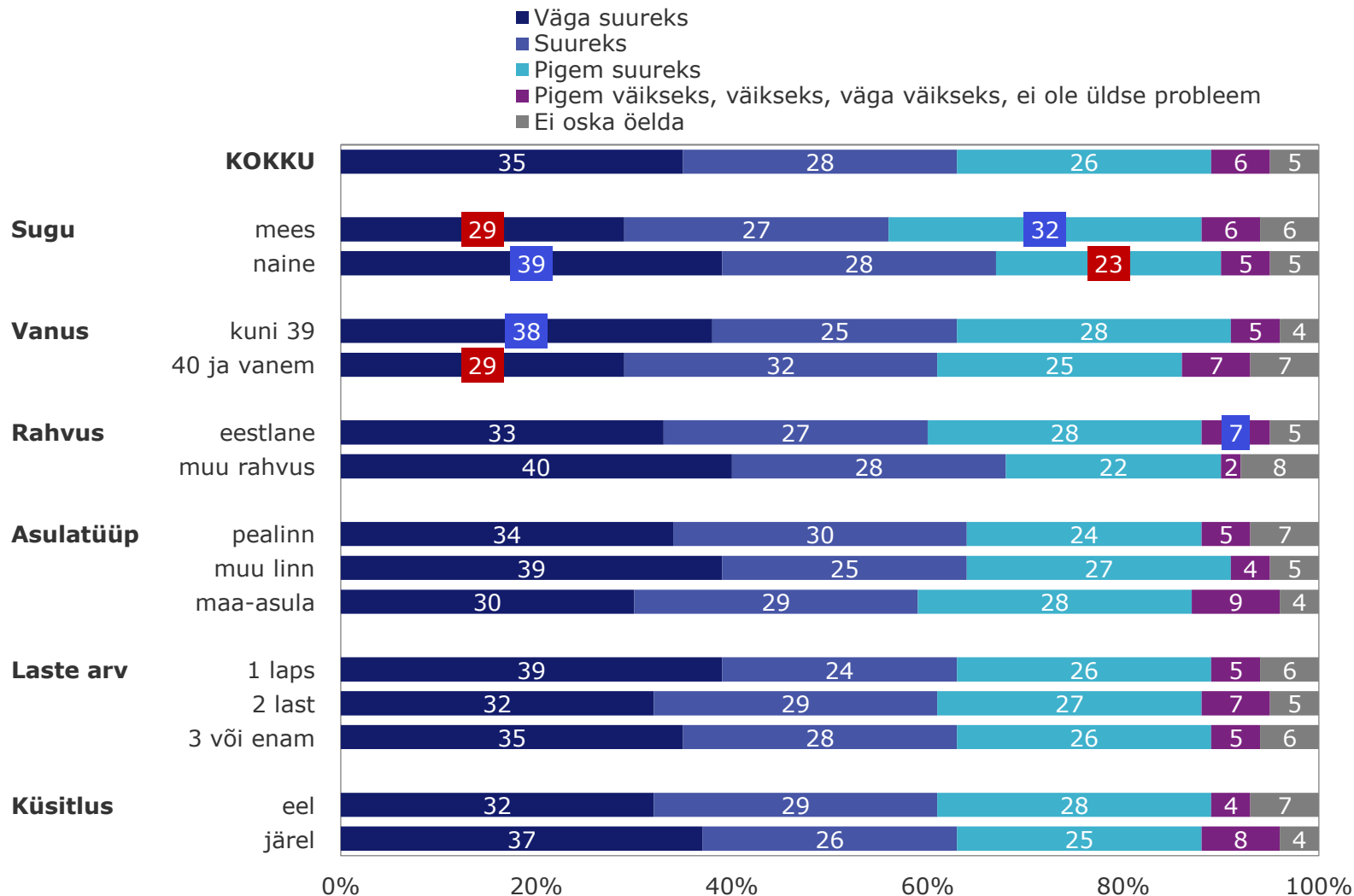

TNS Emor
Lastevanemate uuring

© TNS

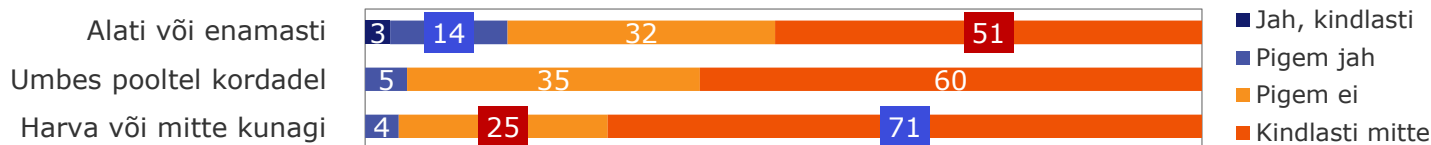
Kui suureks probleemiks peate tubakatoodete tarvitamist Eesti alaealiste noorte hulgas?

Noorte hulgas tubakatoodete tarvitamist peavad väiksemaks probleemiks eelkõige mehed ja vähemalt 40-a vastajad.

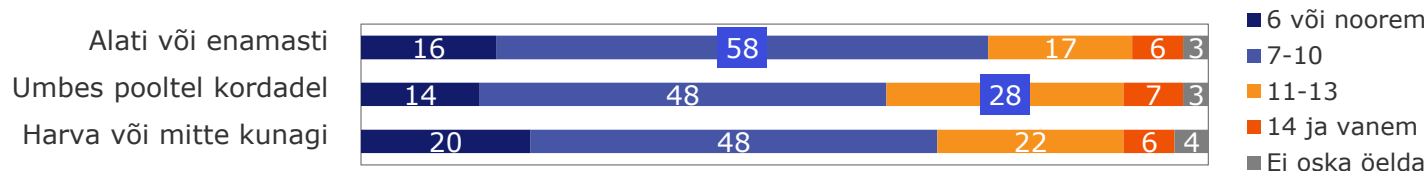

Vastused küsimusele „Kui sageli on Teie kodus kombeks tähtpäevi või olulisi sündmusi alkoholi joomisega tähistada?“ võrdluses teiste küsimuste vastustega

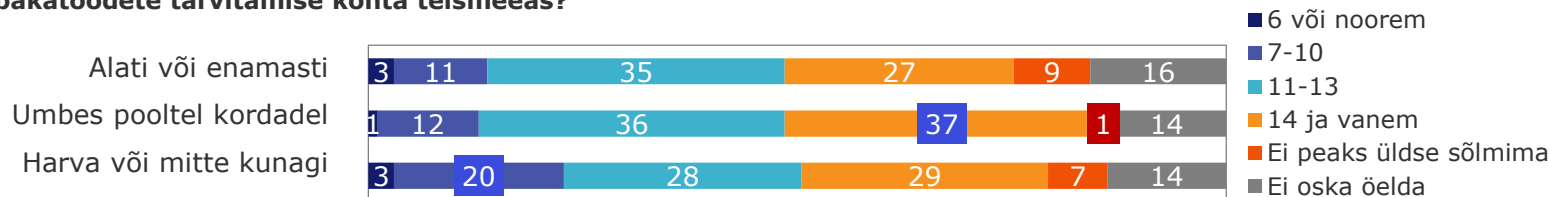
Kas vanemad võivad oluliste tähtpäevade tähistamisel ka alaealistele lastele kodus alkoholi pakkuda?

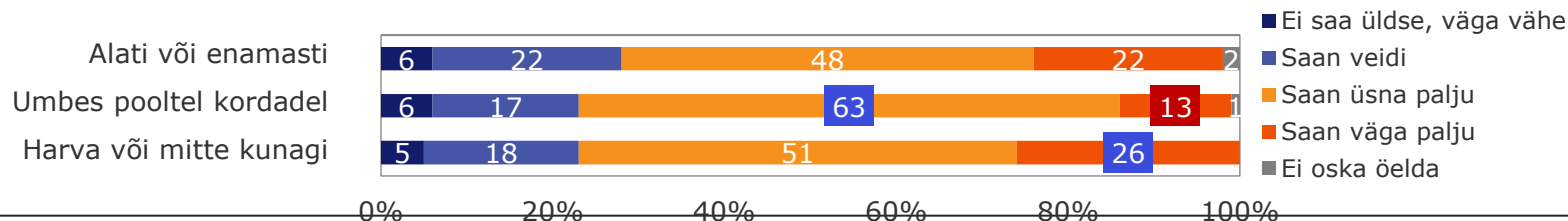
Kui vanalt hiljemalt peaks lastega rääkima alkoholi ja tubakatoodete tarvitamisega kaasnevatest kahjustest ja ohtudest?

Kui vanalt hiljemalt peaks lastega sõlmima kokkulepped ja kehtestama reeglid alkoholi ja tubakatoodete tarvitamise kohta teismeeas?

Millisel määral saate Teie lapsevanemana mõjutada lapse tänaseid või tulevikus tehtavaid otsuseid selle kohta, kas tarvitada alkoholi ja tubakatooteid või mitte?

Vastused küsimusele „Millisel määral saate lapsevanemana mõjutada lapse otsuseid selle kohta, kas tarvitada alkoholi ja tubakatooteid?“ võrdluses teiste küsimuste vastustega

Tunnus		Üsna või väga palju, %	Ei saa üldse, väga vähe, veidi, %
Kui vajalikuks Te peate, et suunata oma lapse alkoholi tarvitamist tulevikus?			
Hoolitseda selle eest, et laps üldse alkoholi ei jooks	Väga vajalikuks	54	46
	Pigem vajalikuks	35	35
	Pigem või üldse mitte vajalikuks	9	17
Rääkida lapsega alkoholi joomisega kaasnevatest ohtudest	Väga vajalikuks	88	84
	Pigem vajalikuks	11	13
	Pigem või üldse mitte vajalikuks	-	2
Vältida lapse juuresolekul enda purju joomist	Väga vajalikuks	74	57
	Pigem vajalikuks	21	34
	Pigem või üldse mitte vajalikuks	5	9
Sisustada lapse vaba aega huvitavate ja arendavate tegevustega	Väga vajalikuks	83	72
	Pigem vajalikuks	17	26
	Pigem või üldse mitte vajalikuks	-	2
Kui vajalikuks Te peate, et suunata oma lapse tubakatoote tarvitamist tulevikus?			
Rääkida lapsega tubakatoote tarvitamisega kaasnevatest ohtudest	Väga vajalikuks	89	80
	Pigem vajalikuks	10	18
	Pigem või üldse mitte vajalikuks	-	2
Vältida lapse viimist ruumidesse, kus suitsetatakse	Väga vajalikuks	71	62
	Pigem vajalikuks	23	27
	Pigem või üldse mitte vajalikuks	5	10
Sisustada lapse vaba aega huvitavate ja arendavate tegevustega	Väga vajalikuks	86	73
	Pigem vajalikuks	14	24
	Pigem või üldse mitte vajalikuks	-	2

Välja on toodud väited, mille osas esines olulisi erinevusi valimi keskmisega võrreldes. Ilmneb, et lapsevanemad, kes arvavad, et nad suudavad palju mõjutada oma lapse otsuseid sõltuvusainete tarvitamise osas, peavad toodud tegevuste teostamist vajalikumaks laste alkoholi ja tubakatoote tarvitamise suunamiseks tulevikus.

Sõltuvusainete tarvitamise mõjutamisega seotud arvamused lastega suhtlemise sageduse lõikes

Tunnus		Kui vanalt peaks rääkima alkoholi ja tubaka tarvitamisega kaasnevatest ohtudest?		Kui vanalt peaks kehtestama reeglid alkoholi ja tubaka tarvitamise kohta teismeeas?		Millisel määral saate mõjutada lapse otsuseid selle kohta, kas tarvitada alkoholi ja tubakatooteid?	
		10 a või nooremalt	11 a või vanemalt	13 a või nooremalt	14 a või vanemalt	Üsna või väga palju	Ei saa üldse, väga vähe, veidi
Arutasime filme, raamatuid	Vähemalt paar koda nädalas	70	27	52	30	79	21
	Umbes kord nädalas	68	29	43	37	69	28
	Üks või mõni kord kuus, mitte kordagi	49	44	47	25	60	38
Rääkisin oma päevast	Vähemalt paar koda nädalas	74	24	51	31	77	22
	Umbes kord nädalas	53	43	47	34	76	24
	Üks või mõni kord kuus, mitte kordagi	51	41	46	29	58	38
Vaidlesime	Vähemalt paar koda nädalas	74	22	52	31	76	23
	Umbes kord nädalas	61	36	50	29	78	22
	Üks või mõni kord kuus, mitte kordagi	57	38	43	33	68	29
Tülitsesime	Vähemalt paar koda nädalas	73	24	43	40	73	26
	Umbes kord nädalas	73	24	58	26	76	24
	Üks või mõni kord kuus, mitte kordagi	65	31	48	29	75	24
KOKKU, %		68	29	49	31	74	24

Vaadatud on lapse alkoholi ja tubakatoote tarvitamise mõjutamisega seotud arvamusi vanemate hulgas, kes suhtlevad oma lastega erineval määral. Seejuures on kasutatud suhtlemisega seotud väiteid, kus esines suurem vastuste varieeruvus ja seetõttu vastajate arv ühes alagrupid ei langenud alla 50-e. Ilmneb, et lastega toodud situatsioonides sagedamini suhtlevad vanemad peavad vajalikumaks varasemalt alkoholi ja tubakatoote tarvitamisega seotud ohtudest rääkimist ja leiavad enam, et nemad saavad oluliselt mõjutada oma lapse sõltuvusainete tarvitamisega seotud otsuseid.

Kokkuvõte (1)

- Kõige suurem osakaal vastajaid leiavad, et lapsed on valmis üksi koju jääma ja ühistranspordis sõitma 7 aastaselt (vastavalt 28% ja 26%) ning üle kolmveerandi mainib kokku vanust kuni 10 aastat (vastavalt 86% ja 79%). Sama küsimust küsiti ka tubakatoodete ja alkoholi tarvitamise ning seksuaaleluga alustamise kohta. Tubakatoodete tarvitamise lubatavusse suhtutakse rangemalt kui alkoholi joomisesse. 23% arvab, et tubakatooted peaks olema kõigile keelatud ja 24% leiab, et noored on antud aine tarvitamiseks valmis 19 aastaselt või vanemalt (27% vastab, et 18. eluaastast). Alkoholi puhul arvab 11%, et see peaks olema kõigile keelatud ning 36% märgib, et noored on valmis 19 aastaselt või hiljem (36% märgib 18. eluaastat). Ka seksuaaleluga alustamise puhul mainitakse kõige enam vanust 18 (38%), kuid 43% arvab, et noored on selleks valmis juba varasemas eas (tubaka puhul märgib vanus alla 18. eluaasta 5% ja alkoholi puhul 9%).
- Valdav enamus (74%) vanematest on veendunud, et nemad saavad kas üsna või väga palju mõjutada oma lapse otsuseid alkoholi ja tubakatoodete tarvitamise kohta. Samas ütleb iga neljas, et tema võimalused last mõjutada on vähesed või puuduvad üldse. 96% on veendunud, et isa või ema peab peamiselt vastutama selle eest, et lastele oleks selgitatud alkoholi ja tubakatoodete tarvitamisega kaasnevaid kahjusid ja ohte.
- Nii alkoholi kui tubakatoodete puhul peab vähemalt 80% vanematest väga oluliseks antud aine tarvitamisega kaasnevatest ohtudest rääkimist ja lapse vaba aja sisustamist selleks, et suunata tema alkoholi ja tubakatoodete tarvitamist tulevikus. Tähtsaks meetmeks peetakse ka lapse juuresolekul enda purju joomise vältimist ja lapse suitsustesse ruumidesse viimise vältimist (kaks kolmandikku vastab „väga vajalik“). Muude tegevuste osas vanemate hinnangud seoses alkoholi ja tubakatoodetega erinevad ning tubakatoodete osas on need rangemad. 73% 6-14-a laste vanematest peab väga vajalikuks hoolitseda selle eest, et laps üldse tubakatooteid ei tarvitaks. Alkoholi osas vastab sama 52%. Tubakatoodete puhul peab 9% pigem või väga vajalikuks ise lapsele esimese sigareti andmist ning 30% suitsetamise juhendamist nii, et halbu tagajärgi ei tekiks. Alkoholi puhul on need näitajad 34% ja 66%. Ka väljas olemise reguleerimist peetakse tubakatoodete tarvitamist ennetava meetmena vajalikumaks kui alkoholi tarvitamise puhul.

Kokkuvõte (2)

- 68% vanematest arvavad, et alkoholi ja tubakatoodete tarvitamisega kaasnevatest ohtudest tuleb rääkida lapsele kas 10 aastaselt või nooremalt (23% mainib vahemikku 11-13 ja 6% sellest hilisemat iga). Antud sõltuvusainete tarvitamisega seoses reeglite seadmist teismeeas peetakse vajalikuks oluliselt hilisemalt – 32% mainib vanusvahemikku 11-13 ja 31% 14 või enam; all 11-aastasega kokkulepete sõlmimist peab otstarbekaks 17%.
- Lastega kodus sagedamini suhtlevad ja erinevatel teemadel rääkivad vanemad peavad vajalikumaks lastele varasemalt alkoholi ja tubakatoodete tarvitamisega seotud ohtudest rääkimist ja leiavad enam, et nemad saavad oluliselt mõjutada oma lapse sõltuvusainete tarvitamisega seotud otsuseid. Vanemad, kes arvavad, et nad suudavad olulist mõju avaldada oma lapse sõltuvusainete tarvitamisele, peavad erinevate ennetavate tegevuste teostamist vajalikumaks selleks, et suunata lapse alkoholi ja tubakatoodete tarvitamist tulevikus.
- 32% vanematest leiavad seoses alkoholiga ja 23% seoses tubakatoodetega, et antud ainet mitte tarvitavad alaealised tunneks ennast seltskonnast välja tõrjutuna (viiendik ei oska taolist hinnangut anda). Üle poole lapsevanematest on veendunud, et noorena alkoholi ja tubakatoodete tarvitamine suurendab sõltuvusse sattumise riski vanemas eas väga palju (52% ja 59%) ja neid, kes leiavad taolise mõju väikese olevat, on alla kümnendiku. Üle poole (60%) on ka seisukohal, et alkoholi tarvitamine mõjutab noorte mälu ja õppimisvõimet väga oluliselt.
- Neljandik 6-14-a laste vanematest ütlevad, et nende kodus tähistatakse tähtpäevi alkoholi joomisega enamasti või alati ja 31% mainib selle toimumist umbes pooltel kordadel. 7% omavad seejuures arvamust, et ka alaealisele võib kodus oluliste tähtpäevade tähistamisel alkoholi pakkuda, 30% vastab „pigem ei“ ja 62% „kindlasti mitte“. Vanemad, kelle kodus tarvitatakse tähtpäevadel alkoholi alati või enamasti on ka aktsepteerivamad alaealistele alkoholi andmise suhtes – 17% vastab, et kindlasti või pigem võib pakkuda.
- 88% vanematest leiavad seoses alkoholi joomisega ning 89% seoses tubakatoodete tarvitamisega, et see on Eesti noorte seas väga suureks, suureks või pigem suureks probleemiks.

Kokkuvõte (3)

- **Sugu:** Naised leiavad, et lapsed on varem valmis üksi koju jääma ja ühistranspordiga sõitma ning noored valmis alkohoolseid jooke jooma. Naised peavad meestest olulisemaks lapsele alkoholi tarvitamisega kaasnevatest ohtudest rääkimist ja teemast varasemas eas rääkimist. Samas leiab valimi keskmisest suurem osakaal naisi, et vanem peaks ise esimesena lapsele alkoholi pakkuma. Naised peavad alkoholi ja tubakatoodete tarvitamist Eesti noorte hulgas suuremaks probleemiks.
- **Vanus:** 39-aastased või nooremad lapsevanemad leiavad, et lapsed on varem valimis üksi koju jääma või noored tubakatooteid tarvitama. Nad peavad vajalikumaks alkoholi ohtudest rääkimist ja väiksem osakaal neist leiab, et lastega ei pea kokkuleppeid sõlmima selleks, et reguleerida sõltuvusainete tarvitamist teismeeas. Nooremad lapsevanemad nõustuvad valimi keskmisest enam sellega, et tubakatooteid mitte tarvitav alaealine võib ennast tunda seltskonnast välja tõrjutuna ja nad peavad tubakatoodete tarvitamist Eesti noorte seas suuremaks probleemiks.
- **Rahvus:** Vene või muude rahvuste esindajad leiavad valimi keskmisest vähem, et nad saavad mõjutada oma lapse otsuseid selle kohta, kas alkoholi ja tubakatooteid tarvitada. Sõltuvusainete tarvitamise suunamiseks peavad nad aga eestlastest olulisemaks reguleerida lapse väljas olemist ja tema vaba aja sisustamist ning jälgida, et laps üldse alkoholi või tubakatooteid ei tarvitaks. Samuti peavad nad vajalikumaks jälgida, et nad vanematena ise lapse juuresolekul alkoholi ei tarvitaks. Mitte-eestlased märgivad vähem, et tubakatooteid või alkoholi mitte tarvitav noor on seltskonnast välja tõrjutud ning suurem osakaal neist on veendunud, et alkoholi joomine mõjutab noorte mälu ja õppimisvõimet.
- Eestlased arvavad, et lapsed on varem valmis selleks, et sõita üksi ühistranspordis ning noored valmis alkoholi ja tubakatoodete tarvitamiseks. Eestlased peavad mitte-eestlastest vajalikumaks sõlmida lastega kokkuleppeid sõltuvusainete tarvitamise kohta teismeeas, kuid peavad vajalikumaks ka ise esimesena lapsele alkoholi pakkumist ning juhendamist, kuidas juua nii, et halbu tagajärgi ei tekiks. Eestlased tarvitavad tähtpäeval kodus alkoholi sagedamini ja vastavad vähem „kindlasti mitte“ küsimusele selle kohta, kas tähtpäeval võib ka alaealisele kodus alkoholi pakkuda.

Kokkuvõte (4)

- **Asulatüüp:** Pealinlased arvavad, et lapsed on varem valmis üksi koju jääma ja üksi ühistranspordis sõitma. Nende hulgas on rohkem lapsevanemaid, kes on veendunud, et tubakatoodete ja alkoholi tarvitamine peaks olema kõigile keelatud. Pealinlased peavad vähem vajalikuks lapsele ise esimese sigareti pakkumist ning juhendamist, kuidas suitsetada või alkoholi juua nii, et halbu tagajärgi ei tekiks.
- Mõnevõrra eristuvad ka maa-asulate elanikud. Nemad peavad teistest vajalikumaks lapse juhendamist, kuidas juua nii, et halbu tagajärgi ei tekiks. Samuti näevad nad vähem, et alkoholi tarvitamine noorena suurendab oluliselt sõltuvusse sattumise riski vanemas eas.
- **Laste arv:** Mida rohkem lapsi, seda enam arvatakse, et vanemana suudetakse mõjutada oma lapse otsuseid alkoholi ja tubakatoodete tarvitamise kohta. Vähemalt 3 lapsega vanemad peavad valimi keskmisest vajalikumaks vältida enda lapse nähes purju joomist, kuid vähem vajalikuks vältida üldse lapse nähes joomist. Väiksem osakaal neist vastab „kindlasti mitte“ küsimusele, kas tähtpäevade tähistamisel võib kodus ka alaealisele lapsele alkoholi pakkuda. Ilmneb tendents selles suunas, et suurema laste arvuga vanemad peavad noorena alkoholi ja tubakatoodete tarvitamist ohtlikumaks arvestades hilisemat sõltuvusse sattumise riski.
- **Küsitluslained:** Kampania järgse küsitluse ajal leiavad lapsevanemad enam, et nad saavad väga palju mõjutada lapse otsuseid alkoholi/tubakatoodete tarvitamise kohta. Samuti on suurenenud vastajate osakaal, kes arvavad, et lapse tubakatoodete tarvitamise reguleerimiseks peaks sisustama tema vaba aega, vaatama, et ta üldse ei suitsetaks ning rääkima tubakatoodete tarvitamisega kaasnevatest ohtudest. Vähem otstarbekaks peetakse aga vestlemist sellest, kuidas suitsetada või alkoholi juua nii, et halbu tagajärgi ei tekiks. Järeloküsitlusel peetakse vajalikuks varasemas eas kokkulepete sõlmimist seoses alkoholi ja tubakatoodete tarvitamisega teismeeas.

5

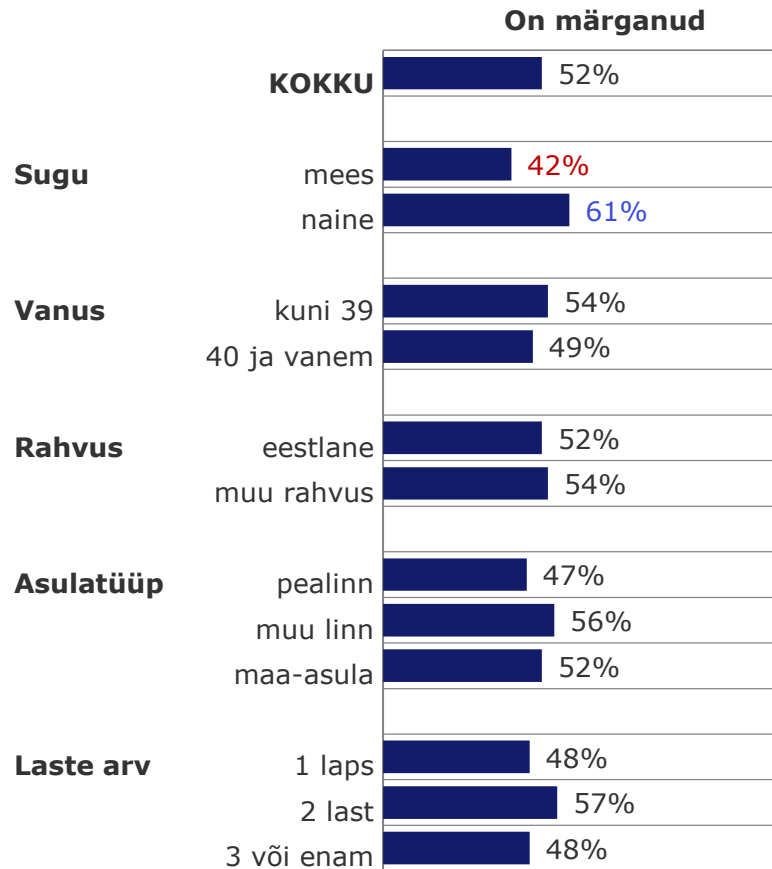
Kampaania märkamine ja sõnumi mõju

Järeloküsitluse andmed

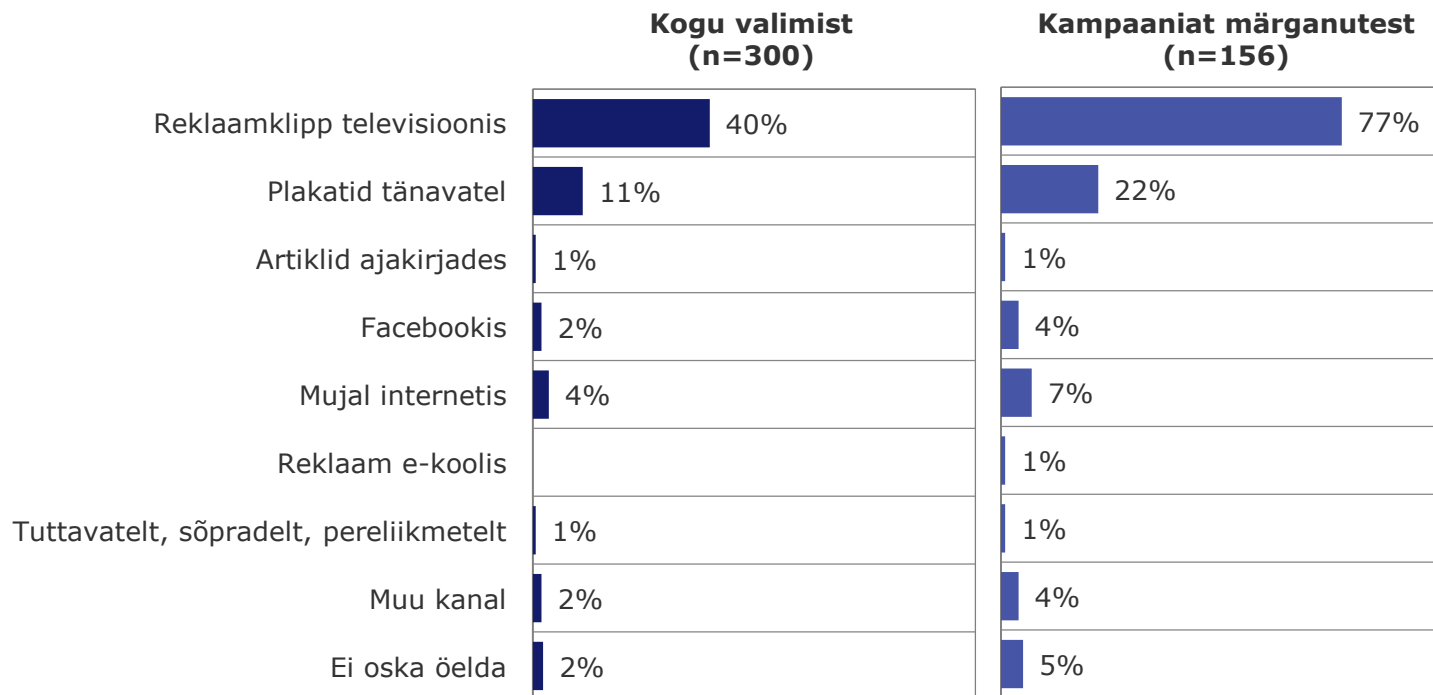
Kampaania märkamine kokku

n=300

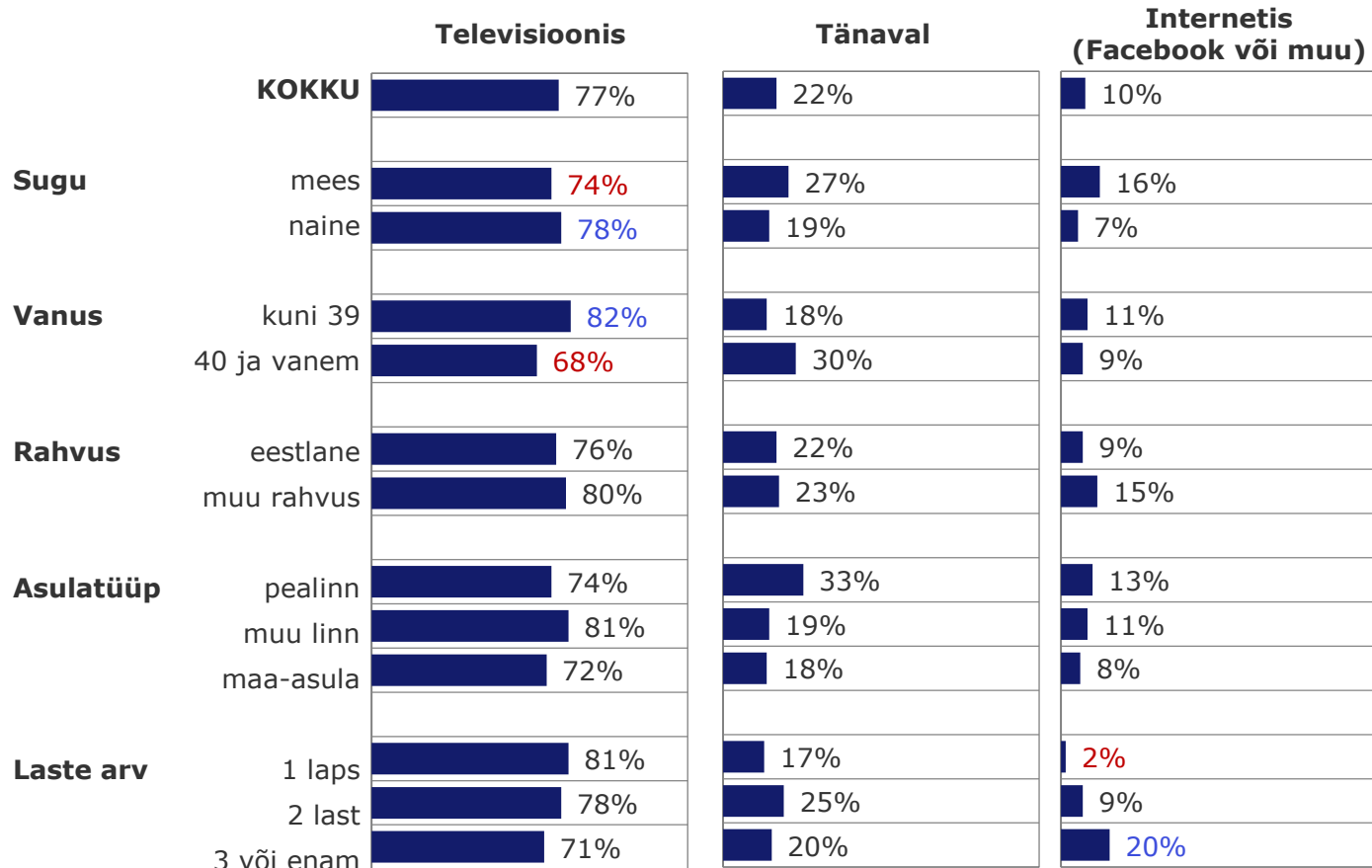

Kampaaniat on valimi keskmisest rohkem märganud naised.

Kanalid, kust kampaaniat märgati (1)

Kanalid, kust kampaaniat märgati (2)

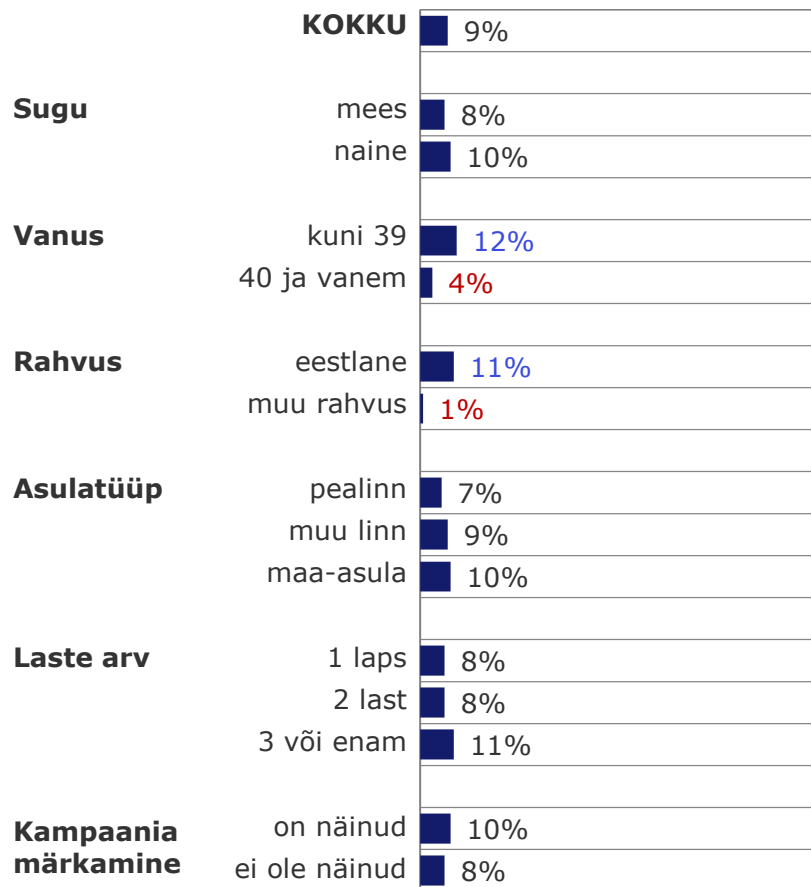

Televisiooniklippi on enam märganud naised ja nooremad lapsevanemad.

Mida rohkem lapsi, seda enam on tähele pandud kampaania materjale internetis.

Kodulehekülje www.tarkvanem.ee või Facebooki lehekülje Tark Vanem külastamine

On külastanud

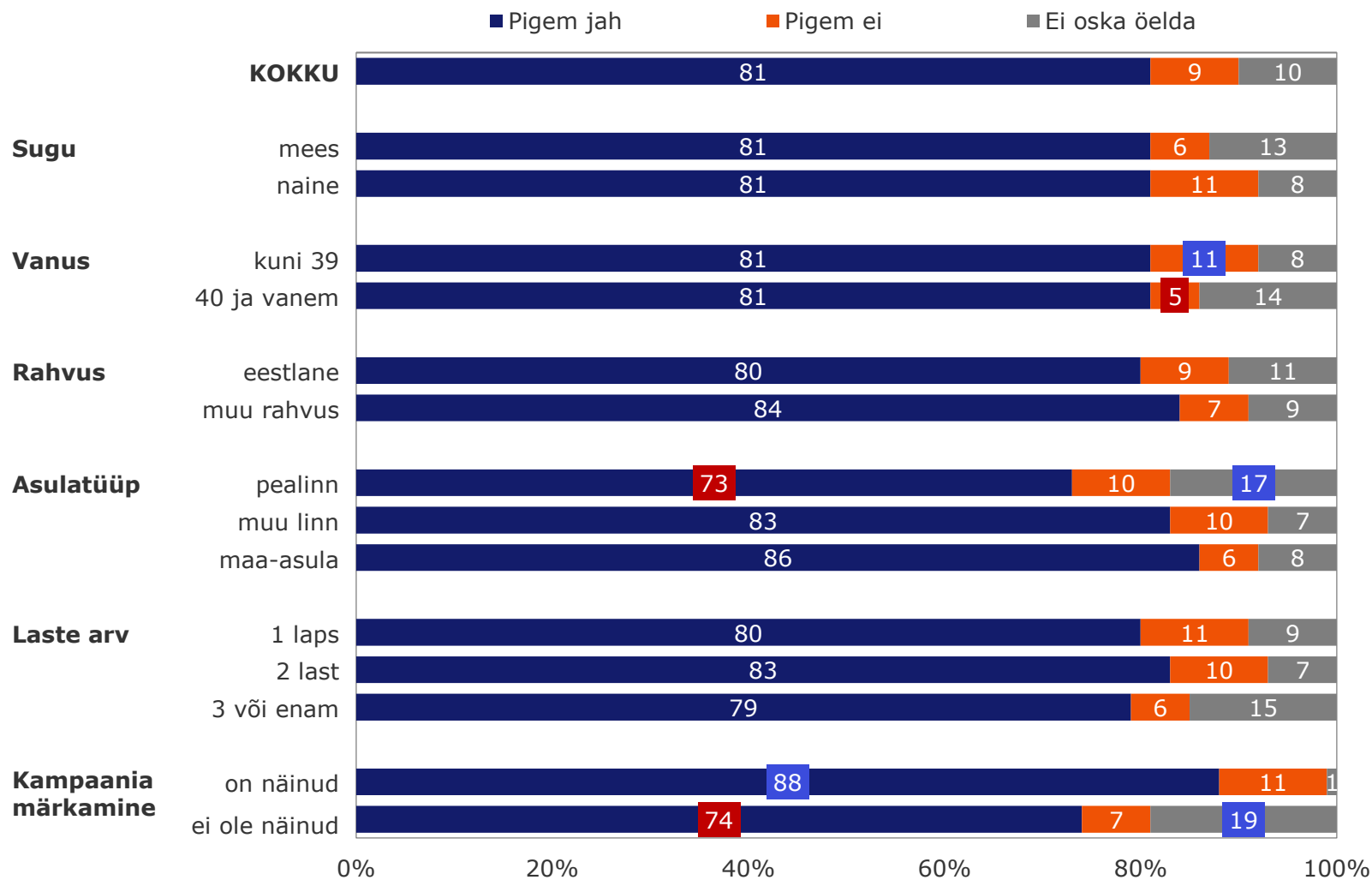

Kampaania lehekülgedel on palju enam käinud nooremad lapsevanemad ja eestlased.

Ka nendest, kes ütlevad, et nad ei ole kampaaniat märganud, 8% märgib leheküljel käimist.

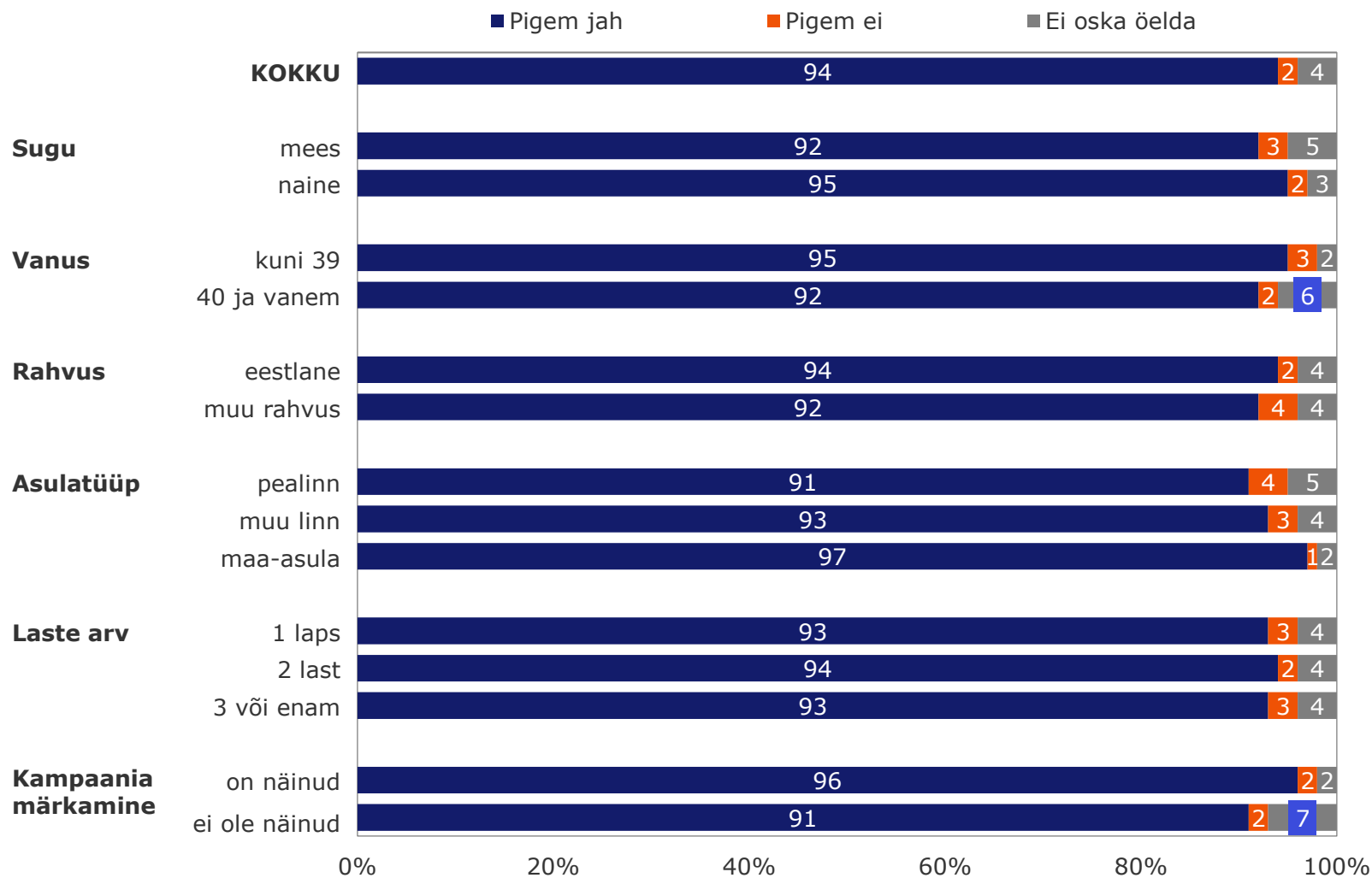
Kas lastevanematele mõeldud üleskutse on: Arusaadavalt edastatud

Sõnumi edastamist peavad vähem arusaadavaks pealinlased, nooremad ja kampaaniat mitte näinud vastajad.

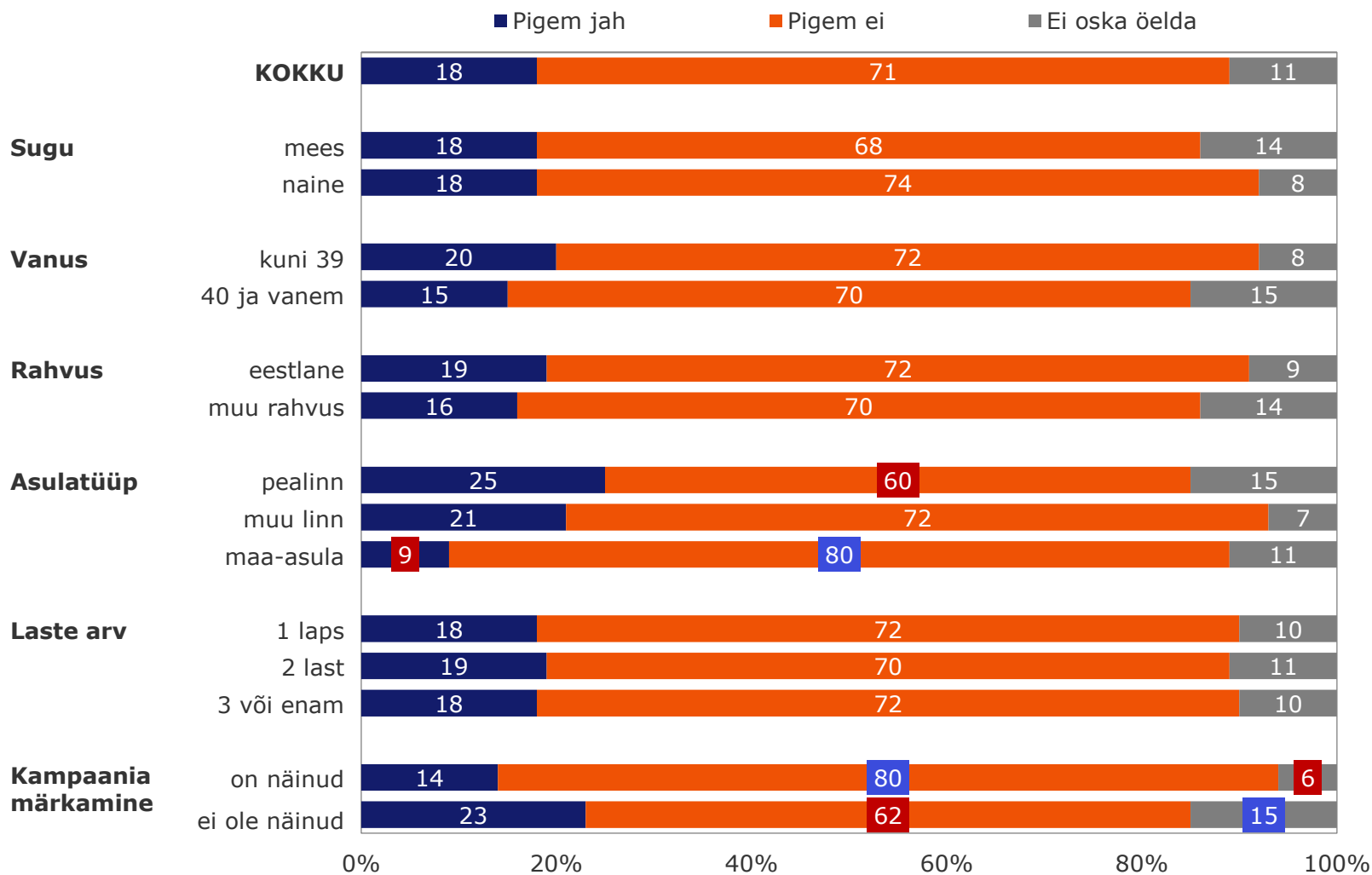
Kas lastevanematele mõeldud üleskutse on: Vajalik teematõstus

Tulemused ei erine oluliselt valimi keskmisest.

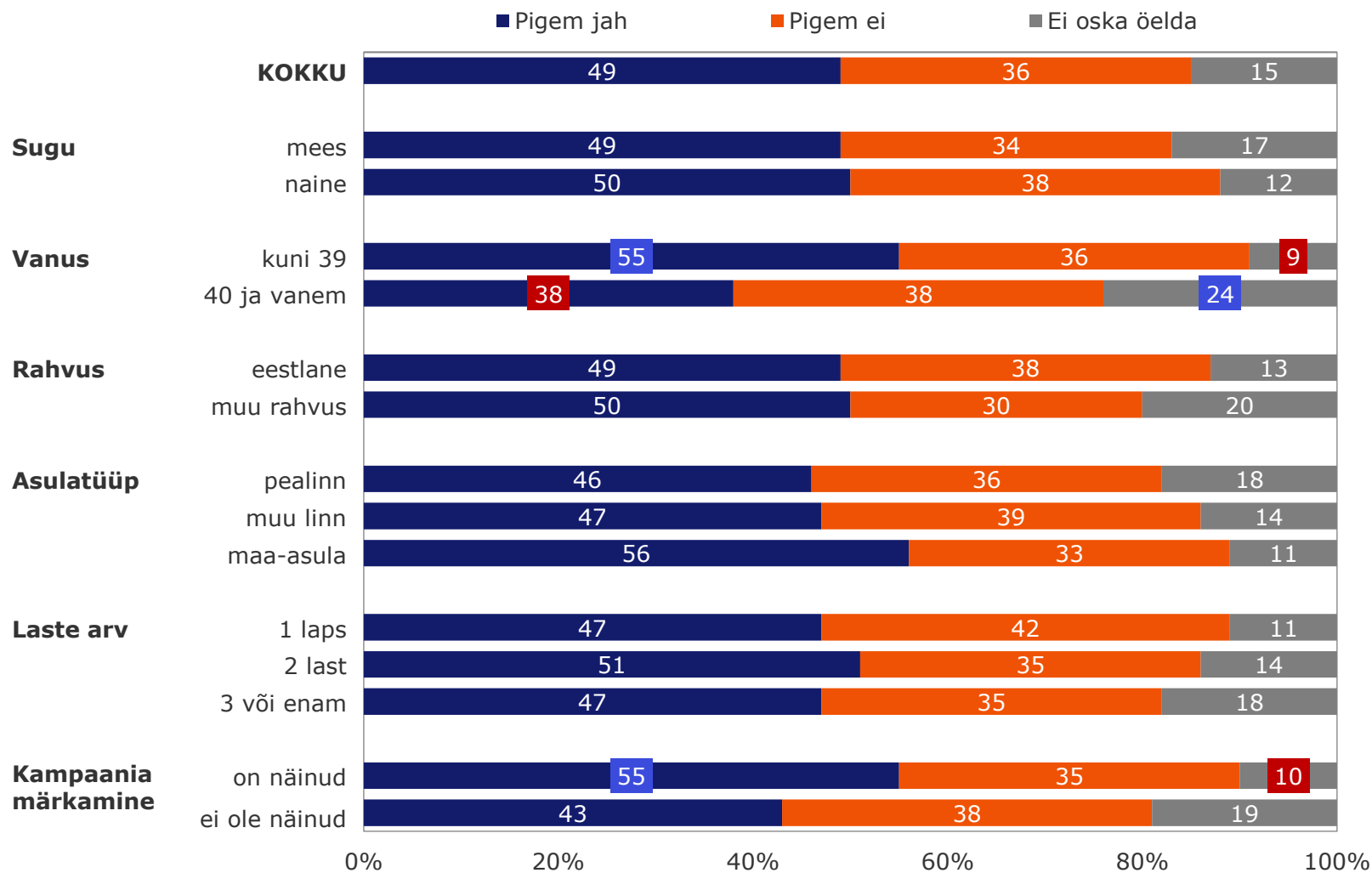
Kas lastevanematele mõeldud üleskutse on: Mitmetimõistetav ja ebaselge sõnum

Sõnumit peavad ebaselgeks rohkem linnade elanikud ja kampaaniat mitte näinud vastajad.

Kas lastevanematele mõeldud üleskutse on: Motiveeriv, et otsida antud teema kohta lisainformatsiooni

Sõnumit peavad info otsimiseks motiveerivamaks nooremad ja kampaaniat näinud vastajad.

Kas Te olete teinud midagi, et viia ennast paremini teemaga kurssi?

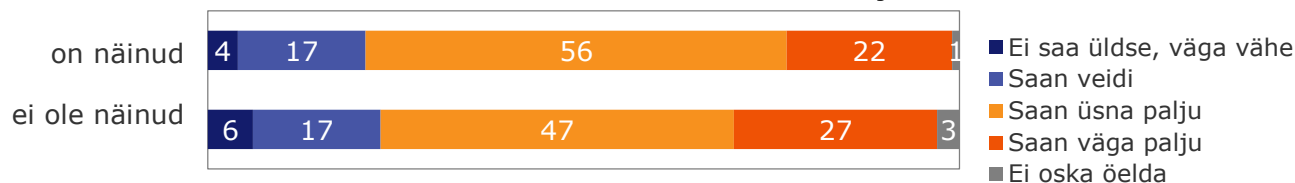
Tunnus		Otsinud infot raamatutest, ajakirjandusest	Otsinud infot internetist	Saanud infot spetsialistidelt koolitustel, nõustamistel	Vahetanud kogemusi teiste vanematega	Teinud midagi muud	Ei ole tegelenud, kuid plaanin infot otsida	Ei ole midagi teinud ja ei kavatse teha, kuigi teema on oluline	Ei pea tegelemist oluliseks
Sugu	mees	14	12	3	28	3	14	35	8
	naine	22	21	14	38	4	13	27	3
Vanus	kuni 39 a	21	19	8	33	4	16	30	4
	40 a ja vanem	15	13	9	34	4	9	32	7
Rahvus	eestlane	19	17	8	35	3	13	33	5
	muu rahvus	18	15	12	27	6	15	25	6
Asulatüüp	pealinn	16	17	6	28	6	15	27	7
	muu linn	18	16	9	39	1	13	29	6
	maa-asula	22	18	10	31	4	13	36	3
Laste arv	1 laps	16	10	6	23	5	17	36	6
	2 last	20	17	10	33	4	14	28	6
	3 või enam	19	23	8	42	2	9	31	4
Kampaania märkamine	on märganud	23	24	9	35	3	13	27	4
	ei ole märganud	15	10	9	31	4	14	34	7
KOKKU, %		19	17	9	33	4	13	31	5

Kokku 50% ütleb, et on midagi teinud – 56% kampaaniat märganutest ja 44% mitte märganutest.

Naised ja kampaaniat märganud on infot rohkem otsinud.

Vastused erinevatele küsimustele kampaania märkamise lõikes

Millisel määral saate lapsevanemana mõjutada oma lapse otsuseid selle kohta, kas tarvitada alkoholi ja tubakatooteid või mitte?

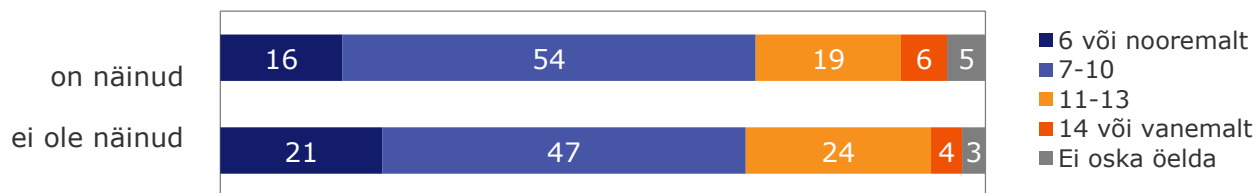
Kampaaniat märganute andmed ei erine oluliselt valimi keskmisest.

See on osaliselt seotud ka väikese valimiga ja sellest tulenevalt suurte usaldusvahemikega. Kampaaniat märganuid on 156 ja mitte märganuid 141.

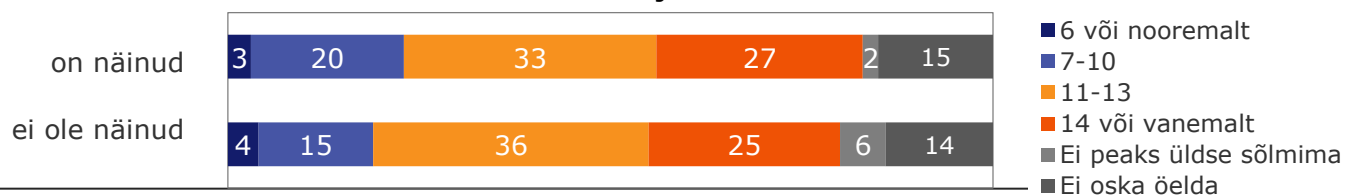
Kas vanemad võivad oluliste tähtpäevade tähistamisel oma alaealistele lastele kodus alkoholi pakkuda?

Kui vanalt hiljemalt peaks lastega rääkima alkoholi ja tubakatoodete tarvitamisega kaasnevatest kahjust ja ohtudest?

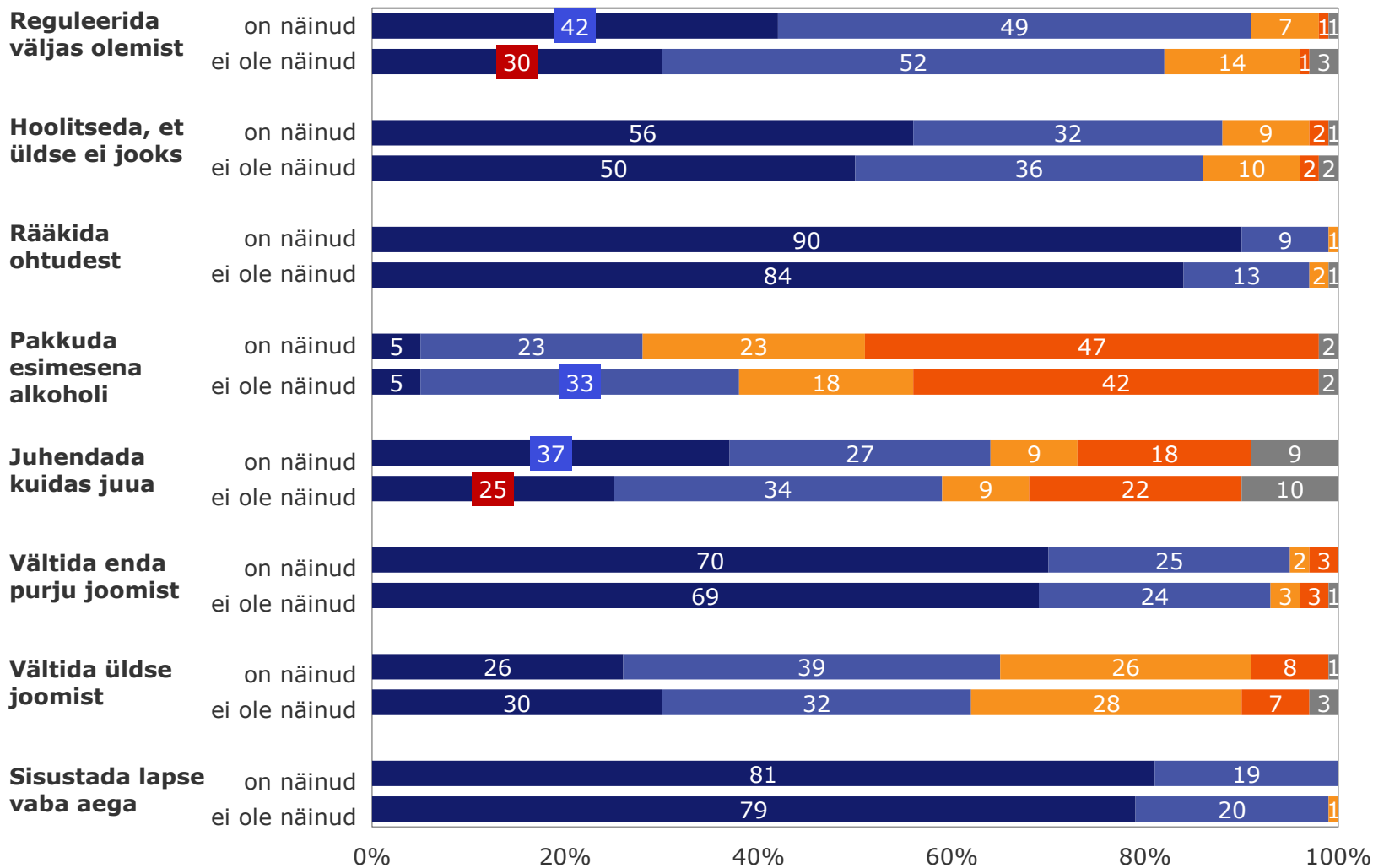

Kui vanalt hiljemalt peaks lastega sõlmima kokkulepped ja kehtestama reeglid alkoholi ja tubakatoodete tarvitamise kohta teismeeas?

Kui vajalikuks peate järgnevate tegevuste teostamist, et suunata lapse alkoholi tarvitamist tulevikus?

■ Väga vajalikuks ■ Pigem vajalikuks ■ Pigem mitte vajalikuks
■ Üldse mitte vajalikuks ■ Ei oska öelda

Kampaaniat näinud vastajad peavad vajalikumaks reguleerida lapse väljas olemist ja juhendamist, kuidas juua nii, et halbu tagajärgi ei tekiks.

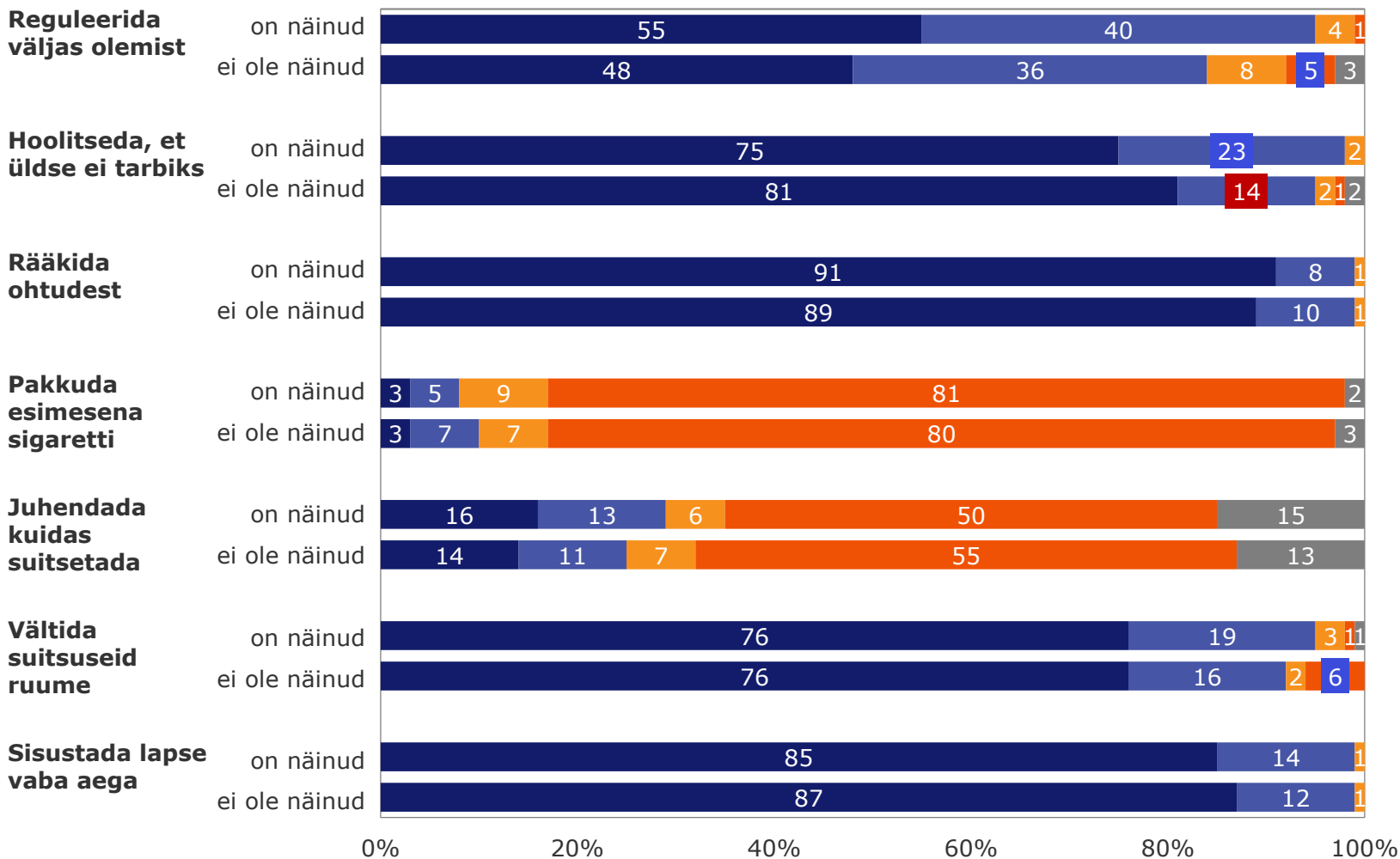

TNS Emor
Lastevanemate uuring

© TNS

Kui vajalikuks peate järgnevate tegevuste teostamist, et suunata lapse tubakatoodete tarvitamist tulevikus?

■ Väga vajalikuks ■ Pigem vajalikuks ■ Pigem mitte vajalikuks
■ Üldse mitte vajalikuks ■ Ei oska öelda

Kampaaniat näinud vastajad peavad vajalikumaks vältida ruume, kus suitsetatakse ja väljas olemise reguleerimist.

TNS Emor
Lastevanemate uuring

© TNS

Kokkuvõte (1)

- 52% järelküsitlusel osalenud 6-14-aastaste laste vanematest ütlesid, et nad on märganud kampaaniat „Lapsevanem, ära maga maha õiget aega! Varakult suitsule ja alkoholile seatud piirid peavad paremini“. (Kampaania toimus 2013.a lõpus ja 2014. a alguses, järelküsitlus mätsi lõpus-aprilli alguses.) Nendelt, kes sõnumi ära tundsid, küsiti, millistest kanalites on nad kampaania materjale tähele pannud. Kõige enam mainitakse televisiooni (77%), sellele järgnevad plakatid tänavatel (22%) ja materjalid internetis (11%). Ligi kümnendik (9%) kõigist järelküsitlusel osalenud lapsevanematest ütlesid, et nad on käinud kampaania kodulehel või Facebooki leheküljel; sh ka 8% nendest, kes eelnevalt märkisid, et nad ei ole kampaaniat märganud.
- Kampaania koondmäärgatavuse tase on valimi keskmisest kõrgem naiste hulgas. Naised ja nooremad vastajad on enam tähele pannud teleklippi, suurema laste arvuga vastajad aga internetimaterjale. Kampaania lehekülgi internetis on enam külastanud nooremad lapsevanemad ja eestlased.
- Kõigil küsitletutel paluti hinnata kampaania sõnumi arusaadavust, vajalikkust, mitmetimõistetavust ja motiveerivust. Kõige suurem osakaal (94%) vanematest nõustub sellega, et tegemist on vajaliku teematõstatusega. Valdav enamus (81%) on ka nõus, et üleskutse on arusaadavalt edastatud ja 71% ütleb, et see pigem ei ole nende jaoks mitmeti mõistetav. Kõige väiksem on nende vastajate osakaal (49%) kes arvavad, et kampaania sõnum motiveerib antud teemal lisainfot otsima. Viimatimainituga on rohkem nõus vastajad, kes on ise kampaaniat näinud. Samuti on suurem osakaal neist nõus, et kampaania on arusaadav ning selle sõnum ei ole mitmeti mõistetav. Oluline osa kampaaniaga mitte kokku puutunud lapsevanematest valis ka vastuse „ei oska öelda“.
- Kampaania sõnumit peavad vähem arusaadavaks ja mitmetimõistetavamaks pealinlased. Nooremad vastajad leiavad enam, et üleskutse motiveerib temaatilist lisainfot otsima.

Kokkuvõte (2)

- Pooled lapsevanemad ütlevad, et nad on midagi ette võtnud enda kurssi viimiseks sellega, kuidas ära hoida oma alaealiste laste võimalikku riskikäitumist seoses alkoholi ja tubakatoodete tarvitamisega. Enam mainitakse seejuures kogemuste vahetamist teiste vanematega (33%), raamatutest ja ajakirjadest info otsimist (19%) ning internetist teabe otsimist (17%). Lisainformatsiooni hankimisega on kampaaniat märganud vastajad ja naised enam tegelenud.
- Osade mõlemas küsitluslaines esitatud küsimuste vastuseid võrreldi ka kampaaniat märganute ja mitte märganute seas. Ilmnes, et need, kes on kampaania materjale tähele pannud, peavad lapse alkoholi tarvitamise suunamiseks vajalikumaks reguleerida lapse väljas olemist ning juhendamist, kuidas juua nii, et halbu tagajärgi ei tekiks. Vähem vajalikuks peetakse ise esimesena alkoholi pakkumist.

6

Uuringu metoodika

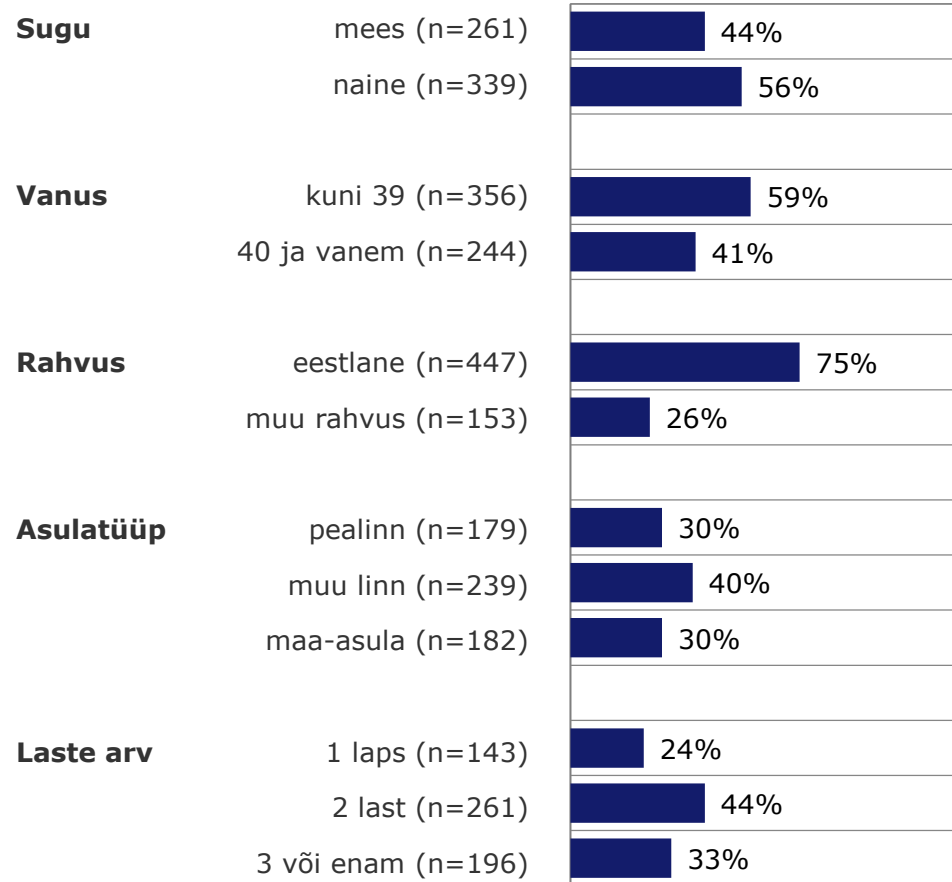

Küsitlusmetoodika ja valimi kirjeldus

- Uuringu andmekogumine viidi läbi kahes etapis – enne ja pärast lastevanematele suunatud kampaania toimumist. Eelküsitlus leidis aset 25-29.11.2013 ja järelküsitlus 27.03-02.04.2014.
- Andmete kogumiseks kasutati arvuti poolt juhitud telefoniintervjuude meetodit CATI, mille käigus küsimused ilmuvad intervjuueerija jaoks arvutiekraanile ning andmed sisestatakse otse elektroonilisse küsitlusprogrammi. Küsitlemine toimus nii eesti kui vene keeles AS Emori telefoniküsitluskeskuses.
- Mõlemal küsitluskorral oli valimi suuruseks 300 6-14-aastaste laste vanemat; kokku 600 vastajat. Valimi baasi moodustamisel arvestati üldkogumi ehk 6-14-aastaste laste vanemate jaotusega soo, vanuse ja piirkonna lõikes (vastavalt Eesti Statistikaameti andmetele).
- Uuringu valim moodustati nii laua- kui mobiiltelefonide kasutajatest. Lauatelefonide omanike puhul kasutati numbrite piirkondlike alguste määratlemisel korteritelefonide tüvenumbreid. Telefoninumbri kolm viimast numbrit genereeris juhuslikult arvuti. Leibkonna liikmete seast moodustati isiku tasandil valim noorte meeste/noorte naiste reegli kohaselt. See tähendab, et küsitleti kõige nooremast kodus olevast mehest, kes on vanemaks ühele või mitmele lapsele vanuses 6-14 eluaastat (arvestades nii bioloogilisi kui kasulapsi). Kui taolist meest antud aadressil ei elanud või ei olnud hetkel kodus, küsitleti samadele tingimustele vastavat kõige nooremast kodus olevast naisest. Mobiiltelefonide puhul kasutati numbrite juhuslikku genereerimist ning juhuvalikut AS Emori eelvärvatute andmebaasist. Ainult mobiiltelefonid moodustavad valimist 72%.
- Esinduslikkuse saavutamiseks andmed kaaluti üldkogumi proportsioonidele vastavaks. Andmete analüüsis on kasutatud andmetöötlusprogramme SPSS ja Galileo.

Vastajate profiil (kaalumata andmed)

n=600

Projekti meeskond

Tellijapoolne kontaktisik:
Teostajapoolne kontaktisik, aruande koostaja:
Valimi koostaja:
Ankeedi programmeerija ja andmetöötaja:
Küsitlustöö koordineerija:
Graafilised tööd:

Riina Raudne, Katri Abel-Ollo
Aire Trummal, Jaanika Hämmal
Katre Seema
Kalev Mitt
Kaja Nebel
Grete Maria Vürst

Kontakt:

Aire Trummal, uuringuekspert
Telefon: 626 8588
E-mail: aire.trummal@emor.ee

